

ΚΟΝΙΤΣΑ

110. Μάνης - Ιούνης 2003

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ ΤΕΥΧΟΣ 110 € 1,5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Το στοιχείο του τραγικού στη ζωή των ανθρώπων, Ν. Ρεμπέλη	169
Ζήσης Καραπάνος, Ι. Λυμπερόπουλου	173
Αδελφοποίηση, Α. Χατζηφραιμίδη	177
Από το Κάιρο	185
Εύαθλος 2003	188
Εκδήλωση Ασημοχωριτών, Στεφ. Νούτσου	189
Φωτογρ. Λεύκωμα ΕΔΕΣ, Ι. Δάφνη	191
Μνημείο στο Μπιζάνι, Σ.Τ.	193
Ντοκουμέντο, Σωκ. Οικονόμου	195
Τελειόφοιτοι Γυμν. Κόνιτσας, Αγ. Πολίτη	197
Κύπρος και αρχή κτηνοτροφίας, Β. Γκότζου	200
Αφεισμός ή Σμηνουργία, Σ.Τ.	205
Ηπειρώτες Αγωνιστές του 1821	
Χ. Σωτηρίου	208
Ημερίδα, Κ.Π.Ε.	211
Το βιλίο Σ.Τ.	212
Ιταλός βοτανολόγος στο Σμόλικα	
Χ. Γκούτου	213
Ιστορικά στοιχεία Γανναδιού, Δ. Δερμιτζάκη	221
Δραστηριότητες Αδελφοτήτων Ι. Δάφνη	222
Βιβλιοπαρουσίαση Μ. Τσούπη-Ρέμου	223
Ταξίδι στα σύννεφα, Λ. Τζόκα	226
Για την Τέχνη, Ειρ. Κίτσιου	229
Επιστολή, Γ. Γκιώκα	235
Στη Βούρμπιανη, Ν.Χ.Ρ.	236
Ανακοίνωση - Κάλεσμα	237
Ειδήσεις - Κοινωνικά	239
Απολογισμός Ιδρ. Παπαδιαμάντη	244

Φωτ. Εξωφ. Π.Σ.Τ.

(Από τη Χλωρίδα του τόπου μας)

**Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή**

**Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος**

**Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:
Σωτη. Τουφίδης**

**Κόνιτσα 44.100
Τηλ. 26550 22464-22212
Fax: 26550 22464**

**Γραφικές Τέχνες
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ**

Γαριβάλδη 10, 45221 Ιωάννινα
Τηλ.-Fax: 0651 - 77358

**Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού 7 €
Εξωτερικού, Δολ. USA 25 Αυστραλία 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο "ΕΛΕΓΕΙΟ" Θ. Ζώτου, Κόνιτσα**

Το στοιχείο του “τραγικού” στη ζωή των ανθρώπων

από τον ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΠΙΕΛΗ, φιλόλογο, πρ. Λυκείαρχη

Με τον όρο “τραγικό” νοείται σήμερα καθετί το φοβερό, το φρικτό, το συνταρακτικό, που προκαλεί τον οίκτο, τη λύπη, τη συμπάθεια του ανθρώπου προς το συνάνθρωπό του, ο οποίος πάσχει και υποφέρει, χωρίς, πολλές φορές, να φταίει. Έτσι, μιλάμε για τραγικά γεγονότα, τραγικά εγκλήματα, τραγικές εξελίξεις και περιπέτειες, για να δείξουμε το αποτρόπαιο μέγεθος εκείνων που συμβαίνουν γύρω μας.

Το τραγικό είναι στενά συνδεδεμένο με τη ζωή των ανθρώπων, από τότε που εμφανίστηκαν στη γη, αλλά πήρε σοβαρές διαστάσεις στην αρχαία ελληνική μυθολογία με τους πολλούς μύθους, που καταλλήλως εκμεταλλεύτηκαν οι τρεις μεγάλοι τραγικοί ποιητές: ο Αισχύλος, ο Σοφοκλής και ο Ευριπίδης, οι οποίοι μας έδωσαν αθάνατα έργα της ποιητικής τέχνης τους. Από τους τρεις μεγάλους μυθικούς κύκλους, το Θηβαϊκό, Αργοναυτικό και Τρωικό, οι τραγικοί ποιητές προτιμούσαν περισσότερο το Θηβαϊκό, που ήταν γεμάτος από εγκληματικές πράξεις μεταξύ συγγενικών προσώπων, πράγμα που προκαλούσε το φόβο και τη συμπόνια των θεατών.

Ένας φυσικός θάνατος, μια απλή δολοφονία, μια περιπέτεια του ήρωα δεν αποτελεί σημαντικό στοιχείο για

υπόθεση αρχαίας τραγωδίας, αλλά προέχον στοιχείο αποτελεί μιά εσωτερική πάλη του ήρωα, μια τραγική σύγκρουση για την επίτευξη μιας υψηλής πανανθρώπινης ιδέας.

Η Ειμαρμένη, η Μοίρα, η Αίσα έπαιζαν σπουδαίο ρόλο στη ζωή των ανθρώπων, οι οποίοι είχαν δώσει ένα χαρακτήρα θεϊκό σ’ αυτή την τυφλή και αναπότρεπτη δύναμη, που λέγεται Μοίρα, την οποία είχαν καταστήσει αθάνατο θεό, στον οποίο άνθρωποι, και θεοί ακόμα, δεν ήταν παρά απλά όργανα και θύματα της θέλησής της.

Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν πως όταν ο άνθρωπος ενεργεί “υπέρ αίσαν”, δηλ. πέρα απ’ όσα ορίζει η μοίρα, πέρα από τα νόμιμα κι ανθρώπινα, αργά ή γρήγορα θα τιμωρηθεί από τη θεία Νέμεση, την Άτη, γιατί κάθε υπέρβαση αποτελούσε “ύβριν” δηλ. αλαζονική συμπεριφορά και αδικία, η οποία δεν θα έμενε ατιμώρητη. Έλεγαν χαρακτηριστικά: “Οψέ αλέουσι μύλοι θεών· αλέουσι δε λεπτά” δηλ. αργά αλέθουν οι μύλοι των θεών· αλέθουν όμως λεπτό αλεύρι.

Επίσης οι άνθρωποι τιμωρούνται για τις αμαρτίες των προγόνων τους. Ο οίκος των Λαβδακιδών στη Θήβα και των Ατρείδων στις Μυκήνες ήταν συνταραγμένοι από σοβαρά προπατορικά αμαρτήματα, τα οποία πληρώνουν

οι απόγονοί τους, Οιδίπους, Ιφιγένεια κ.λ.

Η Αντιγόνη, στην ομώνυμη τραγωδία του Σοφοκλή, είναι ένα τραγικό πρόσωπο, γιατί αγωνίζεται να τηρήσει τον προαιώνιο άγραφο νόμο, που ορίζει την ταφή των νεκρών. Περιφρονεί το γραπτό νόμο του Κρέοντα και θυσιάζεται για την υψηλή ιδέα της Αγάπης και του Καθήκοντος, κι αυτό είναι που της χαρίζει μια ξεχωριστή τραγική ομορφιά.

Ο Φιλοκτήτης είναι τραγικό πρόσωπο, όχι τόσο για το σωματικό πόνο που δοκιμάζει από το δάγκωμα του φιδιού, όσο, και κυρίως, από την εγκατάλειψη του σε ερημική ακτή της Λήμνου από τους Έλληνες, που έφυγαν για την Τροία.

Και οι Οιδίπους τύραννος είναι τραγική μορφή, όχι γιατί τυφλώθηκε και εκθρονίστηκε, αλλά γιατί σκότωσε, χωρίς να ξέρει, τον πατέρα του Λαΐο και νυμφεύτηκε τη μητέρα του Ιοκάστη, με την οποία απόκτησε τέσσερα παιδιά.

Ας έρθουμε στον Προμηθέα, ο οποίος ως γνωστό, έκλεψε το πυρ από τους θεούς και το έφερε στους ανθρώπους για να βελτιώσει τη ζωή τους. Ο Ζεύς διέταξε να τον καρφώσουν στον Καύκασο, όπου ένας αετός έτρωγε τη μέρα το συκώτι του, το οποίο ξαναγινόταν τη νύχτα. Είναι τραγικό πρόσωπο, που πάσχει και υπομένει ηρωικά την αναπότρεπτη μοίρα του.

Το μαρτύριό του, παρ' όλες τις διαφορές που υπάρχουν, θυμίζει το φρι-

κτό μαρτύριο του Χριστού στο Γολγοθά. Ο Γολγοθάς αποτελεί, τρόπον τινά, την άφθαστη τελείωση και το αποκορύφωμα του ανθρώπινου πόνου του Καυκάσου. Εκεί καρφώθηκε στο βράχο ο ευεργετης της υλικής προόδου των ανθρώπων, ενώ στο Γολγοθά σταυρώθηκε στο Ξύλο ο Χριστός, που ενδιαφέρθηκε για την ηθική πρόοδο και προκοπή των ανθρώπων. Στο Γολγοθά ο Χριστός υπέστη το μαρτύριο των μαρτυρίων, ανάμεσα σε δύο ληστές και κάτω από τα ραπίσματα, τη χλεύη και την περιφρόνηση των Ιουδαίων.

Έτσι ο Χριστός είναι η τραγικότερη μορφή όλων των αιώνων, τόσο για το φρικαλέο σταυρικό θάνατο, όσο και κυρίως, γιατί πέθανε εγκαταλελειμμένος απ' όλους: φίλους, οπαδούς, μαθητές, οικογενειακό περιβάλλον!... (Δεν είναι του παρόντος να σχολιάσω την αδικαιολόγητη αυτή εγκατάλειψη).

Στη σημερινή εποχή το στοιχείο του τραγικού είναι διάχυτο στη ζωή των ανθρώπων. Ο άνθρωπος προσπαθεί, μοχθεί, αγωνίζεται για να πετύχει κάτι. Το συνεχές άγχος της εποχής, η αγωνία, το στρες, η αποτυχία, που δοκιμάζει πολλές φορές, συνθέτουν την εικόνα μιας φοβερής τραγικής ύπαρξης.

Σαν άλλος Σίσυφος σπρώχνει προς την κορυφή του βουνού πελώριο λίθο, αλλά, προτού φθάσει, του ξεφεύγει από τα χέρια κι αρχίζει πάλι απ' την αρχή. Τραγική η ζωή του ανθρώπου, ο οποίος, από τότε που θα γεννηθεί, βα-

δίξει, άλλοτε ήρεμος και άλλοτε λαχνασμένος, προς ένα τέρμα. Άγνωστο πότε θα φθάσει, όπως είναι άγνωστο πότε θα σβήσει το καντήλι του καθενός, που ανάβουμε το πρωί στο εικονοστάσι.

Ας ρίξουμε μια ματιά στο παρελθόν το πρόσφατο κι αμέσως θα διαπιστώσουμε τα τραγικά γεγονότα των χρόνων αυτών.

Τραγικά τα θύματα της Κατοχής από τη Γερμανική θηριωδία, τραγικοί οι χιλιάδες Εβραίοι, που κάρκιναν στα κρεματόρια. Παντού καταστροφές, παντού καυτά δάκρυα αυλακώνουν τις παρειές χαροκαμένων μανάδων. Απειλές πολέμου, αιματοχυσίες, καμικάζι, ζωσμένοι με εκρηκτικά, σκορπούν το θάνατο. Νωπή η τραγωδία στο θέατρο της Μόσχας. Σκεφθείτε τι τραγικές στιγμές έζησαν οι άνθρωποι αυτοί! Στυγερά εγκλήματα, δολοφονίες, ανασφάλεια παντού, τόσο στην ύπαιθρο, όσο και στις πόλεις. Πόρτες κλειδομανταλωμένες μόλις βραδιάζει, διπλές σιδεριές στα παράθυρα των σπιτιών στα προάστια και στα χωριά. Παιδάκια παίζουν στις "Παιδικές Χαρές" κάτω από τα βλέμματα παιδεραστών.

Συνηθισμένες οι βαρβαρότητες στα γήπεδα, στα οποία θερμοκέφαλοι εχθροί του αθλήματος (δεν πρέπει καν να λέγονται φίλαθλοι) πετάνε πέτρες, μπουκάλια, καίνε καθίσματα (πλήρως ελληνική λαέ τις ζημιές), ενώ η Αστυνομία, αφού δεν έχει εντολή να επέμβει, θεάται τα δρώμενα στις κερκίδες από τον πράσινο χλοερό τάπητα... Οι

ζημιές συνεχίζονται έξω από τα γήπεδα σε βιτρίνες Τραπεζών, αυτοκίνητα και οι αρμόδιοι, επειδή φοβούνται την επέκταση των ταραχών, καθεύδουν και αδρανούν· ο χορός καλά κρατεί και οι αίτιοι των καταστροφών, βλέποντας την ολιγωρία του Κράτους, αποθρασύνονται. Ελλάδα το μεγαλείο σου!...

Από την άλλη πλευρά χιλιάδες έφηβοι, που έπεσαν στα ναρκωτικά και, παρ' όλες τις προσπάθειες, δεν μπορούν να ξεφύγουν, είναι τα αξιολύπητα τραγικά θύματα της εποχής μας. Όλα αυτά και άλλα, όπως η διεθνής τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα, καθιστούν τη ζωή των ανθρώπων ανασφαλή και τραγική. Ας μην απογουτευόμαστε όμως. Η ζωή προχωρεί πρόσω ολοταχώς και δενπισωγυρνά, όπως δεν υπάρχει περίπτωση ο Ιορδάνης ποταμός να στραφεί προς τα οπίσω.

Η ιστορία αναφέρει πως οι αγρότες του Μαραθώνα, μετά τη νίκη των Ελλήνων κατά των Περσών (490 π.Χ.), για πολλά χρόνια διηγούνταν σ' εκείνους που επισκέπονταν το πεδίο της μάχης, ότι άκουαν στον ύπνο και στον ξύπνιο τους, σαν μακρινό απόηχο, το χλιμίντρισμα των ίππων, τις συγκρούσεις των ασπίδων και τις πολεμικές κραυγές Ελλήνων και Περσών. Σκέφτομαι: Πόσες φορές θα ξύπνησαν έντρομα τα παιδιά της Ν. Υόρκης, της Σερβίας, του Αφγανιστάν, νομίζοντας ότι ακούνε τις Σειρήνες, τους εκκωφα-

ντικούς κρότους των αεροπλάνων και τις εκρήξεις των βομβών και οβίδων, που έπεφταν βροχηδόν γύρω τους!...

Στην τραγωδία του Ευριπίδη “Τρωάδες” η Ανδρομάχη, σύζυγος του φονευθέντος Έκτορα, όταν μαθαίνει ότι οι Έλληνες θα πετάξουν το μικρό γιο της Αστυάνακτα από τα τείχη, ξεσπάει σε λυγμούς με έκδηλο το μητρικό πόνο και την τρυφερότητα. Σφίγγει στην αγκαλιά της τον Αστυάνακτα και λέγει μεταξύ άλλων: “Ω βάρβαρα εξευρόντες Έλληνες κακά, τί τόνδε παίδα κτείνετε ουδέν αίτιον;”.

(Τρωάδες στ. 764-65)

Δηλαδή: Ω Έλληνες, που επινοείτε βαρβαρικές τιμωρίες, γιατί σκοτώνετε αυτό το παιδί, που σε τίποτε δεν φταίει;

Στώμεν καλώς. Στην κραυγή της Ανδρομάχης, θα μπορούσε κανείς να ακούσει τη φωνή μιας σημερινής μητέρας της Ν. Υόρκης, της Σερβίας, του Αφγανιστάν ή του Ιράκ μελλοντικά: “Ω άνθρωποι, ω ισχυροί της Γης, που μηχανεύεστε τιμωρίες και καταστροφές, που ταιριάζουν σε βαρβάρους, γιατί σκοτώνετε αθώα παιδιά; Πότε, επί τέλους, θα σταματήσουν οι ανελέητοι βομβαρδισμοί, οι αιματοχυσίες και οι σπαραξικάρδιες κραυγές; Πότε θα ζή-

σει ο κόσμος ειρηνικά;”.

Προ ημερών έπιασα κουβέντα στο χωριό μου, τη Βούρμπιανη, με μια γερόντισσα, που μου είπε μεταξύ άλλων: “Νίκο, εσύ ’σαι γραμματιζούμενος άνθρωπος, για πες μου τ’ είν’ αυτά αμολόπτα, που γίνονται στον κόσμο κάθε μέρα; Η τηλεόραση μας αλάλιασε το κεφάλι, όλο φονικά και σκοτωμούς αραδιάζει. Χάλασ’ ο κόσμος, καμάρ’ μου, κάλασε. Απ’ τόνα κακό στο χειρότερο πάμε. Εκεί που καταντ’σαμαν, δεν μας μνήσκει τίποτε άλλο απ’ το να ριζ’ ο Θεός μια φωτιά και να μας κάψ’ όλους ντιπ καταντίπ”. Αυτά μου είπε. Κι εγώ, φέρνοντας στο νου μου εκείνη τη στιγμή το Δία, που κεραυνοβόλησε και έκαψε στα χρόνια τα παλιά τον ασεβή και περήφανο στρατηγό των Αργείων Καπανέα, ο οποίος στην πολιορκία των Θηβών είχε γράψει στην ασπίδα του “πρήσω πόλιν” δηλ. θα κάψω την πόλη (Αισχ. επά επί Θήβας, στ. 434), είτε το θέλει ο Δίας, είτε όχι, ενθυμούμενος, λοιπόν, το πάθημα του Καπανέα από τον Δία, οποίος κατά το Σοφοκλή (Αντιγ. στ. 127) “Ζευσ μεγάλης γλώσσης κόμπους υπερεχθαίρει” δηλ. ο Δίας μισεί τα περήφανα λόγια, είπα στην αγαθή γριούλα: “Σα νά’χεις δίκιο, γιαγιά”.

ΖΗΣΗΣ ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Στο Ηπειρωτικό Ημερολόγιο (1981 σελ. 269-302) είχα γράψει εκτενέστατη βιοεργογραφία για τον πρώτο Κοντσιώτη και Ηπειρώτη Ευεργέτη (1709-1796) που έζησε τα περισσότερα χρόνια της ζωής του στη Βλαχιά και οι δωρεές του στα Γιάννενα και στην Κόνιτσα υπήρξαν σημαντικές. Τον Παναγιώτη Χατζή Νίκου.

Σήμερα θα γράψω λίγα πράγματα, όσα είναι γνωστά για τον επίσης σημαντικό Κοντσιώτη Ευεργέτη Ζήση Αναστασίου Καραπάνο, που κι αυτός τα περισσότερα χρόνια της ζωής του τάξησε στη Βλαχιά κατά τις αρχές του 19ου αιώνα.

Για το έργο και τη ζωή του παραπάνω ευεργέτη ελάχιστα πράγματα έχουν γραφεί κιαπαυτά τα σπουδαιότερα είναι τα παρακάτω. Ιωάννη Λαμπρίδη ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ κλπ. σε διάφορα μέρη γίνονται αναφορές σε ευεργετήματα του Καραπάνου Αν. Ευθυμίου ΚΟΝΙΤΣΑ 1980 σελ. 86, Ι. Λυμπερόπουλος, περ. ΚΟΝΙΤΣΑ 1980, σελ. 112, και Αριάδνη Καμαριανο - CIORAN, L' ERIRE ET LES PAYS ROUMAINES, Γιάννινα 1984 (σελ. 57 και 137).

Ο Ζήσης Καραπάνος ήταν ένας πλούσιος έμπορος και μεγάλος φιλόanthρωπος, που έζησε πολλά χρόνια στη Βλαχιά. Γεννήθηκε στην Κόνιτσα, κατά τα τέλη του 18ου αιώνα. Ακριβή ημερομηνία της γέννησής του, δεν έχουμε. Ο Α. Ευθυμίου, αναφέρει ότι από πληροφορίες παλιών Κοντσιωτών το σπίτι του ήταν στην Πάνω

Κόνιτσα.

Από το Ηπειρωτικόν Αρχείο του Γεωργίου Σταύρου, που δημοσίευσε ο Σωκράτης Κουγέας στα ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 1939 σελ. 125, φαίνεται ότι ο Ζήσης Καραπάνος είχε σπίτι και στα Γιάννενα, (το έτος 1821), το οποίο μάλιστα ήταν διαφεντευμένο (δεσμευμένο) από τον Μουχτάρ Πασά, προφανώς το γιό του Αλή Πασά. Στην ίδια σημείωση ο Ζήσης Καραπάνος εμφανίζεται και ως γαμπρός Βρανά. Σημειώνω ότι μια οικογένεια Βρανά ήταν παλιά αρχοντική οικογένεια των Ιωαννίνων, Βυζαντινής Προέλευσης που πριν από το 1635 κατοικούσε μέσα στο Κάστρο και απεβλήθηκε όταν οι Τούρκοι αποφάσισαν με χάπι σερίφ, να εξώσουν απ' αυτό όλους τους Χριστιανούς, που κήρυξαν "απειθείς της βασιλείας και αποστάτες" αφαιρούντες απ' αυτούς όλην όσπν είχαν τμήν και δύναμιν κατά τας συνθήκας".

Κατά την Καμαριάνο, επίσης στα Γιάννενα ήταν παντρεμένες και οι τρεις θυγατέρες του Ζήση Καραπάνου, στις δύο απ' τις οποίες άφησε με τη διαθήκη του από ένα σπίτι.

Ο Ιωάννης Λαμπρίδης (ΗΠΕΙΡ. ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ, τ. 6ον σελ. 35) αναφέρει ότι αριστερά σαυτόν που μπαίνει στο ναό του Αγίου Ιωάννου, που βρίσκεται στη μέση του Βουκουρεστίου είναι κρεμασμένη εικόνα (πορτραίτο) του Ζήση Καραπάνου, κάτω απ' την οποία διαβάσει κανένας τα ακόλουθα.

Ο σεπτός ούτος ναός ερρύη χρόνω
 Ζήσος δό Καραπάνος έμπορος πέλων
 ο εκ Κονίσης Ηπειρώτης την πάτραν
 στέγην ύπερθεν αυτέκτεινας νέαν
 εκόσμησε πάντη χρημάτων μη φροντίσας
 χρυσώ τε αδρώ δαιδάλω τε μαρμάρω,
 κειμηλίοις τε και γραφαίς εκλαμπρύνας
 ανθών ελαφράν κατθανών γαίαν έχοι.
 Ζη γάρ εκείνος και δοκών τεθνηκέναι
 εις αγνά αποπάς κάμβροτα σκυπνώματα.
 1829, Αυγούστου 4

Από την παραπάνω επιγραφή επιβεβαιώνεται ότι ο Ζήσος Καραπάνος ήταν Κονισιώτης, έμπορος, που με δωρεά του επεσκεύασε (ανανέωσε) το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννου στο Βουκουρέστι.

Το παραπάνω, μοναστήρι του Αγίου Ιωάννου ήταν αφιερωμένο στον Προφήτη Ηλία της Ζίτσας, από τους ιδρυτές του Ανδρέα Λογοθέτη το Βεστιάρη και τον αδερφό του Δημήτριο, με ημερομηνία ιδρύσεως κατά τον Λαμπρίδη 1647. Ωστόσο το μοναστήρι αυτό μνημονεύεται σε επιστολή του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Ιερεμία του ΙΙ, με ημερομηνία 1591, πράγμα που σημαίνει ότι το χτίσιμό του ήταν παλιότερο. Σε συνέχεια το Μοναστήρι πλουτίστηκε με πάρα πολλές δωρεές και έγιναν κατεπανάληψη επισκευές και ανανεώσεις του. Μεταξύ των ανθρώπων που έδωσαν χρήματα για τις επισκευές και τις ανανεώσεις του... μοναστηριού αυτού, στις αρχές του 19ου αιώνα ήταν και ο Ζήσης Καραπάνος, του οποίου όμως η συνδρομή υπήρξε πάρα πολύ μεγάλη. Είναι γνωστό ότι με μια Πριγκηπική Απόφαση, του κυβερνώντος Πρίγκηπα

Αλεξάντρου Ιωάννη Κούζα (1859-1866) όταν το μοναστήρι λαϊκοποιήθηκε (με το πέραςμα του χρόνου ανοίχτηκε στη χρήση της ελληνικής κοινότητας, λαϊκή χρήση) επιτράπηκε να γίνεται σ' αυτό η λειτουργία στην ελληνική γλώσσα. Έτσι το Μοναστήρι αυτό από τότε καθιερώθηκε σαν ο Άγιος Ιωάννης ο Έλληνας.

Η διαθήκη του Ζήση Καραπάνου συντάχτηκε στο Βουκουρέστι το έτος 1829 και επειδή ο Ζήσης Καραπάνος ήταν Ρώσος υπήκοος η διαθήκη του νομιμοποιήθηκε στο Ρωσικό Προξενείο του Βουκουρεστίου. Τελικά αυτή η αρκετά μεγάλη σε όγκο, λόγω των πολλών κληροδοσιών της, διαθήκη, αφού περιλαμβάνει κληροδοτούμενα ποσά περίπου 889.000 τάληρα, κατετέθη και διατηρείται στα Κρατικά αρχεία του Βουκουρεστίου και στο φάκελο Ιωάννου Στάμου ΙΙΙ/224.

Με την παραπάνω διαθήκη του σύμφωνα με την Αριάδνη Καμαριάνο ο Ζήσης Καραπάνος αφήνει πρώτα διάφορα κληροδοτήματα που πηγαίνουν σε νομικά πρόσωπα στην Ρουμανία.

20.000 τάληρα για τα Νοσοκομεία της Βλαχίας. Και 2500 τάληρα για πέντε μοναστήρια της Βλαχίας, 20.000 τάληρα για την εκκλησία του Αγίου Ιωάννου Βουκουρεστίου (η οποία καθώς φαίνεται αποτελειώθηκε μ' αυτά τα λεφτά, πράγμα το οποίο οι Ρουμάνοι ιστορικοί που ασχολήθηκαν με τον Άγιο Ιωάννη του Βουκουρεστίου, κατά την Καμαριάνο, αγνοούν τελείως).

Εν συνεχεία με την ίδια διαθήκη ο Ζ. Καραπάνος αφήνει σε διάφορα Ηπειρώτικα νομικά πρόσωπα κληροδοτήματα

από τα οποία τα πιο πλούσια είναι αυτά που αφήνει στην πατρίδα του την Κόνιτσα. Και ειδικότερα δίνει εντολή στους εκτελεστές της διαθήκης του να καταθέσουν, όπου θεωρούν καλύτερα, το ποσόν των 40.000 τάληρων για την γενέθλια πόλη του Κόνιτσα και με τους τόκους των χρημάτων αυτών 10%, δηλαδή 4000 τάληρα, θα κάνουν τα παρακάτω.

1200 τάληρα θα δίνουν κατ' έτος στον καθηγητή των ανώτερων σχολείων της Κόνιτσας και 500 τάληρα στο δάσκαλο του δημοτικού, 800 τάληρα για βοήθεια των κορπσιών που πρόκειται να παντρευτούν, 300 τάληρα στο Μητροπολίτη, και 200 τάληρα σε πέντε εκκλησίες που βρίσκονται έξω από την πόλη της Κόνιτσας.

Συνεχίζοντας οι εκτελεστές της διαθήκης οφείλουν να καταθέσουν 15000 τάληρα για να χτισθεί πέτρινη γέφυρα στην Κόνιτσα, στον Αώο, και 2000 τάληρα για επισκευή της γέφυρας στο Βοϊδομάτη.

Για να βοηθηθούν οι φτωχοί της Κόνιτσας και για άλλες θεάρεστες πράξεις στην παραπάνω διαθήκη προβλέπονται 210.000 τάληρα, πέραν του ποσού των 800 τάληρων για το Πάσχα και τα Χριστούγεννα. Απήλασσε οφειλέτες από συναλλαγματικές που ώφειλαν στον Ζήση Καραπάνο διάφορους κάτοικους των χωριών Σαμαρίνα, Περιβόλι, Αβδέλλα και Σμίξη.

Για το χτίσιμο ή την επισκευή εκκλησιών και μοναστηριών της Κόνιτσας και των περιχώρων της άφηνε 270.000 τάληρα. Για την επισκευή της εκκλησίας στο χωριό Περιβόλι αφήνει 2000 τάληρα και άλλες 2000 τάληρα για την επισκευή της

εκκλησίας στην Αβδέλλα. Επίσης άφηνε από 100 τάληρα στο καθένα για τρία άλλα μοναστήρια.

Για τα Γιάννενα, άφηνε την εντολή στους εκτελεστές της διαθήκης να διαθέσουν από 20.000 τάληρα στην κάθε μία για το χτίσιμο τριών εκκλησιών. Και επί πλέον όριζε να καταθέσουν ένα ποσό 50.000 τάληρων σε μέρος κατάλληλο, του οποίου τους τόκους θα διέθεταν ως ακολούθως: 1500 τάληρα κατ' έτος στο Νοσοκομείο, 1.500 τάληρα στα δυο σχολεία (750 στο καθένα), 1.000 τάληρα για τους φτωχούς, 1.000 τάληρα προς παντριά των άπορων κορπσιών. Διατάσσονταν ακόμα να δοθούν 1.000 τάληρα σε 20 μοναστήρια των Ιωαννίνων (50 ταλ. στο καθένα). Για την ανέγερση της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου των Κοπάνων άφηνε 10.000 τάληρα. Και 5.000 τάληρα για την επισκευή της εκκλησίας του Αγίου Ιωάννου στο Μπισδούλι. Και για βοήθεια των φτωχών των Ιωαννίνων άφηνε άλλα 15.000 τάληρα.

Στις δύο θυγατέρες του που έμειναν στα Γιάννενα άφηνε από ένα σπίτι και στην τρίτη άφηνε 90.000 τάληρα. Και όλα τα παραπάνω πέραν των 250.000 τάληρων που άφηνε σ αυτούς. Στις αδερφές του άφηνε από 10.000 τάληρα. Στους ανεψιούς και τις ανεψιές του που ήταν πάρα πολλές άφηνε 44.500 τάληρα. Και στο υπηρετικό προσωπικό του άφηνε 9.000 τάληρα. Για το σχολείο στο Μέτσοβο άφηνε το ποσό των 2.000 τάληρων.

Στην (προφανώς) συγγενή της γυναίκας του Αικατερίνη Βρανά σύζυγο Φιμου, άφηνε για δέκα χρόνια την επικαρπία,

ενός χανιού που είχε στο Βουκουρέστι, με μαγαζιά και δωμάτια. Μετά την λήξη της επικαρπίας το χάνι θα περιήρχετο στον Saint Sepulcre.

Έδινε επίσης εντολή οι εκτελεστές της διαθήκης Νικόλαος Βασιλέσκου, Σταύρος Στάμου και Χατζηγιάννης Ζώης να πάρουν από 20.000 τάληρα ο καθένας ως αμοιβή - αποζημίωση.

Κατά τον Αναστάσιο Ευθυμίου, ο μεγάλος μπρούτζινος πολυέλαιος του Μητροπολιτικού ναού της Κόνιτσας Αγίου Νικολάου ήταν δωρεά του Ζήση Καραπάνου.

Περαπέραν ο Αναστάσιος Ευθυμίου βασιζόμενος στον Λαμπρίδη επαναλαμβάνει κάποιες διατάξεις από τη διαθήκη του Ζήση Καραπάνου και προσθέτει ότι στη διαθήκη του ο παραπάνω όρισε ότι οι εκκλησιαστικοί επίτροποι οφείλουν να διορθώσουν την εκκλησία της Παναγίας έξω της Κονίτσας εκεί όπου πηγάζει το νερό που έρχεται στην πόλη, κάμνοντες κελιά για να καθίσουν καλόγριες, που θάχουν παπά ιερουργό.

Σε άλλο σημείο δίνει εντολή να επισκευασθεί το παρεκκλήσιο Άγιος Νικόλαος κοντά στην Παναγία, ο Άγιος Αθα-

νάσιος και ο Προφήτης Ηλίας. Τελικά δίνει εντολή να δοθούν 7.900 τάληρα για να παντρευτούν τα πέντε κορίτσια της Ελένης Χρήστου Σκόδρα που ήταν ανεψιά του.

Έτσι πλησιάζουμε στην διερεύνηση της Κονισιώπικης οικογένειας του Ζήση Καραπάνου, που φαίνεται ότι είχε σχέση με την οικογένεια Σκόδρα, που ήταν μια από τις πολύ παλιές οικογένειες της Κόνιτσας, που κατοικούσε στην Πάνω Κόνιτσα κοντά στο Περιβόλι, συνδεόμενης συγγενικά και με την οικογένεια Βέργου-Μπέρκου, η οποία μετανάστευσε στη Λάρισα, από το περασμένο αιώνα και υπάρχουν ακόμα εκεί απόγονοί της.

Ο Ιωάννης Λαμπρίδης στο Περί των εν Ηπείρω Αγαθοεργημάτων (Μέρος Βον σελ. 186, έκδοση 1880) γράφει πως "η αχάριστος του διαθέτου κόρη Σωσάννα απέρριψε την τελευταίαν και ιεράν του πατρός αυτής θέλησιν, προσβαλούσα την διαθήκην εκείνου. Η τύχη της παραπάνω "προσβολής" της διαθήκης του Ζήση Καραπάνου από την κόρην του Σωσάννα μας είναι άγνωστη.

Γιάννης Λυμπερόπουλος.

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ. ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

Ομήρου 6, 2ος όροφος
ΑΘΗΝΑΙ Τ.Κ. 10564

Τηλ: 3242626
Τηλ: - Fax.: 3244988
Κιν. 094-676109

*Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας*

ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΗ

Αν θα το έλεγα στην αείμνηστη γιαγιά μου που γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Μιστί (Κονακλί) ότι θα έρχονταν από το χωριό της για να κάνουμε την αδελφοποίηση δεν θα με πίστευε και θα με περιγελούσε.

- Πως είναι δυνατόν από τόσο μακριά να έρθουν θα μου έλεγε!!

Που να φανταζόταν ότι η εξέλιξη της τεχνολογίας κάνει ραγδαία βήματα, οι αποστάσεις μηδενίζονται και φέρνουν ανθρώπους από τόσο μακριά, μα τόσο κοντά μέσο των πολυμέσων π.χ Υπολογιστές, Internet.

Ήταν μια επιθυμία μας για να γνωριστούμε και να έρθουμε πιο κοντά με τους ανθρώπους από το Κονακλί και την Νίγδη τους ανθρώπους εκείνους που είναι συνεχιστές στην δημιουργία των χωριών που έζησαν, μεγάλωσαν οι παππούδες μας.

Χωρίς να μας γνωρίζουν το 1998 και το 2000 όταν πήγαμε στο ΜΙΣΤΙ-ΤΣΑΡΙΚΛΙ-ΝΙΓΔΗ μας φιλοξένησαν, μας ξενάγησαν, μας πρόσφεραν το κάθε τι που ζητούσαμε και γνώριζαν για τα χωριά τους, με γνώμονα την ανθρωπιά και αγάπη που τρέφουμε για τα μέρη που ζουν τώρα αυτοί.

Πιάσαμε το όνειρο του παραμυθιού που μας έλεγαν οι παππούδες μας για το χωριό Κονακλί-Μιστί για το διπλανό χωριό Τσαρικλί, για το κάστρο της Νιγδης, για την μεγάλη εκκλησία που είχαν, για τον απέραντο κάμπο, για την κάθε μορφή των γεπονιών, για τα αλώνια, για τα σπίτια για τον τρόπο ζωής που ζούσαν.

Η συγκίνηση μας ήταν μεγάλη την πρώτη φορά που περπατήσαμε στα πα-

ραμυθένια μέρη της Καππαδοκίας. Γνωρίσαμε του ανθρώπους που έχουν τα ίδια συναισθήματα με εμάς για τα χωριά τους που έζησαν και αυτοί εδώ στην Ελλάδα. Ανθρώπους που προσπαθούν να επιβιώσουν στις δύσκολες απαιτήσεις της ζωή, μα που νιώθουν όμως την συντήρηση κάποιων αξιόλογων πολιτιστικών μνημείων.

Άνθρωποι που θέλουν να μάθουν για την ιστορία του χωριού τους και ήθη και έθιμα που επιβίωναν προτού από αυτούς στο χωριό που ζούνε τώρα .

Περπατήσαμε μαζί με τους αείμνηστους παππούδες μας στους δρόμους της ΝΙΓΔΗΣ, στο παζάρι τους, στα σοκάκια του ΜΙΣΤΙ ΚΟΝΑΚΛΙ, στην μεγάλη εκκλησία του Αγίου Βασιλείου, στο μικρό χωριό ΤΣΑΡΙΚΛΙ. Νιώσαμε το ρίγος των συναισθημάτων τους σαν να ήταν αυτοί εδώ, σαν να ξαναγύρισαν, για να θυμηθούν τα παιδικά τους χρόνια.

Έτσι προχωρήσαμε στο θεσμό της ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΗΣ μεταξύ των δυο χωριών ΚΟΝΙΤΣΑΣ-ΚΟΝΑΚΛΙ-(ΜΙΣΤΙ) Μια επισφράγιση της αγάπης μεταξύ των ανθρώπων των δυο χωριών.

Από την μια μεριά των προσφύγων της Κόνιτσας που είχαν ζήσει σε αυτά τα μέρη ,δημιουργώντας το χωριό, τα ήθη και τα έθιμα τους και από την άλλη, προσφύγων που έφτασαν στο Κονακλί για να συνεχίσουν την επιβίωση τους στα ίδια σπίτια, για να δημιουργήσουν και αυτοί με την σειρά τους την δικιά τους κουλτούρα, τα ήθη και έθιμα τους.

Μάλιστα υπάρχουν και οικογένειες που έφυγαν με την ανταλλαγή των πληθυσμών από την Κόνιτσα και μένουν στο

Κονακλί και από το Κονακλί-Μιστί να μένουν στην Κόνιτσα.

Στις καρδιές τους, οι δυο πατρίδες ,τα δυο χωριά ,που κανείς δεν μπορεί να νιώσει την νοσταλγία αν δεν το ζήσει κανείς, να ξαναδούν τα μέρη που έπαιζαν παιδιά, τα μέρη που έτρεχαν στις γειτονιές, τα μέρη όπου μεγάλωσαν και έγιναν άντρες.

Έτσι θέλαμε εμείς οι απόγονοι του ΚΟΝΑΚΛΙ-ΜΙΣΤΙ να σφραγίσουμε αυτά τα αμοιβαία συναισθήματα των κατοίκων των δυο χωριών έτσι ώστε να δώσουμε καρπούς στην συνέχιση των δεσμών των δύο χωριών. Να μάθουμε και από τις δυο πλευρές για την τωρινή ζωή, για της δουλειές, ασχολίες τους, ήθη και έθιμα τους, για τα δημιουργικά τους μελλοντικά σχέδια.

Πραγματοποιήθηκε ένας στόχος του Συλλόγου μας για την αδελφοποίηση των δυο χωριών, έτσι εκφράζοντας την αγάπη μας για αυτά τα μέρη της ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ. Θέλουμε να μάθουν οι τωρινοί κάτοικοι του χωριού ΚΟΝΑΚΛΙ ότι εκεί είναι το μέρος όπου παίρνουμε την έμπνευση για την δημιουργία των τωρινών μας πολιτιστικών εκδηλώσεων ,δημιουργώντας και προβάλλοντας την ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΚΗ κουλτούρα ,τα ήθη και έθιμα, και την ιδιόμορφη Μιστιώτικη διάλεκτο.

ΟΡΚΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ

**ΕΜΕΙΣ ΔΗΜΑΡΧΟΙ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ & ΤΟΥ ΚΟΝΑΚΛΙ**

Ελεύθερα εκλεγμένοι από την ψήφω των συμπατριωτών μας, βέβαιοι ότι ανταποκρινόμαστε στις βαθύτερες προσδοκίες και πραγματικές ανάγκες των πληθυσμών μας, γνωρίζοντας ότι ο δυπι-

κός πολιτισμός έχει την κοιτίδα του στους «παλαιούς δήμους» και ότι το πνεύμα ελευθερίας εγγράφεται πρωτίτως στις απαλλαγές που αυτοί κατόρθωσαν να διεκδικήσουν, λαμβάνοντας υπόψη ότι το έργο της ιστορίας πρέπει να συνεχιστεί μέσα σ' ένα κόσμο διευρυμένο, ότι ωστόσο ο κόσμος αυτός δε θα είναι πραγματικά ανθρώπινος παρά μόνον όταν οι άνθρωποι θα ζουν ελεύθερα σε πόλεις ελεύθερες,

Αναλαμβάνουμε σήμερα επίσημα την υποχρέωση

Να διατηρήσουμε μόνιμους δεσμούς ανάμεσα στους δήμους μας, να διευκολύνουμε σε όλους τους τομείς τις ανταλλαγές μεταξύ των κατοίκων προκειμένου να προωθήσουμε μέσω μιας καλύτερης αμοιβαίας κατανόησης το ζωντανό αίσθημα της αδελφοσύνης μεταξύ των δημοτών μας, να συνδυάσουμε τις προσπάθειές μας, προκειμένου να συμβάλουμε με όλα τα δυνατά μέσα στην επιτυχία του διακρατικού έργου της ειρήνης και της ευημερίας των λαών μας.

Στις 9 Μαΐου 2003 Παρασκευή ήταν η μέρα που είχαν φτάσει οι εκπρόσωποι από τον Δήμο ΚΟΝΑΚΛΙ (ΜΙΣΤΙ)-ΝΙΓΔΗΣ.

Σταμάτησαν και περιηγήθηκαν στον Δήμο Μαστοροχωριών και συγκεκριμένα στην Πυρσόγιαννη βλέποντας τον παραδοσιακό οικισμό χτισμένο εξολοκλήρου με πέτρα τα σπίτια και με τα χαρακτηριστικά καλντερίμια.

Κατά τις δώδεκα το λεωφορείο έφτασε στο Δημαρχείο της Κόνιτσας.

Συστάσεις και χαιρετισμοί μεταξύ μας με κύριο εκπρόσωπο τον Unal Toral (Δήμαρχος του Κονακλί-Μιστί) και

Mumin Inan (Δήμαρχος της Νίγδη) καθώς και με τους υπόλοιπους, καταγόμενοι από το Κονακλί-Μιστί, Νίγδη, Αντιόχεια.

Η κούραση εμφανής στα πρόσωπα τους από το μακρινό ταξίδι. Ακολούθησε τακτοποίηση στο ξενοδοχείο για μικρή ξεκούραση ανάπαυση.

Το μεσημέρι βρεθήκαμε όλοι μαζί στο γεύμα. Γνωριστήκαμε και με τους υπόλοιπους που δεν είχαμε γνωριστεί κατά το πρώτο ταξίδι μας από την Κόνιτσα στο Κονακλί-Μιστί το 1998.

Δεν το φανταζόμασταν ότι θα βρισκόμασταν όλοι μαζί πάλι και μάλιστα στην Κόνιτσα λέγαμε με τον Τορσί. Αρχίσαμε με όλους μια διαδικασία να εξαλειφθεί και το πιο μικρό ψεγάδι πάγου, να έρθει η χαλάρωση με το χαμόγελο και να νιώσουν πιο άνετα φίλο προς φίλο, αδερφός προς αδερφό.

Αρχίσαμε να κουράζουμε τους διερμηνείς με τις απανωτές ερωτοαπαντήσεις μεταξύ μας, για να τους νιώσουμε και να μας νιώσουν, για να τους γίνουμε μικροί αναγνώστες και θεατές στις αναφορές των ιδιαίτεροτήτων των νοοτροπιών, συνθηθειών, ηθών, εθίμων και γενικά της κουλτούρας των δυο λαών μεγαλωμένοι οι δε στην γενέτειρα πατρίδα των προσφύγων της Κόνιτσας.

Παραδοσιακά τοπικά ορεκτικά διαφόρων γεύσεων της τοπικής κουζίνας και τις Ελλάδος γενικότερα, πίτες, τυροσαλάτες, τζατζίκι, τσίπουρο Κόνιτσας, ούζο. Το φαγητό προσεγγμένο προς την αρέσκεια των φιλοξενουμένων.

Δεν καταλάβαμε πότε πήγε περασμένες έξι το απόγευμα μέσα στο τρίγλωσσο συζητήσεων Τούρκικα, Ελληνικά, Αγγλικά.

Ακολούθησε ξεκούραση στο ξενοδοχείο μετά την όμορφη αυτή συνάντηση. Μα οι όμορφες στιγμές φεύγουν πάντα γρήγορα που ήδη ήταν περασμένες οκτώ όταν θα βρισκόμασταν στην προσφυγική γειτονιά στην Κάτω Κόνιτσα.

Οι πρόσφυγες της Κόνιτσας γεννημένοι και μεγαλωμένοι ως τα πρώτα εφηβικά τους χρόνια στο ΜΙΣΤΙ τώρα (ΚΟΝΑΚΛΙ), φυσικά όσοι είναι εν ζωή, τους μαζέψαμε για να συναντηθούν με τους φιλοξενούμενους που συνεχίζουν την ζωή αυτού του χωριού με τις τόσες διηγήσεις και ιστορίες ζωής.

ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΤΟ ΦΑΝΤΑΖΟΤΑΝ!!!!

Ότι η μοίρα να το έφερνε έτσι. Μερικές οικογένειες που ζούσαν στην Κόνιτσα πριν το 1924 εγκαταστάθηκαν στο Κονακλί - Μιστί και οι πρόσφυγες που ζούσαν εκεί εγκαταστάθηκαν στην Κόνιτσα...ανταλλαγή πληθυσμών...

Ο μπάμπας Αγάπης, ο Γιωρικός, ο παππούς Αρσένης, κάθισαν δίπλα -δίπλα με τους παππούδες από το Κονακλί.

- Πως είναι το χωριό?

- Βρίσκεται το σπίτι δίπλα στον Γανούνταρα, ένα μεγάλο, με μάνδρα?

- Βρίσκεται το σπίτι δίπλα από το αλώνι του Γαάμπασι?

- Η εκκλησία του Αγίου Βασιλείου έχει την μεγαλοπρέπειά της, την επιβλητικότητα της?

Όλο αγωνία να μάθουν ακόμη νέα από τον τόπο που γεννήθηκαν από την πατρίδα που μεγάλωσαν. Ποιος φανταζόταν κανείς, αυτήν την στιγμή οι δύο πρόσφυγες που είχαν περάσει τόσες κακουχίες, βάσανα, ταλαιπωρία να βρίσκονται μαζί, να μιλάνε για το ίδιο χωριό που ο ένας γεννήθηκε και ο άλλος ζει εκεί να πίνουν καφέ και τσάι μαζί.

Συζητούσαν για τα πάντα, για την κάθε γειτονιά για το κάθε σοκάκι, για τον κάμπο για το κάστρο την ΝΙΓΔΗ.

Μια αναμνηστική φωτογραφία δίπλα-δίπλα, πλάι-πλάι ένας Έλληνας πρόσφυγας και ένας Τούρκος πρόσφυγας, απλοί άνθρωποι που στα πρόσωπα τους φαίνεται πλέον το χαμόγελο της αισιοδοξίας για ένα καλύτερο αύριο, για ένα καλύτερο ειρηνικό μέλλον, με τα χέρια να χτυπούν την πλάτη του καθενός, άνθρωποι που είχαν υπομείνει στην μοίρα της ζωής τους την προσφυγιά.

Ναι ποιος θα το πίστευε ότι η μοίρα της ζωής θα τους έφερνε από τόσο μακριά μα τόσο κοντά, πρόσωπο με πρόσωπο ,πλάι-πλάι, με χέρια να σφίγγουν, εκφράζοντας μάλιστα όρκο αδελφοποίησης.

Το Σάββατο 10 Μαΐου ήταν μια μέρα ξενάγησης στην περιοχή και τα γύρω χωριά της Κόνιτσας. Επειδή ο κύριος Γεώργιος Τάσσιος προσφέρθηκε να κάνει την ξενάγηση πήγαμε στην περιοχή Μπουραζάνι. Μικρή στάση για καφέ και περιήγηση στο ξενοδοχείο «Μπουραζάνι» με μικρή αναφορά στην λειτουργία του και δραστηριότητες του προς τους επισκέπτες του.

Ακολούθησε περιήγηση προς το μοναστήρι Μολυβδοσκεπάστη καθώς και στο χωριό Μολύβι επισκεπτόμενοι την παρα-

δοσιακή αίθουσα απόσταξης ντόπιου τσίπουρου και μικρή απόλαυση όσοι επιθυμούσαν αυτού. Σταματήσαμε στην μικρή βιοτεχνία χαλιών στην Αλεξάνδρα Βλάχου την ευχαριστούμε που προσφέρθηκε για να δουν οι φιλοξενούμενοι μας το πώς πλέον με συντονισμό, σχεδιασμό, σύστημα η μικρή παραδοσιακή βιοτεχνία να γίνει κερδοφόρα επιχείρηση.

Ο επόμενος χώρος που θα επισκεφτόμασταν ήταν το συνεδριακό κέντρο του κ. Τάσσιου που βρίσκεται κυριολεκτικά μέσα στο πράσινο του βουνού, της φύσης. Βρίσκεται στην είσοδο μιας εσώκλειστης περιοχής όπου εκτρέφει διάφορα φυτοφάγα είδη ζώων, αγριόγιδα, αγριογούρουνα, ελάφια, ζαρκάδια. Περιήγηση στους διάφορους χώρους όπου υπήρχαν στον χώρο αυτό βλέποντας μάλιστα και μερικά από τα ζώα αυτά. Το συνεδριακό αρκετά μεγάλο σε θέσεις επισκεπτών, το χτίσιμο του προσαρμοσμένο στο φυσικό περιβάλλον, με πλήρη συστήματα των διερμηνέων και οπιακουστικών μέσων. Μάλιστα έγινε και μια μικρή ενημέρωση προς τους επισκέπτες μας για τον τρόπο ζωής, γενικά χαρακτηριστικά των ζώων όπου εκτρέφονται.

Στην μεγάλη οθόνη προβάλλονταν οι όψεις των ζώων που συγχρόνως είχαμε και το ακουστικό τους γνώρισμα που νομίζεις ότι πραγματικά βάδίζεις στο δάσος πλάι πλάι με αυτά τα ζώα. Μάλιστα αξιοσημείωτο ήταν μέχρι και το εργαστήριο κατασκευής διαφόρων παραδοσιακών περίτεχνων μικροαντικειμένων, μπρελόκ, κλίτσες.

Και εμείς οι ίδιοι καθώς και οι φιλοξενούμενοί μας έμειναν ενθουσιασμένοι

με την όλη ημερήσια ξενάγηση. Μια μικρή απόκτηση εμπειρίας, καινούργιων πραγμάτων, δραστηριοτήτων και μάλιστα το βασικότερο:

«Μπορείς με οποιοδήποτε τρόπο, με μικρές έξυπνες παρεμβολές σε οποιοδήποτε χώρο, να τον προβάλεις και να τον αναδείξεις ώστε να είναι κοινά προσιτός, δημιουργικός, διδακτικός μαθαίνοντας από αυτόν την γνώση, την πείρα πάνω στον επαγγελματικό τομέα και μάλιστα πάνω στην ίδια την ζωή»

Ακολούθησε γεύμα στο όμορφο ξενοδοχειακό περιβάλλον του κ. Πανταζή στην Μελλισόπειτρα με την τοπική γεύση της πέστροφας στα κάρβουνα με ποικιλία σαλατών.

Το απόγευμα της ίδιας ημέρας στο συνεδριακό κέντρο του Δήμου Κόνιτσας είχαμε μια ενημερωτική πληροφόρηση για τον εναλλακτικό τουρισμό από τον κ. Κυρίτση Νικόλαο για της διάφορες δραστηριότητες Rafting, κανό, καγιάκ, παραπέντε, το αλεξίπτωτο πλαγιάς, ορεινό ποδήλατο, περιηγήσεις, περιπάτους ορεινής δασικής αναρρίχησης.

Ο κ. Τριανταφυλλίδης και ο Δήμαρχος Κόνιτσας ο Μάκης Χατζνεφραιμίδης έκαναν μικρές ενημερώσεις στις τοπικές πολιτικές δράσεις στον τομέα του πολιτισμού σε τοπικό και ελλαδικό γενικά επίπεδο.

Ακολούθησε μικρή βόλτα στην κεντρική πλατεία της Κόνιτσας και στα γύρω μαγαζιά της με μικρή ανάπαυλα και απόλαυση του καφέ - χυμού - τσάι.

Το βράδυ βρεθήκαμε σε παραδοσιακή ταβέρνα στο άκουσμα παραδοσιακών δημοτικών Κονιτσιώτικων τραγουδιών. Το μαγαζί έφερε γεύσεις που μας θύμι-

σε το φαγητό των γιαγιάδων μας, γεύσεις που είχαν φέρει από την μακρινή Καππαδοκία, πληγούρι, αριά, παστουρμά, γερακί. Ο κ. Τριανταφυλλίδης (Διευθυντής ΕΞΑΝΤΑ Α.Ε.) μας έκανε την έκπληξή του φέροντας και αυτός γεύσεις από ένα τυροκομείο της περιοχής.

Το βράδυ ήταν όμορφο, κυλούσε ευχάριστα όταν ξαφνικά όλοι σταματήσαμε για να ακούσουμε το Καππαδοκικό Κονιαλί, το ερωτικό τραγούδι που χορεύεται με τα κουτάλια. Στο άκουσμά του ο Χρήστος ο διερμηνέας, ο Δήμαρχος από το Κονακλί-Μιστί και αρκετοί άλλοι σπκώθηκαν για χορό. Σε ένα κλίμα ζεστό, πιο κοντινό ακόμη πιο φιλικό. Βάρδος των δημοτικών τραγουδιών ο κ. Τριανταφυλλίδης αφέθηκε στην ομορφιά της στιγμής και μας τραγούδησε δημοτικά και λαϊκά τραγούδια. Μα και οι φιλοξενούμενοί μας αφέθηκαν και όλοι μαζί, μας τραγούδησαν ένα μάλλον από ό,τι κατάλαβα από την έκφραση του προσώπου των γυναικών, κάποιο ερωτικό τούρκικο τραγούδι.

Στις 11 Μαΐου Κυριακή θα γίνονταν η επίσημη τελετή και υπογραφή της επίσημης συμφωνίας αδελφοποίησης.

Το πρωινό έγινε μια μικρή επίσκεψη στον χώρο της «Χάμκως» με ενημερωτικό μικρό ιστορικό δρώμενο.

Ακολούθησε επίσκεψή μας στο Εκπαιδευτικό Περιβατολογικό Κέντρο Κόνιτσας. Η διευθύντρια του Κέντρου κ. Κατερίνα Τσούβαλη μας έκανε μια πλήρη ενημέρωση της λειτουργίας, τους σκοπούς του κέντρου και την ευχαριστούμε πολύ για την διαθεσιμότητα του χρόνου της. Πράγματι ήταν κάτι πρωτόγνωρο για τον σκοπό της λειτουργίας του προς

τους φιλοξενούμενους μας με τον πρωτοποριακό του χαρακτήρα , ((δημιουργία ευαίσθητης δημιουργικής περιβαλλοντικής προστατευτικής συνείδησης προς το φυσικό περιβάλλον και διατήρησης της κλωρίδας και πανίδας αυτού)).

Αναμνηστική φωτογραφία όλοι μαζί, επισφράγισε την επίσκεψη μας προς το Περιβαλλοντικό Κέντρο.

Γρήγορα επισκεφτήκαμε την έκθεση φωτογραφίας στην περιοχή Κυπαρίσσια.

Κατόπιν βρεθήκαμε στο χώρο όπου θα γίνονταν η επίσημη συμφωνία αδελφοποίησης στο «Γεφύρι».

Μικρή ξεκούραση και απόλαυση του καφέ - χυμό - τσάι.

Ακολούθησε από την χορωδία του δήμου Κόνιτσας μια παρουσίαση με τοπικά δημοτικά τραγούδια με ζωντανή παραδοσιακή μουσική.

Αρκετές αναμνηστικές φωτογραφίες, βιντεοσκοπήσεις και ανταλλαγές διευθύνσεων για να συνεχιστούν οι όμορφες στιγμές της αδελφοποίησης.

Πήρε το λόγο ο Δήμαρχος κ. Μάκης Χατζνεφραιμίδης εκφράζοντας την ευχαρίστηση αυτής τις στιγμής.

- Είμαστε σε μια μικρή πόλη όπου με τον τρόπο μας προσπαθούμε για το καλύτερο αυτής και συνεπώς και για μας. Εκμεταλλευθήκαμε την ομορφιά του τόπου μας, την αξιοποιήσαμε σε κάθε μορφή της. Προσαρμόσαμε σε αυτό το φυσικό περιβάλλον διάφορα αθλήματα έτσι ώστε να μην επηρεάζουν το φυσικό περιβάλλον και να είναι μόνο πιο απολαυστικό σε αυτόν. Είναι ο ορεινός εναλλακτικός αθλητικός τουρισμός όπως διάφοροι περίπατοι σε διάφορες περιοχές μέσα στην χαράδρα του Αώου, Rafting, Κανό, Καγιάκ, Αναρρίχηση,

Παραπέντε, περιηγήσεις σε διάφορες περιοχές παρατήρησης ζώων, πουλιών καθώς και γνωριμία με την γύρω περιοχή της Κόνιτσας, της χαράδρας και του εθνικού δρυμού Βίκου-Αώου με απόλαυση των τοπικών γεύσεων και γνωριμία των ηθών και εθίμων της περιοχής μας.

Μικρή αναφορά για την Κόνιτσα πόσα άτομα μένουν μόνιμα και στην γύρω περιοχή, πόσα νηπιαγωγεία, δημοτικά, νήπια, υπηρεσίες και γενικά στοιχεία της περιοχής.

Πέρα από την ενημέρωση αυτή το βασικότερο είναι ότι βρισκόμαστε όλοι μαζί αυτήν την στιγμή για να επισφραγίσουμε τα συναισθήματα των δυο πλευρών με τον όρκο της αδελφοποίησης. Οι γονείς μας πρόσφυγες και μάλιστα γεννημένοι στο Μισί αναφέρει ο κ. Μάκης Χατζνεφραιμίδης, είχαμε την επιθυμία να σας γνωρίσουμε και να γνωρίσουμε και εμείς αυτά τα μέρη της Καππαδοκίας καθώς και εσείς να μας γνωρίσετε και να δείτε τα μέρη μας, έτσι ώστε να αρχίσει ένας δεσμός φιλίας-αδελφοποίησης, ανταλλαγές ιδεών, απόψεων ηθών και εθίμων με διάφορες πολιτιστικές εποικοδομητικές, μορφωτικές εκδηλώσεις

Ο Δήμαρχος από το Κονακλί Unal Topal σηκώθηκε και αυτός εμφανώς συγκινημένος και ανέφερε ενημερωτικά στοιχεία για το χωριό της Καππαδοκίας το Κονακλί

- Δεν το φανταζόμασταν και εμείς αυτήν την στιγμή ότι θα βρισκόμασταν στην Κόνιτσα. Στο χωριό αυτό μάλιστα που οι κάτοικοι του είναι γεννημένοι στο δικό μας χωριό το Κονακλί .Οι γονείς του κ. Μάκη Χατζνεφραιμίδα γεννήθηκαν στο Κονακλί, καθώς και οι δικοί μου ανέφε-

ρε ο Τοπαλ γεννήθηκαν σε αυτό το μέρος. Οι ίδιοι συναισθηματισμοί εκτρέφονται και στις δυο καρδιές μας και η έκφραση της αγάπης μας για το ίδιο χωριό μας. Είμαστε οι συνεχιστές της ζωής αυτού του χωριού, και θέλουμε και εμείς να γνωριστούμε και να αρχίσουμε μια συνεχείς επικοινωνία, αλληλοβοήθεια, ανταλλαγή γνώσεων ηθών εθίμων, πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Τον λόγο πήρε και ο Δήμαρχος από την Νίγδη Mumin Inan. Και αυτός έκανε μικρή ενημερωτική αναφορά για την Νίγδη και την γύρω περιοχή της.

- Αναφέρει ότι και ο παππούς του είναι γεννημένος σε ένα χωριό της Κοζάνης όπως και οι παππούδες σας είναι γεννημένοι στην Καππαδοκία. Άρα μας συνδέουν οι ρίζες της καταγωγής μας. Οι ρίζες που μας ώθησαν στα ίδια συναισθήματα, την αγάπη για τα μέρη που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν οι πατεράδες μας, οι παππούδες μας. Έκφρασε με την σειρά του την ευχαρίστηση για την συνάντησή μας αυτή καθώς και την συνέχιση

των δεσμών φιλίας μεταξύ μας.

Εμείς από την πλευρά μας εννοώ για τον Πολιτιστικό Λαογραφικό Σύλλογο Καππαδοκών «Οι Ρίζες»

που εκπροσωπώ ως πρόεδρος θέλουμε να εκφράσουμε την συγκίνηση και την ευχαρίστηση μας αυτής της στιγμής.

-Εκπροσωπώ τους πρόσφυγες της Κόνιτσας που είναι γεννημένοι στο Κονακλί-Μιστί της Καππαδοκίας και ήρθαν εδώ με την ανταλλαγή το 1924.

-Προσπαθούμε να ερευνήσουμε και να διατηρήσουμε τις πολιτιστικές ιδιομορφίες του Καππαδοκικού Πολιτισμού να τους αναδείξουμε, να τον διατηρήσουμε και να προσθέσουμε ένα μικρό λιθαράκι στο πολιτιστικό ανέβασμα του παγκόσμιου γίγνεσθαι.

Στην αρχή νόμιζα ότι μας σύνδεε μόνο το χωριό, με τα διάφορα εναπομείναντα σπίτια των παππούδων μας, η Μεγάλη Εκκλησία του Αγίου Βασιλείου.

Μα όταν επισκεφθήκαμε το 1998 και 2000 την περιοχή αυτή της Καππαδοκίας νιώσαμε την απλότητα τους, την ευ-

γένεια, την καλοσύνη τους, την φιλοξενία τους.

Ναι έχουμε την ίδια πατρίδα τον ίδιο τόπο καταγωγής, το ίδιο χωριό. «Μητρός τε και πατρός και των άλλων προγόνων απάντων τιμιότερον εστίν η πατρίς και σεμνότερον και αγιότερον».

Ναι είναι η αγάπη για την πατρίδα. Για τον τόπο που γεννηθήκαμε. Πώς να μην υπάρχει αυτή όταν σε αυτήν πρώτη φορά ανέπνευσες, είδες το φως, σου έδωσε πνοή για να ανδρωθείς. Είναι αυτή που σου δίνει ψυχική πνοή και σου χαρίζει βαθιά στην καρδιά σου την κάθε στιγμή της παιδικής σου ζωής, την υμνείς όταν βρίσκεσαι εκεί, και την νοσταλγείς βαθιά και επιθυμείς να επιστρέψεις σε αυτήν όταν είσαι μακριά της.

ΠΑΤΡΙΔΑ - Η ΓΕΝΕΤΕΙΡΑ ΣΟΥ

Προσφέραμε από ένα μικρό δώρο σε όλους τους φιλοξενούμενους μας. Συμβολικά δώρα, αναμνήσεις για την περιοχή μας που πάντοτε θα διεγείρουν την μνήμη της θύμησης αυτής της στιγμής, της στιγμής της αδελφοποίησης. Ειδικά στον δήμαρχο Toral Unan προσφέραμε ένα βιβλίο του Κωστάκη με εγγραφή του το 1930-1935 και έκδοση το 1974. Αναφέρει για την ιστορία του Κονακλί-Μιστί. Αναγράφει τα τοπωνύμια, σπίτια, εκκλησίες, αλώνια, ρεύματα. Ποια χωριά ήταν εκεί γύρω, τις ασχολίες των κατοίκων, γεωργία, κτηνοτροφία, παπλωματάδες. Γενικά αναφέρει λεπτομερέστατα την ζωή, την ιστορία, τον τρόπο ζωής, τα ήθη και έθιμα του χωριού καθώς και την ιδιόμορφη διάλεκτο που είχε αναπτυχθεί μόνο στην περιοχή αυτή, την Μισπιώτικη Διάλεκτο, κράμα γλωσσών, τούρκικα, αρχαία ελληνικά.

Καθώς επίσης του δώσαμε ένα βιβλίο σε φωτοτυπίες στην καραμανλήδικη γλώσσα.

Ελληνικοί χαρακτήρες με τούρκικη προφορά. Βιβλίο ως κειμήλιο - συλλεκτικό για το δημαρχείο του Κονακλί καθώς αυτό διδάσκονταν κατά το 1890-1910 σε δημοτικά σχολεία στο χωριό αυτό.

Με την σειρά τους οι φιλοξενούμενοι μας έδωσαν και αυτοί αναμνηστικά δώρα από την περιοχή τους με το ιδιόμορφο τους γνώρισμα. Μάλιστα το εντυπωσιακό ήταν ένα CD με διάφορες φωτογραφίες από το Κονακλί, την Νίγδη και την γύρω περιοχή. Δώρα που επισφραγίζουν τα όσα είπαμε για την αμοιβαία συναίνεση των ανθρώπων των δύο χωριών Κόνιτσα-Κονακλί. Ένα ξεκίνημα αρχής για να διατηρήσουμε μόνιμους δεσμούς ανάμεσα στους δήμους, να διευκολύνουμε σε όλους τους τομείς της ανταλλαγής μεταξύ των κατοίκων προκειμένου να προωθήσουμε μέσω μιας καλύτερης αμοιβαίας κατανόησης το ζωντανό αίσημα της αδελφοσύνης, να συνδυάσουμε της προσπάθειές μας προκειμένου να συμβάλουμε με όλα τα δυνατά μέσα στην επιτυχία του διακρατικού έργου της ειρήνης και της ευημερίας των λαών μας.

Έτσι μέσα σε αυτό το κλίμα στις 9 Μαΐου-11 Μαΐου 2003 ολοκληρώθηκε η επισφράγιση του όρκου αδελφοποίησης του δήμου Κόνιτσας με τον δήμο Κονακλί.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΤΖΗΦΡΑΙΜΙΔΗΣ

Πρόεδρος Πολιτιστικού-Λαογραφικού Καπαδοκικού Συλλόγου «Οι ρίζες»

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΕΞ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2003
ΣΤΟ ΓΕΥΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΕΓΗ, ΠΑΡΟΥΣΙΑ 250 ΑΤΟΜΩΝ

Προσφώνηση Προέδρου Πανηπειρωτικής Καΐρου κ. Απόλλωνα Βλάχου κατά το γεύμα

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατε Κύριε Επιπετραμμένε της Ελλάδος, Κε

Γενικέ Πρόξενε της Κύπρου, Κύριε Αντιπρόεδρε της Ελληνικής

Κοινότητος, φίλοι των Ηπειρωτών και της Ηπείρου.

Υπάρχουν σταθμοί εις την ιστορία των λαών και των Εθνών και των ομάδων που σηματοδοτούν την πορεία τους. Το 2003 για τους Ηπειρώτες είναι ένας μεγάλος σταθμός που σηματοδοτεί το πέραςμα 100 χρόνων ζωής και δράσης στη Νειλοχώρα. Οι πρωτεργάτες και ιδρυτές της οργανωμένης ηπειρωτικής κίνησης είχαν για στόχους την αλληλοβοήθεια των συμπατριωτών, να κρατηθούν ήθη έθιμα και παραδόσεις της φυλής, να κρατηθεί η πολιτιστική κληρονομιά μας, να κρατηθούν οι ρίζες εκείνες από τα απύθμενα βάθη με τα αιώνια, αναλλοίωτα και υπερϊστορικά στοιχεία που αποτελούν την φυσιογνωμία της Ηπείρου και των Ηπειρωτών.

Είχαν για σύμβολο τον βασιλέα Πύρρο, τον μεγάλο βασιλέα της Ηπείρου που είχε συλλάβει την ιδέα να μεταφέρει τον Ελληνισμό στη Δύση, όπως ο εξάδελφος του ο Αλέξανδρος τον μετέφερε εις την Ανατολή. Είχαν για προστάτη τον σημερινόν εορταζόμενο Νεομάρτυρα Άγιον Γεώργιον τον εξ Ιωαννίνων, από τα θρυλικά Γιάννενα που ήταν πρώτα στα άρματα, στα γρόσια και στα γράμματα.

Η σημερινή συνάντηση ήταν και είναι

ένας σταθμός ανεφοδιασμού δυνάμεων. Ήταν ένα αντάμωμα ομόψυχων και συμπατριωτών, ένα βίωμα και αναβίωμα των πανηγύρεων της γλυκειάς μας Ηπείρου, μια μεταφορά της Ηπείρου στο γραφικό Ζείτούν στον Άγιο Δημήτριο, όπως είναι σήμερα η μεταφορά της Ηπείρου στην Ελληνική Στέγη.

Ο Νεομάρτυς Άγιος Γεώργιος ο εξ Ιωαννίνων, εκφράζει το μεγαλείον της Ηπείρου, ενσαρκώνει το απελευθερωτικό πνεύμα της εποχής εκείνης, αρνείται να αλλάξει την πίστη των προγόνων του, γίνεται μάρτυρας, γίνεται Άγιος που θερμαίνει από τότε τις καρδιές όλων των Ηπειρωτών.

Στέλνει για μας σήμερα το μήνυμα της ενότητας, να βιώνουμε τα ήθη και τα έθιμα της φυλής μας, να δημιουργήσουμε με την Ελληνικότητα μας έναν κόσμο πιο όμορφο και πιο ανθρώπινο.

Μακαριώτατε, με αισθήματα σεβασμού οικής αγάπης και αφοσίωσης οι Ηπειρώτες σας απευθύνουν ένα μεγάλο ευχαριστώ για την τιμητική σας παρουσία.

Για μας τους Ηπειρώτες είσθε σύμβολο αγάπης, ένας κήρυκας ειρήνης, ένας κήρυκας των μεγάλων αξιών της Ορθοδοξίας και του Ελληνισμού· εκφράσαμε τις ευχαριστίες και τις ευχές ο Νεομάρτυς Γεώργιος ο εξ Ιωαννίνων να παραστέκει στο έργο σας.

Εκπρόσωποι της γλυκιάς πατρίδας σας ευχαριστούμε για την σημερινή σας παρουσία.

Κύριε Εκπρόσωπε της ηρωϊκής και μαρτυρικής Κύπρου μας, δύο ακριτικές

περιοχές του Ελληνισμού, η Ήπειρος και η Κύπρος. Κοινή μοίρα, κοινοί αγώνες, ουδέποτε θα ξεχάσουμε τη συμμετοχή σας στο Μπιζάνι που μαρτυρεί την συμμετοχή σας στην απελευθέρωση της Ηπείρου.

Κύριε Γενικέ Πρόξενε της Ελλάδος, είναι για πρώτη φορά που είσθε μαζί μας και η χαρά μας είναι μεγάλη.

Κύριε Αντιπρόεδρε της Ελληνικής Κοινότητας, οι Ηπειρώτες είχαν συνειδητοποιήσει ότι χωρίς εκκλησίες δεν μπορεί να υπάρξει παροικία. Γι' αυτό από την αρχή εργάζονται και στελεχώνουν την Κοινότητα του Καΐρου και αποτελούν στοιχεία θετικά με μεγάλη προσφορά. Υπάρχει μια μεγάλη πλειάδα ευεργετών που προσέφεραν όχι μόνο στην παροικία, αλλά και στη γενέτειρά μας. Σήμερα έχουμε μαζί μας και τον συντονιστή Κο Άρη Μαγγιώρο από την εύανδρη Ήπει-

ρο και η χαρά μας είναι μεγάλη.

Σταθμός σήμερα των 100 χρόνων με την πανήγυρη του Αγίου Γεωργίου. Ραβτεβού στις 22 Μαρτίου του 2003 με την συμμετοχή του χορευτικού ομίλου της Παραμυθιάς. Σας ευχαριστούμε και σας ευχόμεθα πάντα ο Άγιος Γεώργιος ο εξ Ιωαννίνων να είναι μαζί σας.

ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Κε Εππετραμμένε, Κε Πρόξενε της Κύπρου, Κε Πρόξενε της Ελλάδος, Κε Αντιπρόεδρε της Ελληνικής Κοινότητας, Κε Πρόεδρε του Πανηπειρωτικού Συλλόγου, που είσαι ο οικοδεσπότης σήμερα, θα ήθελα να εκφράσω πρώτα θερμές ευχαριστίες για το γεύμα τούτο της αγάπης σας που είναι συνέχεια του πνευματικού γεύματος που είχαμε το πρωί στην εκκλησία, στον Καθεδρικό ναό μας του Αγίου Νικολάου. Γίνετε οι Ηπειρώτες εδώ το κέντρο του Ελληνισμού και εξηγούμαι γιατί πολλά

οφείλουμε σε σας. Αν έχουμε σήμερα σχολεία, αν έχουμε Πατριαρχείο, αν έχουμε Μοναστήρια, αν έχουμε Κοινότητες κατά τον μέγιστον λόγον τ' οφείλουμε σε σας.

Ήλθατε εδώ φτωχοί και με την αλληλεγγύη, την αγάπη και την εργατικότητα που σας διακρίνει όχι μόνον προοδεύσατε, όχι μόνο μεγαλουργήσατε και αναδείξατε όλα εκείνα τα δυναμικά πάνω από όλα την αγάπη σας κάνατε έργα εδώ που είναι κέντρα συγκεντρώσεως όπως είναι και η σημερινή για τη μνήμη του Αγίου Γεωργίου του εξ Ιωαννίνων που είναι και προστάτης σας. Σας ευχαριστούμε, είμεθα ευγνώμονες απέναντι σας. Αναγνωρίζουμε την προσφορά σας παράδειγμα προς μίμηση Είστε φάρος φωτεινός που φωτίζει και θα φωτίζει για πάντα τις επόμενες γενιές. Ευχή του Πατριάρχου σας, της εκκλησίας μας, να είστε εδώ για πάντα μέχρι τη συντέλεια του κόσμου και να λάμπετε με το φωτεινό παράδειγμα σας να φωτίζετε τις επερχόμενες γενεές και να προσπαθούν με κάθε τρόπο να μιμούνται εσάς για τα όσα κάνετε για τους αδελφούς μας Έλληνες και μή, αλλά και γενικά για τον άνθρωπο. Σας οφείλουμε θερμές ευχαριστίες ευχόμενοι ο Κύριος να ευλογεί εσάς, Κε πρόεδρε να σας χαρίζει υγεία σε σας και τους συνεργάτες σας και σε όλα τα μέλη των Ηπειρωτών που ζουν εδώ και στη μαρτυρική Ήπειρο. Ο Θεός να είναι μαζί σας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΓΛΥΚΙΑΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ

Την πατρίδα δεν εκπροσωπούν τα άτομα που έρχονται από την πατρίδα, την εκπροσωπείτε σεις καθημερινά με τον καλλίτερο τρόπο. Με την παρουσία σας με την ενεργητικότητα σας με τις σχέσεις με το εντόπιο στοιχείο με την καλλιέργεια δεσμών αιωνίων είστε οι καλλίτεροι εκπρόσωποι του Ελληνικού πνεύματος και εκείνα που τα Ελληνικά και Χριστιανικά ιδεώδη έχουνε να δώσουνε στον κόσμο. Να είστε καλά και να υπερηφανεύεται η Πατρίδα για σας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΜΑΡΤΥΡΙΚΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Εύχομαι εκ βάθους καρδιάς καλή Χρονιά και το 2003 να βρει ο καθένας αγάπη, φιλία και πρόοδο.

Εύχομαι το 2003 να βρει λύση του προβλήματος της η μαρτυρική Κύπρος. Χρόνια πολλά σε όλους και Θεός μαζί σας.

ΠΡΟΞΕΝΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μακαριώτατε, αγαπητοί φίλοι. Θέλω να ευχηθώ Χρόνια Πολλά που εορτάζει ο Πανηπειρωτικός Σύλλογος. Θέλω να ευχηθώ να εορτάσετε τα 200 χρόνια, θέλω να πω ότι η πατρίδα Ελλάδα βασίζεται σε σας σ' αυτή τη χώρα και να διατηρείται άσβεστη η φλόγα του Ελληνισμού. Θα ήθελα να διατηρηθεί ο Ελληνισμός πολλά χρόνια στη χώρα αυτή.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ Εκ μέρους του Προέδρου της Κοινότητας και της διαχειριστικής επιτροπής για την πανήγυρη του Αγίου Γεωργίου και για τα 100 χρόνια να είστε καλά.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ - ΕΥΑΘΛΟΣ 2003

Ο φετινός ΕΥΑΘΛΟΣ απέδειξε ότι δικαίως χαρακτηρίζεται ως ο κορυφαίος θεσμός στον χώρο των υπαιθρίων δραστηριοτήτων.

Ο αγώνας - θεσμός στον χώρο των σπορ στη φύση, τελείωσε με μεγάλη επιτυχία.

Συγκεκριμένα ο Εύαθλος 2003, φιλοξένησε ξανά εκατοντάδες αθλητές από Ελλάδα και εξωτερικό (350 το σύνολο), οι οποίοι συμμετείχαν στη μεγάλη ετήσια γιορτή του Rafting, του ποδηλάτου βουνού, του ορειβατικού μαραθώνιου, του Αλεξιπτώτου Πλαγιάς και του τριάθλου...

Η αυλαία των αγώνων άνοιξε με έναν καινοτόμο αγώνα Rafting όπου 11 πληρώματα (77 αθλητές) πήραν εκκίνηση από Ελληνικό έδαφος, στη Μονή Μολυβδοσκεπάστου και τερμάτισαν σε Αλβανικό, στην πόλη Πρεμετή - διασχίζοντας τον ποταμό Αώο ή Viosa στα Αλβανικά. Νικήτρια αναδείχθηκε η ομάδα του Δήμου Αποστόλου Παύλου σε 3 ώρες και 30 λεπτά.

Την επόμενη μέρα 8 υπεραθλητές συναγωνίστηκαν σε ένα μοναδικό αγώνα Περιπέτειας, σίγουρα τον πιο δύσκολο που διεξήχθη ποτέ στην Ελλάδα καλύπτοντας 113 χιλιόμετρα με το ποδήλατό τους, τρέχοντας αλλά και κωπηλατώντας. Η συνολική διαδρομή κάλυψε σχεδόν το σύνολο της επαρχίας Κόνιτσας αλλά και του Ζαγορίου. Νικητής αναδείχθηκε ο Νίκος Κωστόπουλος της Salomon Team με συνολικό χρόνο 11 ώρες και 19 λεπτά.

Την Κυριακή η ημέρα ήταν αφιερωμένη στους ποδηλάτες βουνού, ένα αγώνισμα με τις περισσότερες συμμετοχές στον ΕΥΑΘΛΟ. Η διαδρομή μήκους 42 Κμ. ήταν ακριβώς ίδια με πέρυσι και οι αθλητές είχαν ένα παραπάνω κίνητρο για να αγωνιστούν θέλοντας να βελτιώσουν τον δικό τους χρόνο αλλά και το ρεκόρ της διαδρομής. Το γεγονός αυτό αύξησε κατά πολύ τον συναγωνισμό δίνοντας ξεχωριστό

χρώμα στον αγώνα. Τελικός νικητής ήταν ο Κώστας Συμελίδης καταρρίπτοντας το περσινό ρεκόρ με 2 ώρες και 17 λεπτά...

Ο Ορειβατικός Μαραθώνιος, καθιερώθηκε πια στα αγωνίσματα του ΕΥΑΘΛΟΥ και η μεγάλη συμμετοχή των αθλητών το απέδειξε αυτό. Η διαδρομή στην Ελλάδα, ξεκινώντας από το χωριό Κήπους, διασχίζοντας τη Χαράδρα του Βίκου, περνώντας από το χωριό Πάπιγγο, το καταφύγιο, τη Μ. Στομίου και κατέληξε στο κέντρο της Κόνιτσας. Ο αγώνας χαρακτηρίστηκε από τους πρωταγωνιστές του ως ο πιο δύσκολος αλλά συνάμα και ο ομορφότερος του είδους του. Η συνολική διαδρομή ήταν 37χμ. και νικητής αναδείχθηκε ο Νίκος Καλοφύρης με 3 ώρες και 4 λεπτά, σαράντα λεπτά πιο γρήγορα από τον δεύτερο.

Το αγώνισμα του Αλεξιπτώτου πλαγιάς επέστρεψε στο roster των αθλημάτων του ΕΥΑΘΛΟΥ. Δεκάδες Αλεξιπτώτα πλαγιάς γέμισαν και πάλι τον ουρανό της Κόνιτσας δίνοντας το δικό τους χρώμα στη διοργάνωση, και ανάμεσα τους ο διασημότερος Παραπεντιστής του κόσμου, ο Mike Kung ο οποίος εντυπωσίασε για ακόμη μια χρονιά με τις ικανότητές του. Η συμμετοχή των παραπεντιστών (110 πιλότοι), αποτελεί ρεκόρ μεταξύ όλων των συναντήσεων Ελλήνων αθλητών.

Τέλος οι διοργανωτές όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος ανέδειξαν τον αθλητή της χρονιάς. Αυτός ήταν ο Νίκος Κωστόπουλος (salomon team) ο οποίος αγωνίστηκε σε τρία αθλήματα τρεις διαφορετικές ημέρες καλύπτοντας συνολικά 192 χιλιόμετρα σε 20 ώρες και 15 λεπτά.

Άλλη μια πανδαισία αθλημάτων της φύσης και της περιπέτειας, τελείωσε με τις καλύτερες των εντυπώσεων.

Ενδεικτικό ότι οι 350 αθλητές ανανέωσαν το ραντεβού τους, με τον επόμενο ΕΥΑΘΛΟ.

Η ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΒΟΥΛΗ

Την πέμπτην 8 Μαΐου 2003 και ώρα 7 μ.μ. πραγματοποιήθηκε στη μεγάλη αίθουσα τελετών του Μεγάρου της παλαιάς Βουλής, η προγραμματισθείσα εκδήλωση υπό του Συλλόγου Ασημοχωριτών Αττικής με θέμα “ΕΘΝΙΚΑ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ-ΕΘΝΙΚΟΙ ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ (Μορφή έργου-ευεργεσία Βασιλείου Χρήστου).

Η εκδήλωση υπήρξε άκρως επιτυχημένη, αφού η αίθουσα υπερπληρώθη το δε ακροατήριο απετελείτο από πολλούς επισήμους και πνευματικούς ανθρώπους.

Πρώτος μίλησε ο πρόεδρος του Συλλόγου Ασημοχωριτών κύριος Κώστας Νούτσος, Ιατρός ο οποίος πέραν των άλλων είπε δύο χαρακτηριστικές περιπτώσεις από την ζωή και δράση των ευεργετών.

Πρώτον ανέφερε την περίπτωση που ο μεγάλος ευεργέτης Ζάππας ανέθεσε την ανέγερση του Ζαππείου Μεγάρου στον Ασημοχωρίτη εργολάβο και Άριστο Τεχνίτη Μονόκο. Όταν ήλθε ο Ζάππας από το εξωτερικό και να παραλάβει το έργο και να το δωρίσει στο ελληνικό Δημόσιο είπε στο Μονόκο τι του οφείλει. Εκείνος του απάντησε δειλά ότι θέλει μόνον τα ναύλα να πάει στο Ασημοχώρι να ιδεί την οικογένειά του.

Τότε ο μεγάλος Ζάππας του απάντησε Αιώνιε έντιμε Ηπειρώτη! Εγώ σου έδωσα αυτή την εργολαβία και αυτό το έργο για να γίνεις και εσύ ένας μικρός Ζάππας και εσύ μου ζητάς μόνον τα ναύλα να πας στο χωριό σου. Τότε ο Μονόκος του είπε ότι η κεντρική εκκλησία του χωριού μου χρειάζεται χρήματα για να γίνει και ο Ζάππας ανταποκρίθηκε και έστειλε αρκετά χρήματα για το κτίσιμο της εκκλησίας.

Η δεύτερη περίπτωση που ανέφερε ο γιατρός Κώστας Νούτσος ήταν, ότι ο Ασημοχωρίτης ευεργέτης Βασίλειος Χρή-

στου αγαπούσε ιδιαίτερα τους αρχαίους Έλληνες και ιδιαίτερα τον Ιπποκράτη. Είπε ότι ο Βασίλειος Χρήστου μετέφρασε τις 33 παραγγελίες του Ιπποκράτη η δε μετάφραση αυτή έκανε ιδιαίτερη εντύπωση στον Ιατρικό κόσμο και τους πνευματικούς ανθρώπους καθόσον η μετάφραση έγινε σε απλή νεοελληνική γλώσσα και σε ποιητική μορφή πράγμα που εσυνήθιζαν οι αρχαίοι. Και αμέσως απήγγειλε την παραγγελία του Ιπποκράτη για τη “λογική” όπως την μετέφρασε ποιητικά ο Βασίλειος Χρήστου.

*“Λογική, λοιπόν, θα πει
σε πράξη να τα στήσεις
όσα θυμάσαι και έλαβες
από όλες τις αισθήσεις
και αυτά της φαντασίας σου
καλά να απεικονίσεις
και ύστερα τις εικόνες σου
στη κρίση να οδηγήσεις
πως πότε να κρίνεις,
να συγκρίνεις και εγκρίνεις,
βαθύ να βγάλεις νόημα,
παντοτεινό να μείνει”.*

Εν συνεχεία μίλησε ο δικηγόρος Μιχάλης Μαρτσέκης, πρόεδρος της Ομοσπονδίας αδελφοτήτων επαρχίας Κόνιτσας. Ο κ. Μαρτσέκης ανέπτυξε το θέμα “θεσμικό πλαίσιο κληροδοτημάτων”. Το θέμα αυτό ο κ. Μαρτσέκης το ανέπτυξε με τόση ευφράδεια και ευγλωτία και με τέτοια γνώση του θέματος ώστε εντυπωσίασε τους πάντες. Το ανέλυσε το θέμα πλήρως και έδωσε να καταλάβουν πάντες τι ακριβώς συμβαίνει εις το εν λόγω θέμα.

Είπε πως υπάρχουν 11.000 υποθέσεις κληροδοτημάτων και έχουν εκκαθαρισθεί μονάχα 3.500 υποθέσεις. Τα άλλα κληροδοτήματα 7.500 περίπου είναι υποθέσεις μη εκκαθαρισμένες.

Για να εκκαθαρισθούν όλες αυτές οι υποθέσεις κληροδοτημάτων είπε πρέπει να

ασχοληθούν οι χιλιάδες νέοι δικηγόροι με την εποπεία και βοήθεια των παλαιών έμπειρων δικηγόρων ώστε να φέρουν εις πέρας και να λύσουν το τεράστιο εθνικό και κοινωνικό αυτό πρόβλημα.

Όλες οι υποθέσεις να εισαχθούν στον ηλεκτρονικό υπολογιστή και να γίνει απόλυτη καταγραφή όλων των στοιχείων, ώστε το ζητούμενο από κάθε κληροδότημα να εντοπίζεται και να βρίσκεται αμέσως.

Και όχι μόνον αυτό είπε ο κύριος Μαρσέκης, πρέπει είπε να απλοποιηθεί η νομοθεσία στο πλαίσιο του νομοθετήματος του 1939, 4240 ώστε κατά τον τρόπον αυτόν να υλοποιείται πλήρως η βούληση του διαθέτου - ευεργέτη και να πραγματοποιούνται όλα εκείνα που περιλαμβάνει η κάθε διαθήκη.

Ο κύριος Μαρτσεύκης μίλησε με απόλυτη άνεση και άνευ χειρογράφου, ανέπτυξε πλήρως το υπ' αυτό χειρισθέν θέμα ώστε στο τέλος της ομιλίας του να καταχειροκροτηθεί υπό πάντων.

Τέλος μίλησε ο κύριος ομιλητής της εκδήλωσης ο δικηγόρος και πρώην Υπουργός κύριος Αντώνιος Φούσας ο οποίος μίλησε για τους εθνικούς ηπειρώτες ευεργέτες καθώς και για τον Ασημοχωρήτη ευεργέτη Βασιλείο Χρήστου.

Με γλαφυρότητα και με απόλυτη γνώση των ιστορικών στοιχείων που αφορούν τους μεγάλους ηπειρώτες ευεργέτες ο κύριος Φούσας εντυπωσίασε τους πάντες με την ολοκληρωμένη αυτή ομιλία του.

Ανέφερε ονομαστικώς τους μεγάλους ηπειρώτες ευεργέτες ανέφερε τον τόπο καταγωγής τους καθώς ανέφερε και πλλά περιστατικά από τη ζωή τους. Επίσης ιδιαίτερα αναφέρθηκε στη προσωπικότητα του Ασημοχωρήτη ευεργέτη Βασιλείου Χρήστου, για το οποίον είπε ότι υπήρξε ένας λαμπρός ηπειρώτης πατριώτης, ο οποίος το 1960 πρωτοστάτησε στη δημιουργία επιτροπής από εξέχοντες προσωπικότητες εξ Ηπείρου η οποία ενδιαφέρθηκε για την δημιουργία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και το οποίο Πανεπιστήμιο τελικά ιδρύθηκε το 1964.

Τέλος αξίζει να αναφερθεί ένα περιστατικό για το μεγάλο Ευεργέτη Γεώργιο Αβέρωφ, το οποίο με τόση γλαφυρότητα και παραστατικότητα εξιστόρησε ο κ. Φούσας. Αυτό ήταν: Όταν είχαν αποφασισθεί να γίνουν οι ολυμπιακοί αγώνες το 1896 στην Αθήνα, δεν υπήρχαν χρήματα για να γίνει το Ολυμπιακό στάδιο. Τότε οι Ιθύνοντες της Ολυμπιακής επιτροπής πθέλπσαν να βολιδοσκοπήσουν τον πολύ πλούσιο και Τραπεζίτη Γ. Αβέρωφ που ζούσε στην Αίγυπτο. Μέσω του Γυμνασιάρχου του Αβερωφείου Γυμνασίου στην Αίγυπτο έμαθαν ότι ο Αβέρωφ δεν ήθελε να ακούσει για γήπεδα, στάδια και αθλητικούς αγώνες και μόνον ενδιαφερόταν να γίνονται σχολεία.

Τότε ο φλογερός πατριώτης Γυμνασιάρχης Γεωργίου οργάνωσε στην Αλεξάνδρεια μια εκδήλωση στην οποία φρόντισε να παρευρίσκεται και ο γέρων τότε Αβέρωφ και έβαλε έναν καθηγητή να μιλήσει για τους ολυμπιακούς αγώνες και να εξάρει σε μεγάλο βαθμό το ολυμπιακό πνεύμα. Μετά την ομιλία ο Αβέρωφ ευχαριστήθηκε πολύ και κύλησε ένα δάκρυ και τότε ο Γεωργίου κάλεσε αμέσως το Δήμαρχο Αθηνών. Αθηναίο να πάει στην Αίγυπτο να συναντήσει τον Αβέρωφ. Έτσι κι έγινε και όταν ο Δήμαρχος του εξιστόρησε ότι πρέπει να γίνει το ολυμπιακό Στάδιο, ο Αβέρωφ του είπε προχωρείστε και εδώ είμαι εγώ. Έτσι έγινε το καλλιμάρμαρο στάδιο των Αθηνών που έγιναν οι ολυμπιακοί αγώνες το 1896 και που θα γίνουν οι Ολυμπιακοί αγώνες του 2004 όπως τόνισε ο κ. Φούσας.

Την παρουσίαση των εκλεκτών ομιλητών την έκανε η Αναστασία Νούτση.

Την εκδήλωση εκτίμησαν με την παρουσία τους πολλοί επίσημοι μεταξύ των οποίων ο πρώην πρωθυπουργός Γρίβας, η αντιπρόεδρος της βουλής Ψαρούδα-Μπενάκη. Πολλοί βουλευτές, ο εισαγγελέυς του Αρείου Πάγου, πολλοί Αρειοπαγίτες, στρατηγοί, δικηγόροι, δημοσιογράφοι κλπ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΝΟΥΤΣΗΣ

ΤΟ Β' ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΔΕΣ

Υπό του Υποστρατήγου εα Ι. ΔΑΦΝΗ

Υπό του Υποστράτηγου εα Ι. ΔΑΦΝΗ Ενώπιον ενός πολυπληθούς ακροατηρίου που περιλάμβανε επισήμους και απλούς πολίτες απ' όλη την Ελλάδα- την 27-03-2003 η Εταιρία Μελέτης Ελληνικής Ιστορίας με πρόεδρο τον τ. Υπουργό Γ. Αποστολάτο, παρουσίασε στην Παλαιά Βουλή το ιστορικό λεύκωμα ντοκουμέντο «Σημαντικά Γεγονότα της Εθνικής Αντίστασης» (Β1 Μέρος) του συγγραφέα ιστορικού Κώστα Ιωάννου.

Το panel των ομιλητών περιελάμβανε τον αξιωματικό εα Θέμη Μαρίνο μέλος της εν Ελλάδι Βρετανικής αποστολής περιόδου 1942-1944, και τον συγγραφέα του έργου Κ. Ιωάννου, με συντονιστή τον στρατηγό Υγειονομικού εα Π. Παπαθανασίου, πρόεδρο της Οργανώσεως ΠΑΟ.

Την έναρξη της εκδηλώσεως εκήρυξε ο κ. Παπαθανασίου ο οποίος αφού διάβασε την πολεμική έκθεση του Ζέρβα στην οποία έπλεκε το εγκώμιο του Κώστα Ιωάννου, είπε ότι ο ΕΔΕΣ ήταν μεγάλη μαζική οργάνωση με μεγάλο αριθμό μονίμων αξιωματικών, είπε ότι οι δυνάμεις του Ζέρβα ήταν τμήματα του στρατού της Μέσης Ανατολής και της Ελληνικής Κυβερνήσεως του Καίρου και ότι οι αποκαλύψεις στο παρουσιαζόμενο λεύκωμα αποτελούν ράπισμα για τους παραχαράκτες της Ιστορίας, ο κ. Θ. Μαρίνος αναφέρθηκε συνοπτικά στην επιχείρηση" Γοργοποτάμου, εγχείρημα που αναπτέρωσε το ηθικό των Ελλήνων, προσθέτοντας ότι εάν δεν υπήρχε ο Ζέρβας επιχείρηση δεν θα γινόταν, ο δε κ.

Ιωάννου αναφέρθηκε στην ίδρυση του ΕΔΕΣ και στο τετράχρονο οδοιπορικό της Οργανώσεως και έκανε σύντομη αναφορά στο περιεχόμενο του βιβλίου ειδικότερα στις σελίδες που απεικονίζουν την δράση των ΙΧ και Χ Μεραρχιών των ΕΟΕΑ, επιχειρήσεις που οδήγησαν τον Ιούνιο 1944 στην απελευθέρωση της παραλιακής ζώνης από Ελληνο-αλβανική μεθόριο μέχρι έξω από την Πρέβεζα, δημιουργηθέντος έτσι του περίφημου προγεφυρώματος του Ιονίου ή Παραμυθιάς, μοναδικό φαινόμενο που δεν έγινε σε άλλο μέρος των εμπολέμων, με ελεύθερη πλέον πρόσβαση συμμαχικών σκαφών επιφανείας στις ακτές της Ηπείρου.

Το λεύκωμα περιλαμβάνει κείμενα, φωτογραφίες, έγγραφα, επιστολές, χάρτες και αντιστασιακό τύπο. Ειδικότερα αναφέρεται σε στοιχεία για την ίδρυση του ΕΔΕΣ (Σεπτ. 1941) την έξοδο του αρχηγού στα βουνά την 23-07-1942, στην επικήρυξη του Ζέρβα από τα στρατεύματα κατοχής με το ποσόν των 100.000.000 δρχ. μετά το εγχείρημα του Γοργοποτάμου, την σύνδεση με το Στρατηγείο Μέσης Ανατολής δια του Συνδέσμου αυτού Κρις Γουντχάουζ στο Αργύρι Καρδίσης την 10-11-1942, στην ίδρυση του Κοινού Γενικού Στρατηγείου τον Ιούνιο του 1943, στην απόφαση με το υπ' αριθ. 6/10-08-1943 του ΚΓΣ «Περί διενεργείας εκλογών» στην ελεύθερη Ελλάδα όπου ο ΕΔΕΣ κατήγαγε παντού περιφανή νίκη, απεικονίζει το χερισμό της παραδοθείσης Ιταλικής Μεραρχίας «Πινερόλο» και του στρατηγού της Αλ-

φόνσο Ινφάντε, αναφέρεται στην εσωτερική περιπλοκή Οκτωβρίου 1943-Φεβρουαρίου 1944 και στο Σύμφωνο Πλάκας (29-02-1944), αποτυπώνει δραστηριότητες των υποτεταγμένων Αρχηγείων (Τριχωνίδος κ.λ.π.) σκιαγραφεί τα πεδία ρίψεων και την υποστήριξη του αγώνα από τους αμάχους, το Συνέδριο του Σουλίου (14-05-1944) και την Α' Εθνοσυνέλευση και περιγράφει την εγκληματική δράση των Τσάμηδων.

Το λεύκωμα παρουσιάζει με εναργή τρόπο και εικονογραφημένο υλικό το αναφερθέν προγεφύρωμα, το οποίο το ίδιο το Γερμανικό Στρατηγείο με την υπ' αριθμ. 11.000/22-07-1944 διαταγή του αξιολογεί ως λίαν απειλητικό στα περαιτέρω σχέδιά του, παρουσιάζει φωτογρα-

φίες πληρωμάτων συμμαχικών αποβατικών στο ορμίσκο της Σπλάντζας (που αποτέλεσε το κύτταρο του προγεφυρώματος) την απελευθέρωση της Πάργας και της Παραμυθιάς -27-29-6-44 και το ομώνυμο αεροδρόμιο.

Εκείνο για το οποίο ο Κώστας Ιωάννου είναι ιδιαίτερος αξιέπαινος είναι η προσπάθειά του για την ανεύρεση και καταχώρηση επιστολής του Ζέρβα προς τον τότε Ανώτατο Αρχηγό των εν Ελλάδι Ιταλικών δυνάμεων στρατηγό GELOZO όπου ο Ζέρβας, επικαλούμενος τις στρατιωτικές αρετές που πρέπει να κοσμούν έναν ηγήτορα, του τονίζει ότι για την «δράση των ανταρτικών σωμάτων στα πεδία της τιμής δεν πρέπει οι Ιταλοί να εφαρμόζουν αντίποινα εναντίον των αμάχων».

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΡΟΥΜΠΑΣ

Ασφαλιστικός Πράκτορας

ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ - ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΔΑΝΕΙΑ

Ν. Ζέρβα 2 Κόνιτσα 44100

Τηλ.: (0655) 23616-24957

Κιν. 0944412994

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 1800 Τ.Μ. στην
Α. Κόνιτσα Ηλίας Τζήκας

Τηλ.: 0107702828

0945378016

ΕΠΑΥΛΗ "ΑΝΤΩΝΗΣ", STUDIOS

Προς Πλατεία

Προς Γέφυρα

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΕΠΑΥΛΗ "ΑΝΤΩΝΗΣ"

Προς Γέφυρα

Ε. Ο. ΚΟΖΑΝΗΣ - ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΚΑΤΩ ΚΟΝΙΤΣΑ ΤΗΛ. & FAX: 06510/71402

0944-225347
0651- 71402
0655-23618

ΜΝΗΜΕΙΟ ΣΤΟ ΜΠΙΖΑΝΙ

Την Κυριακή 20/6 με πρωτοβουλία του παραρτήματος Π.Ε.Α.Ε.Α. Ιωαννίνων και συμμετοχή του Δήμου Μπιζανίου έγιναν στο Μπιζάνι τα αποκαλυπτήρια Μνημείου για τους 21 εκτελεσμένους μετά από καταδίκη του Έκτακτου Στρατοδικείου Ιωαννίνων στις 22/6/1948.

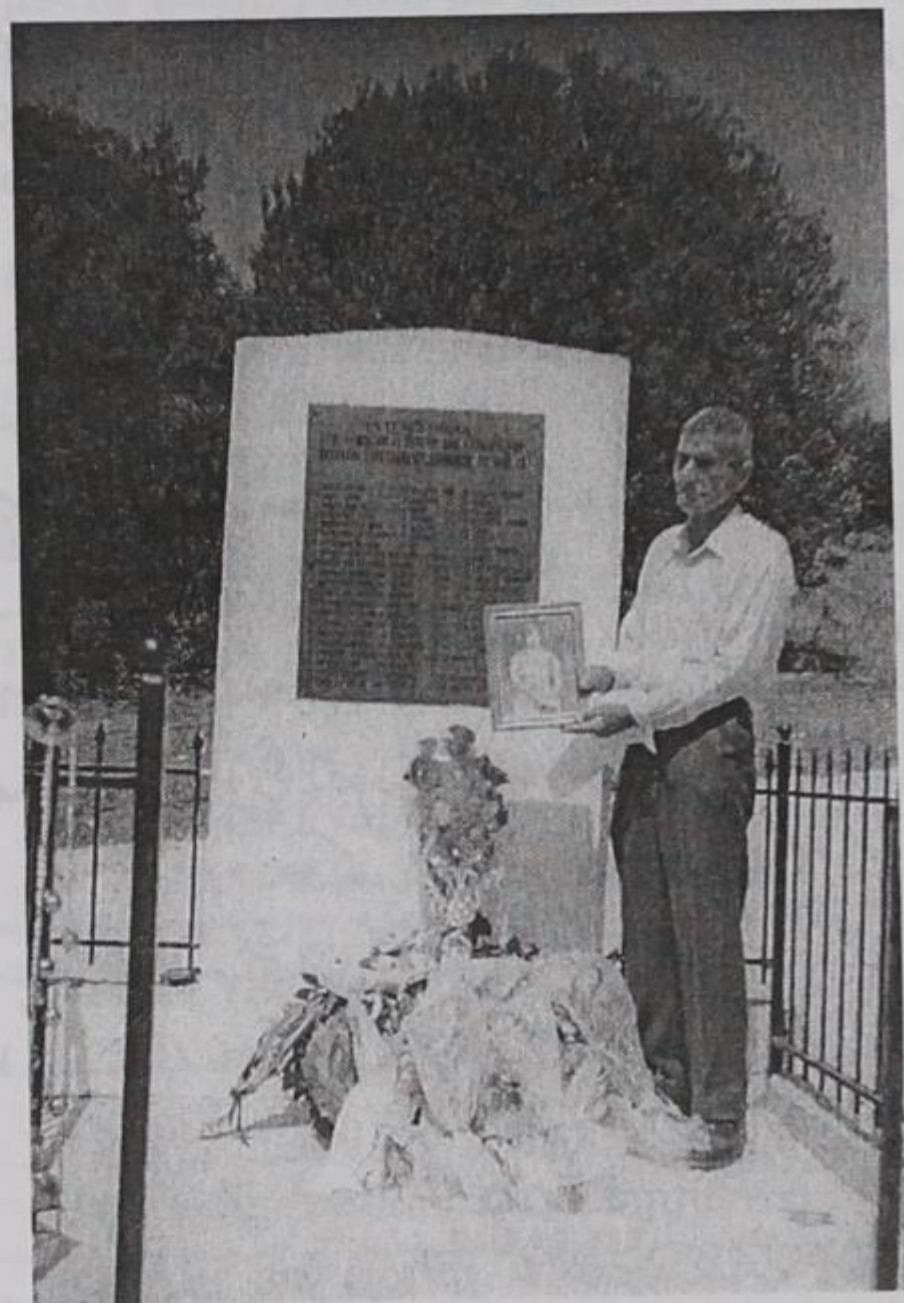
Οι εκτελεσθέντες ήταν όλοι αγωνιστές της Εθν. Αντίστασης και έχασαν τη ζωή τους με τις δίκες σκοπιμότητας στη δίνη του καταραμένου εμφύλιου.

Τέσσερις απ' αυτούς ήταν από την Κόνιτσα. Νέα παλικάρια που πολέμησαν γενναία τους Γερμανούς κατακτητές ως την τελευταία μέρα της Κατοχής. Γλίτωσαν από τις μάχες για να χάσουν τη ζωή τους από αδελφικές σφαίρες του εκτελεστικού αποσπάσματος τα χαράματα της 22/6/48.

Ήταν:

Ο Γιάννης Γάκης, ο Αλέκος Ντάφλης, ο Τάσος Μιχάλης ή Παπαχρηστίδης και η Σοφία Φαρίδου.

Στα αποκαλυπτήρια παρέστησαν δυο ιερείς για την επιμνημόσυνη δέηση, ο Δήμαρχος Μπιζανίου κ. Νάστος, αγωνιστές της Εθν. Αντίστασης, ο συγγραφέας κ. Λ. Μάλαμας, ο οποίος απήγγειλε ποίημα για τους νεκρούς, πολλοί συγγενείς των αδικοχαμένων παλικαριών και πλήθος κόσμου. Οι ομιλητές με συντομία αναφέρθηκαν στους νεκρούς και στα γεγονότα εκείνης της ε-

ποχής, τονίζοντας τις συνέπειες του εμφυλίου με την ευχή να μην ξανασυμβούν ποτέ στο μέλλον τέτοιες ολέθριες στιγμές για την πατρίδα μας...

Επακολούθησε δεξίωση των παρευρισκομένων σε καφενείο από το Δήμο Μπιζανίου και η εκδήλωση έληξε αφήνοντας μια πικρή γεύση στη μνήμη συγγενών και φίλων.

Παραθέτουμε πιο κάτω το τελευταίο γράμμα του αγωνιστή Γιάννη Γάκη προς τους γονείς του, λίγο πριν από την εκτέλεση. Διαβάστηκε στην τελετή των αποκαλυπτηρίων προκαλώντας βαθειά συγκίνηση σε όλους.

“Σεβαστοί μου γονείς και αγαπητά μου αδέρφια σας γλυκοφιλώ και σας

χαιρετώ όλους σας για τελευταία φο-
ρά. Σήμερα 22/6/48 τελειώνω, μην
στενοχωρηθήτε όμως καθόλου, γρα-
φτό ήταν της τύχης μου, ο Θεός όμως
θέλησε και σας έδωσε μπόλικά παιδιά.

Η ευχή μου είναι αυτή. Ενωθήτε, α-
γαπηθήτε και για μένα, πείτε πως βρί-

σκομαι σε ένα μεγάλο ταξίδι.

Αντίο χρυσοί μου γονείς και αγαπη-
τά μου αδέρφια, αντίο για πάντα.

Σας γλυκοφιλώ όλους σας, γειά σας,
γειά σας, γειά σας ο υιός σας Ιωάννης
Γάκης".

Αγαπητέ μου γονιέ, και αγαπητά μου
αδέρφια σας γλυκοφιλώ, και σας χαιρετώ
για τελευταία φορά. Σήμερα 22/6/48 τελειώνω,
μην στενοχωρηθήτε όμως καθόλου, γραφτό ήταν
της τύχης μου, ο Θεός όμως θέλησε και σας
έδωσε μπόλικά παιδιά.

Η ευχή μου είναι αυτή. Ενωθήτε, αγαπηθήτε
και για μένα πείτε πως βρίσκομαι σε ένα μέγα-
λο ταξίδι,

Αντίο χρυσοί μου γονιέ και
αγαπητά μου αδέρφια, αντίο για πάντα
Σας γλυκοφιλώ όλους σας.

ο Ιωάννης Γάκης

Ιωάννης Γάκης

Παρακαλώ όλους να δώσετε
το γραμματόσημο στα
Γονιές μου.

ΕΝΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ

Πολλές φορές κατά τις συζητήσεις μας ακούμε πως η Χούντα (1967-74) ήταν καλή και πρόσφερε καλά στον τόπο μας. Αυτό συμβαίνει γιατί οι νεότεροι ή δεν γνωρίζουν την πραγματικότητα ή εσκεμμένως παραποιείται η αλήθεια. Όμως η ιστορία πρέπει να γράφεται και να λέγεται. Να διδασκόμαστε άλλωστε από την Ιστορία μας, γιατί το παρελθόν πρέπει να είναι οδηγός του μέλλοντος. Μπορώ να πω πως κατά την διάρκεια της ΧΟΥΝΤΑΣ συνέβησαν πράγματα ανεπίτρεπτα, υπέφεραν άνθρωποι - συνάνθρωποι μας υπέστησαν πολλά: εξορίες, βασανιστήρι, εξευτιλισμούς, απολύσεις κ.λ.π. Όλα αυτά έχουν καταγραφεί και οι νέοι μας πρέπει να τα γνωρίζουν, να διδάσκονται άλλωστε, καθώς είπαμε, από την ιστορία. Οι αρχαίοι έλεγαν, “Όλβιος όστις της Ιστορίας έσχε μάθησιν”.

Σήμερα πολλοί πολιτικοί μας λένε ότι θέλουν όλους τους Έλληνες ενωμένους και να ξεχάσουμε τα παλιά. Μακάρι να τελειώσει η διχόνοια στην πατρίδα μας, πράγμα δύσκολο βέβαια, αλλά όχι ακατόρθωτο.

Κρατώ στα χέρια μου ένα έγγραφο της εποχής εκείνης, δεν θ' αναφέρω τα πλήρη στοιχεία του απολυομένου, για λόγους ευνόπτους, γνωστού στην περιφέρειά μας, αλλά τα στοιχεία είναι στη διάθεση παντός και αν υπάρχουν αντιρρήσεις ευχαρίστως ν' ανοίξουμε διάλογο, χωρίς μίσση και κακίες και μ

ισαλοδοξίες, αλλά με στοιχεία ντοκουμέντα κ.λ.π. Μόνο με αλήθειες. Απλώς υπενθυμίζω με τον υπό του λυρικού ποιητή Βακχυλίδη λεχθέν (απόσπ. 37) “Ει δε λέγεις τις άλλως πλατεία κέλευθος” δηλαδή: αν κάποιος άλλος έχει διαφορετική γνώμη, ο δρόμος είναι πλατύς.

Τώρα το ντοκουμέντο:

Εν Αθήναις 12 Αυγούστου 1968

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Γ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: Γεν. Εκπαιδεύσεως
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: Δημοτικής
ΑΡΙΘΜ. ΠΡΩΤ. 12447

Προς

Τον Β.Χ. Δωδώνης..... Ιωάννινα
Επί της υπ' αριθμ. 45656/30-3-1968
υμετέρας αιτήσεως.

Συμφώνως τω αριθμώ Δ. παρ. 1 και 2 της ΚΑ/1968 Συντακτικής πράξεως και εις εκτέλεσιν της υπ' αριθ. 156/26-4-1968 εγκυκλίου του κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως, φέρεται εις γνώσιν υμών, ότι ως προκύπτει εκ του οικείου φακέλλου, η εκ της υπηρεσίας (ΑΠΟΛΥΣΙΣ) (σημείωση συντάκτου).

Χωρήσασα βάσει και της υπ' αριθμ. 17/1968 γνωμοδοτήσεως της κατ' άρθρου 2 παρ 2 της Ι/1967 Συντακτικής Πράξεως Επιτροπής, εστηρίχθη εις στοιχεία του τε ατομικού υπηρεσιακού φακέλλου υμών και τοιαύτα παρ' αρμοδίων Αρχών κατόπιν διεξαχθείσης

υπ' αυτών σχετικής ερεύνης, υποβληθέντα καθ. α:

Κατά την κατοχήν ανεμίχθητε οικειοθελώς εις τας οργανώσεις ΕΑΜ-ΕΛΑΣ και εργάσθητε δραστηρίως δια την επικράτησιν του κομμουνισμού. Τω 1946 απόσχητε των εκλογών. Τω 1947, άμα τη εμφανίσει των πρώτων κομμουνιστοσυμμοριτών, συνεδέθητε μετ' αυτών και τοις παρέχετε βοήθειαν, δι ό και εφυλακίσθητε. Παρά του εν έτει 1952 αποχαρακτηρισμού σας, εξακολουθείτε εμμένοντες εις τον κομμουνισμόν, συναναστρέφεσθε κατά προτίμησιν άτομα αριστερών ή υπόπτων κοινωνικών φρονημάτων, εξεδηλούστε δημοσία υπέρ ωρισμένης αριστεράς αποκλίσεως πολιτικής παρατάξεως, συμμετείχετε εις συγκεντρώσεις οπαδών αυτής, ενώ δεν προέβητε εις την οργάνωσιν εορτασμού της 28ης Οκτωβρίου. Εδημοσιεύσατε εις εφημερίδας των Ιωαννίνων σχόλια εις βάρος των

Τ.Ε.Α., διετάξατε τους μαθητάς σας να περισυλλέγωσι τας υπ' αυτών ριπτομένας αντικομμουνιστικής προκηρύξεις, δια να μη τας αναγιγνώσκουν οι κάτοικοι, και ειργάσθητε δια την υπερψήφισιν αριστερού αιρετού Συμβούλου.

Εντολή Υπουργού

ο Δ/ντής

Δ. ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

(Τ.Σ.) Ακριβές αντίγραφον

Ο Προϊστάμενος

Υπογραφή

Σ.Σ. Αυτό είναι ένα ακριβές αντίγραφο.

Ένα ντοκουμέντο εκείνης της εποχής.

Στο λυκαυγές του 21 αιώνα, στο χέρι μας είναι αυτά να μην ξανασυμβούν ποτέ και όλοι μας να προσπαθήσουμε για την οικοδόμηση ενός καλύτερου αύριο, για τη χώρα μας, για τα χωριά μας, για την επαρχία μας για όλους μας.

Σ.Οικ.

ΜΕΡΟΠΗ ΕΛ. ΣΟΥΡΛΑ

Συμβολαιογράφος

(αρχείο Ι. Γ. Παπαϊωάννου)

Κεντρική πλατεία 26, 44100 Κόνιτσα

Τηλ./fax: 26550 29377

e-mail: sourslams@otenet.gr

ΡΕΝΤΖΟΣ Π. ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ο Δ Ο Ν Τ Ι Α Τ Ρ Ο Σ

Δέχεται 9.30 - 7.30 μ.μ.

ΚΟΡΑΗ 8 (1ος όροφος) ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΗΛ: 26510 39618 - 39817

ΚΙΝΗΤΟ 6974959732

1954 ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΟΙ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Από το φιλόλογο ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟ Γ. ΠΟΛΙΤΗ

Είχαν περάσει ήδη πέντε χρόνια στο Γυμνάσιο και επιτέλους είχαμε φτάσει στην τιμητική θέση των τελειόφοιτων. Μας το τόνιζε και μας το θύμιζε κάθε φορά που κάναμε ό,τι στραβό και ανάποδο ο αείμνηστος μαθηματικός Χ. Γκαραβέλας για να νιώθουμε το βάρος της ενοχής μας μεγαλύτερο. Από ποιόν θα πάρουν παράδειγμα οι μικρότεροι μας φώναζε. Αλλά εμείς εκείνο που φοβόμασταν ήταν η εξέταση στον πίνακα και το μαρτύριό μας τελείωνε όταν ακουγόταν το όνομα του διπλανού συμμαθητή μας ή ακόμα καλύτερα του παραδιπλανού λίγο πιο μακριά και υπήρχε κάποια ζώνη ασφάλειας.

Σταματήσαμε πλέον να χαζεύουμε στη βιτρίνα του εμπορικού του Λαμπρίδη, που ήταν δίπλα από το ζαχαροπλασείο του Παπαμιχαήλ και έφταναν ως εκεί οι υπέροχες μυρωδιές από τους μπακλαβάδες και τις ρεβανές του. Προτιμούσαμε τα πεζούλια λίγο έξω από την αγορά δίπλα από το ορφανοτροφείο, όπου εκεί στις τσιμεντένιες επιφάνειες χαρακώναμε τρίγωνα και διχοτόμους και βρίσκαμε τα ημίτονα και τα συνημίτονα ή αποδεικνύαμε θεωρήματα της τριγωνομετρίας. Αναβοκοκκίνιζαν τα πρόσωπά μας τότε και ως να πετυχαίναμε το ακατόρθωτο «εν θριάμβω» γυρνούσαμε στα σπίτια μας πριν απλώσει το σκοτάδι και οι δείκτες του ωρολογίου περάσουν από τις οχτώ. Γιατί αν μετά τις οχτώ μας έπιανε κάποιο μάτι από τους καθηγητές ή το χειρότερο το μάτι του Γυμνασιάρχη μας του μακαρίτη Ι. Φερούκα, αλίμονο μας.

Για αυτό αποφεύγαμε στην επιστροφή να περάσουμε από τον κεντρικό δρόμο και προτιμούσαμε τις άκρες και για καλό και για κακό κρύβαμε με το γιακά του σακακιού το πρόσωπο μας, γιατί κανένας δεν ξέρει τι μπορεί να παρουσιαστεί μπροστά σου, έλεγαν οι προνοητικότεροι. Αλλ' όσοι μέναμε σε νοικιασμένα δωμάτια μαθητές των γύρω χωριών, δεχόμασταν και τις απειλές της σπιτονοικοκυράς. Έμένα τότε σε νοικιασμένο δωμάτιο στην πάνω Κόνιτσα στο σπίτι της κυρά Άννας, που είχε συγγένεια με τον Αθηναγόρα, τον Οικουμενικό Πατριάρχη και αυτό μας το έλεγε με υπερηφάνεια και είχε δίκιο όταν τον αποκαλούσε «χρυσή κορώνα».

Στο μεγάλο εκείνο σπίτι που στεγαζόταν παλιότερα το οικοτροφείο της Κόνιτσας μέναμε πολλά παιδιά. Αν αργούσαμε να γυρίσουμε, αν καθυστερούσαμε το νοίκι, αν σπάζαμε τα κλωνάρια της κερασιάς που ήταν στη μέση της αυλής, η πρώτη απειλή ήταν «αύριο πηγαίνω στο Γυμνασιάρχη». Πόσες φορές η κυρά Άννα μας απείλησε ώσπου να πάρουμε το χαρτί και να φύγουμε να γλιτώσει από μας. Αλλά ποτέ καμιά φορά δεν σκέφτηκε στα σοβαρά να πραγματοποιήσει τούτη την απειλή της. Και σαν ήρθε η ευλογημένη ώρα να πάρουμε το χαρτί και να φύγουμε κάθισε σκεφτική και στενωχωρημένη στα σκαλιά της μεγάλης πόρτας του αρχοντικού της στην πάνω Κόνιτσα μας χαιρέτησε και δακρύνοντας μονολογούσε «και τώρα που θα βρω τέτοια παιδιά για να βάλω σπίτι μου».

Τελειόφοποι είχαμε την εξαιρετική τύχη να 'χουμε φιλόλογο τον κύριο Κ. Γκατσόπουλο καλή του ώρα όπου βρίσκεται, με σπάνια προτερήματα εκπαιδευτικού. Μας βρήκε όμως με πολλά κενά, φυσικό άλλωστε αφού η δική μου τάξη ξεκίνησε πριν τελειώσει ο πόλεμος και τα πρώτα μας ακούσματα στο Γυμνάσιο ήταν τα κανόνια και τα πολυβόλα και η πρώτη μας βιωματική σχέση με αυτό ήταν ο φόβος, η στέρψη και η ανέχεια. Και ο καλός μας φιλόλογος αυτά τα γνώριζε και Ηπειρώτης ο ίδιος αγάπησε την τάξη μας και έκανε το πάν να ανοίξει τους στενούς ορίζοντες της σκέψης μας.

Εξαίρετο θεολόγο είχαμε τον κύριο Καρβέλη, που έγινε αργότερα Μητροπολίτης. Μας ενέπνευσε το σεβασμό σε αξίες και ακούραστος έμενε πάντα μερικά λεπτά μετά το κουδούνι να μας συμβουλεύσει και να μας νουθετήσει. Αλλά μάταια. Κανένας μας δεν τον πρόσεχε. Καθώς το Γυμνάσιο κενώνονταν από τις άλλες τάξεις σέρναμε τα πόδια στο πάτωμα και καταλάβαινε το ανώφελο της προσπάθειάς του και μας απέλυε. Κατεβαίναμε τότε θορυβωδώς τη σκάλα και ύστερα τον πλακόστρωτο δρόμο για την αγορά. Περνούσαμε από το φούρνο του χωριανού μας του μπάρμπα Γιώργου (Γ. Παπαμιχαήλ). Εκεί αρπάζαμε κανένα ρετάλι ψωμιού που τάχε να συμπληρώνει στα καρβέλια αν έλειπαν κάποια δράμια γιατί ζυγίζοταν τότε το ψωμί. Και μας άφηνε ελεύθερους ο μπάρμπα Γιώργος στα καμώματά μας αυτά γιατί ήξερε ότι πεινούσαμε και γιατί είχαμε συμμαθητή το γιο του τον Παναγιώτη που του αφαιρούσε κάποιες ώρες από τα μαθήματά του για να βοηθάει στο φούρνο.

Μαθηματικό όπως πολλές γενιές της επαρχίας μας είχαμε τον αείμνηστο Χ. Γκαραβέλα που συμπλήρωνε την πρακτική πλευρά της θεωρητικής διδασκαλίας του θεολόγου και φταίξαμε που δεν τον είχαμε ακούσει να πάμε στα Γιάννενα στο μικρό Πολυτεχνείο, παρόλο που πλανιόταν το ερώτημα καθώς πλησίαζε η αποφοίτησή μας τι θα κάνουμε. Αραιά και πού μετά από το φούρνο πηγαίναμε στο μαγειρείο με το τέταρτο του καρβελιού υπό μάλης. Από την βιρίνα βλέπαμε την ποικιλία των φαγητών που εμείς δεν μπορούσαμε να πάρουμε. Και ο μάγειρας όταν πιάναμε θέση μας έφερνε τη φασολάδα φωνάζοντας και διαλαλώντας την τέχνη του «ε ρε φασολάδα που έχουμε σήμερα». Στα άλλα τραπέζια αν ήταν πρώτη του μήνα καθόταν αγροφύλακες και δάσκαλοι και παπάδες που κατέβαιναν να πληρωθούν και γέμιζε η αγορά με κόσμο που βιαζόταν να γυρίσουν στα χωριά τους. Χτυπούσε τότε το κουδούνι της αγοράς και κατέβάζαν τα ρολά οι έμποροι και οι κουρείς, οι υποδηματοποιοί και όσοι άλλοι κρατούσαν μαγαζί: ραφτάδες, μανάβηδες και σαγματοποιοί. Κλείδωναν την πόρτα και με το κλειδί στο χέρι ανέβαιναν για την επάνω Κόνιτσα ή έπαιρναν το ίσιο δρόμο για την κάτω να φάνε το μεσημεριανό τους και να γυρίσουν κατά τις πέντε να ανοίξουν τα μαγαζιά τους. Αν ήταν χειμώνας άναβαν κάποιο μαγκάλι με κάρβουνα οι κουρείς και έτρεχαν εκεί να ζεστάνουν τα χέρια τους οι διπλανοί την ώρα που δεν είχαν πελάτες στο μαγαζί τους. Έπιαναν κουβέντα με τον κουρέα για τα πολιτικά και τα κοινωνικά και τα παράξενα και για τον καιρό. Οι κουρείς όπως πάντα είχαν άποψη για όλα. Και όταν περνούσε ο Χειμώνας και η Άνοιξη

έφερνε σε όλους αισιόδοξα μηνύματα ο Γυμναστής μας ετοίμαζε για την παρέλαση της 25ης Μαρτίου, μια βδομάδα κρατούσε η προετοιμασία ενώ την προηγούμενη κάναμε δοκιμαστική παρέλαση στην αυλή του Αγ. Νικολάου. Εμείς οι τελειόφοιτοι παίρναμε σοβαρά το ρόλο μας ενώ ο μαθηματικός μας ανέθετε σε συναδέλφους του να πάρουν την θέση των τιμωμένων προσώπων όταν ήταν να μάθουμε τη στροφή της κεφαλής δεξιά και όλο τους πείραζε. Εκείνες τις ημέρες που χαλάρωνε λίγο το διάβασμα έβρισκαν την ευκαιρία να μας πιάσουν αδιάβαστους στην ιστορία και τη λογική. «Βγάλτε μια κόλλα από το τετράδιο και γράψτε: Πρόχειρον Διαγώνισμα εις την Ιστορίαν» εκείνα τα καρδιοχτύπια δεν πληρώθηκαν με τίποτα και ξεχάστηκαν βέβαια όλα αφού η ζωή σε τούτο το νόμο υπόκειται. Να ξεχνιούνται τα παλιά για να 'χει δύναμη ο άνθρωπος να αντιμετωπίζει τα καινούρια. Και τα καινούρια ήταν πολύ πιο δύσκολα από τα πρόχειρα διαγωνίσματα και έπρεπε τώρα προ των πυλών της νέας ζωής, που άνοιγε μπροστά μας να έχουμε τη δύναμη να τα αντιμετωπίσουμε.

Αλλά πριν φύγουμε από το σκληρό αλλά ζεστό χώρο του Γυμνασίου, πριν ανοίξουμε την πόρτα του για τη νέα ζωή, είχαμε μπροστά μας την πολυήμερη εκδρομή. Ο φιλόλογός μας νεότερος του συλλόγου των διδασκόντων μας είπε τα απαραίτητα που έπρεπε να γνωρίζουμε, πως θα πηγαίναμε στην Κέρκυρα και άλλα. Και επειδή "προς το τελευταίον εκβάν έκαστον των πριν υπαρξάντων κρίνεται" μας συνέστησε να είμαστε άφογοι και προσεχτικοί και ένα πλήθος από

συμβουλές και παραινέσεις. Μια αναμνηστική φωτογραφία που έχω είναι ενδεικτική τους κλίματος της άκρας σεμνότητας και πειθαρχίας των τελειοφοίτων του Γυμνασίου Κονίτσης του έτους 1954. Με τα πηλίκια και κουμπωμένα τα σακάκια ποζάρουμε μπροστά από την προτομή του Ι. Καπποδίστρια. Και ο φακός αποθανάτισε τους συμμαθητές μου μια ομάδα νέων με όλα τα χαρακτηριστικά παιδιών που μεγάλωσαν στις ανελέητες συνθήκες του πολέμου και ιδιαίτερα του εμφύλιου.

Και ήρθαν οι απολυτήριες εξετάσεις.

Στην πρώτη γραμμή της κόλας γράψαμε: Απολυτήριοι εξετάσεις εις τα Θρησκευτικά. Εν Κονίτση τη 1η Ιουνίου 1954. Μια-μια τόνιζε τις λέξεις ο θεολόγος μας. Και εμείς με σταθερό το χέρι και με το νεανικό πείσμα πως τα καταφέραμε με τη ματιά μας σταθερή σε όσα είχαμε μάθει στα έξι χρόνια στο Γυμνάσιο αποχαιρετήσαμε τους καθηγητές μας. Όχι δεν είναι καιρός για συγκινήσεις μας είπε ο μαθηματικός, είναι καιρός για δουλειά. Τι θα απογίνουμε τώρα με το απολυτήριο στο χέρι; δεν έχει κανέναν ο Θεός για χάσιμο. Και πράγματι με το χαλύβδινο χαρακτήρα που αποκτήσαμε με την ισχυρή θέλησή μας αντιμετωπίσαμε τα νέα προβλήματα και οι απόφοιτοι του 1954 ο καθένας με τη δική του τύχη βρήκαμε το δρόμο της δημιουργίας και της προκοπής.

Στους γονείς μας, στους δασκάλους και στους καθηγητές του Γυμνασίου Κονίτσης, πιστεύω πως η δική μου θέληση ταυτίζεται με την θέληση όλων των συμμαθητών μου να εκφράσω τη ευγνωμοσύνη μας.

Η ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΙ Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ (ΕΞΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ)

ΒΑΣ. ΓΚΟΤΖΟΣ ΚΑΘΗΓ. ΠΑΝ/ΜΙΟΥ FRIBOURG SUISSE

(συνέχεια από το προηγούμενο)

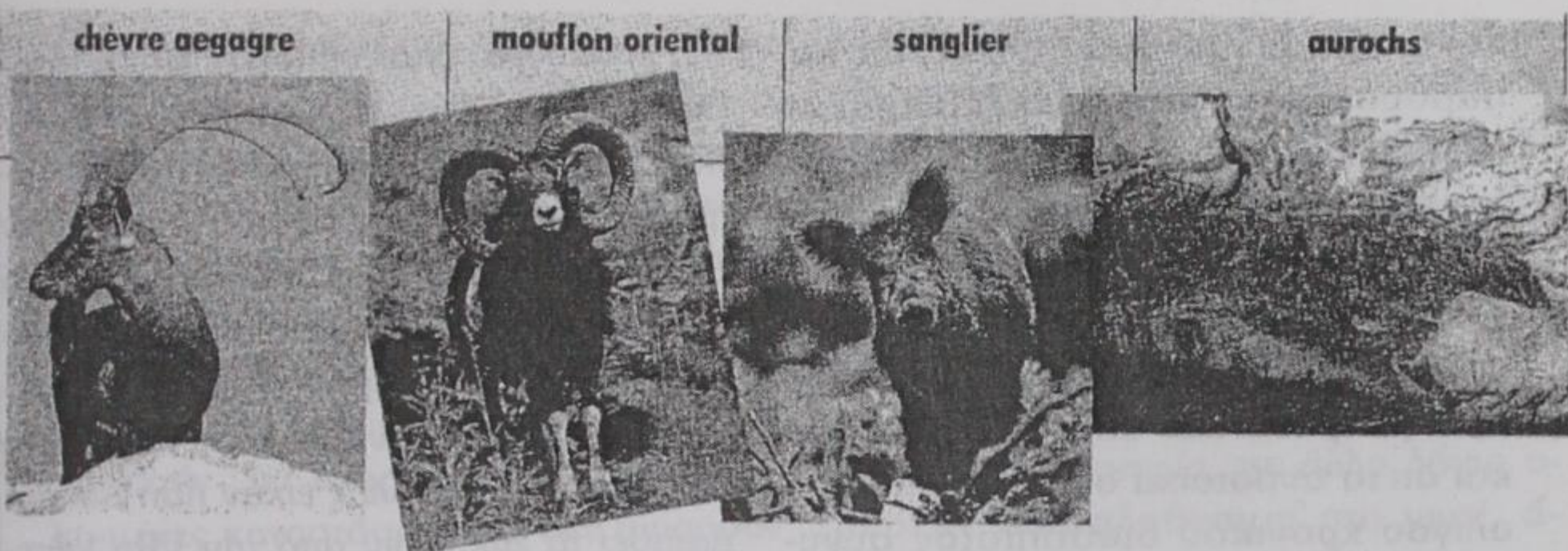
Οι έρευνες που έχουν γίνει τις τελευταίες δεκαετίες στην Κύπρο, όπου τα μεγάλα οικιακά οπληφόρα - αρτιο-δάκτυλα-δίχνηλα ζώα: βοειδή, αιγοπρόβατα και χοιρινά, δεν είχαν αγρίους προγόνους στον νησί και επέτρεψαν να διευκρινισθεί με μεγαλύτερη ακρίβεια η αρχή της κτηνοτροφίας από τον άνθρωπο και οι σχέσεις του με τα οικοσίπα ζώα αυτής της εποχής (νεολιθική). Οι ίδιες έρευνες βάζουν σε συζήτηση τις συνηθισμένες ταξινομήσεις μεταξύ των αγρίων και των οικοσίτων ζώων.

Όπως η αρχή της γεωργίας έτσι και η αρχή της κτηνοτροφίας, με σκοπό την οικονομική παραγωγή οικοσίτων ζώων, αντιπροσωπεύει κυριολεκτικά μια επανάσταση της τότε ανθρώπινης ιστορίας, έχοντας σαν αποτέλεσμα βαθιές εξελίξεις στον τομέα της δημογραφίας, της κοινωνικής οργάνωσης και του τρόπου σκέψασθαι του ανθρώπου.

Από τις υποθέσεις που υπάρχουν για να εξηγηθεί αυτό το φαινόμενο, εκείνη του αρχαιολόγου V. Gerdon Childe στα μέσα του ΧΧου αιώνα μ.Χ., φαίνεται να έχει επικρατήσει περισσότερο και είναι γνωστή με το όνομα: "Θεωρία της όασης". Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία υποτίθεται πως μια ξηρασία της παλαιολιθικής εποχής, σχεδόν 12.000 χρόνια π.Χ. είχε σαν αποτέλε-

σμα την συγκέντρωση των φυτών, των ζώων και του ανθρώπου γύρω από τα σημεία νερού (λίμνες). Οι ειδικές και αυξημένες επαφές - σχέσεις που δημιουργήθηκαν σ' αυτή την κατάσταση μεταξύ φυτών, ζώων και ανθρώπου, ανάγκασαν τον τελευταίο να αρχίσει να περιποιείται τα φυτά και τα ζώα και ιδιαίτερα να εξασφαλίζει σ' αυτά μια συνεχή διατροφή.

Αυτή η υπόθεση δεν βρήκε μέχρι σήμερα επιστημονικές επιβεβαιώσεις και με τον χρόνο έχασε την σπουδαιότητά της και εγκαταλείφθηκε από την πίεση πολλών και επανειλημμένων εργασιών-ανακαλύψεων που απόδειξαν πως η αρχή της γεωργίας και της κτηνοτροφίας χρονολογείται μεταξύ 9000 και 7000 χρόνια π.Χ. και ιδιαίτερα σε μια περίοδο που δεν παρουσιάστηκε καμιά ξηρασία. Σύμφωνα μ' αυτές τις εργασίες οι αρχαιολόγοι πιστεύουν πως η γεωργία άρχισε πριν από την κτηνοτροφία και αυτή η τελευταία των οπληφόρων θηλαστικών ζώων, εμφανίστηκε ανεξάρτητα, σε διάφορα μέρη της γης, όπως στην Μέση-Ανατολή, την Νότια Αμερική, την Κίνα και ίσως και στην Αφρική. Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ πως στη Μέση Ανατολή βρίσκονται τα περισσότερα και τα πιο παλαιά ευρήματα που ενδιαφέρουν την κτηνοτροφία των οικοσίτων ζώων: πρόβατα, γίδια, χοιρινά και βοδινά και τα πιο μελετημένα από διάφορες ομάδες ε-

Φωτογραφίες αγρίων προγόνων των οικοσίων ζώων, από αριστερά προς τα δεξιά: γίδας, προβάτων, χοίρου, βοδινών.

ρευνητών. Κατά συνέπεια σ' αυτές τις περιοχές οι επιστήμονες έχουν περισσότερη τύχη να ανακαλύψουν την συμπεριφορά -σχέσεις της ανθρώπινης κοινωνίας με τα ζώα αυτή την εποχή.

Κατά την δεκαετία του 1970 οι μελέτες της παλαιοντολογίας διευκρίνισαν τους αγρίους προγόνους των οικοσίων ζώων και συγκεκριμένα του προβάτου, της γίδας, του γουρουνιού και των βοδινών. Αυτοί αντιπροσωπεύονται αντιστοίχως (εικόν 5) από ένα μηρυκαστικό της ανατολής (mouflon oriental), την γίδα (aegagre), το αγριογούρουνο (souiunum) και τα βοδινά (aurochs). Πρόσφατες γενετικές αναλύσεις επιβεβαιώνουν αυτά τα αποτελέσματα(9). Σε συνέχεια οι έρευνες των δεκαετιών του 1980 και του 1990 καταλήγουν στο συμπέρασμα πως τα πρώτα οικόσιπα γίδια παρουσιάστηκαν στην αρχή της VIIIης χιλιετηρίδος π.Χ. στην κοιλάδα του Ευφράτου ποταμού, στην σημερινή Συρία. Το γουρούνι και το βόδι οικειοποιήθηκαν μερικούς αιώνες αργότερα στην ίδια περιοχή (10).

Πιστεύεται επίσης πως η διάδοση

αυτής της κτηνοτροφίας στις γειτονικές περιοχές και χώρες δεν έγινε πολύ γρήγορα, αλλά μετά από πολλούς αιώνες (στο δεύτερο ήμισυ της VIIIης χιλιετηρίδος π.Χ.).

Οι διαφωνίες σ' αυτό το σημείο και ιδίως για τον καθορισμό της αρχής της κτηνοτροφίας, είναι πολλές κι' αυτό γιατί οι αρχαιοζωολόγοι δεν είναι σε θέση να διακρίνουν τα κόκαλα τα προερχόμενα από τα άγρια ζώα, από εκείνα των πρώτων οικοσίων ζώων. Κανένα από τα κριτήρια που λαμβάνονται συνήθως υπόψη δεν είναι, αυτό καθ' αυτό, αποτελεσματικό και αποδεικτικό. Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για την ανάλυση των αρχαιολογικών ευρημάτων (οστών) είναι η ηλικία και το γένος (στα οικόσιπα ζώα θανατώνονται συνήθως τα πιο νέα και τα αρσενικά), το μέγεθος του σκελετού (στα οικόσιπα ζώα είναι περιορισμένο, δεν περπατούν πολύ και εκείνη την εποχή η διατροφή τους ήταν σχετικά περιορισμένη. Αυτό επιδρά στο μέγεθος του σκελετού: Τα οικόσιπα ζώα είχαν μικρότερο σκελετό από ό,τι τα άγρια)

και από μια οριζόντια επέκταση και παρουσιαστική μορφή των κεράτων διαφορετική στα άγρια από τα εξημερωμένα (εικόν 6). Αυτά τα κριτήρια δεν μπορούν εύκολα να εφαρμοστούν για την ανάλυση των αρχαιολογικών ευρημάτων στα μέρη όπου τα κόκαλα προερχόμενα και από τα άγρια ζώα και από τα αντίστοιχα οικόσιπα ζώα προ ολίγου χρονικού διαστήματος συνυπήρχαν. Για να αποφευχθεί μια ενδεχόμενη σύγχυση, τα ευρήματα της Κύπρου αποτελούν ένα μεγάλο βήμα, προς τα εμπρός σ' αυτό το ζήτημα. Όπως είπαμε και πιο πάνω στην Κύπρο δεν υπήρχαν άγριοι πρόγονοι των οικιακών ζώων που μας ενδιαφέρουν εδώ, κι αυτό πολλές χιλιετηρίδες πριν την άφιξη του ανθρώπου στο νησί δηλαδή από την εποχή που το νησί βγήκε στην επιφάνεια των ωκεανών (30 εκατομμύρια χρόνια). Τα μόνα θηλαστικά που ζούσαν, όπως και σ' άλλα μεγάλα νησιά της Μεσογείου, ήταν οι ιπποπόταμοι και οι ελέφαντες νάνοι (ένα μέτρο ύψους, 11).

Επομένως όλα τα ευρήματα των οπληφόρων θηλαστικών που βρέθηκαν ή θα βρεθούν στην Κύπρο από εκείνη την εποχή, έχουν αναγκαστικά σχέση με την οικόσιπη κτηνοτροφία των ζώων από τον άνθρωπο.

Ήδη οι ανασκαφές που έγιναν το 1950 στο αρχαιολογικό τοπίο της Χειροκιτίας, στην νότια περιοχή της Κύπρου, έχουν φέρει στο φως την ύπαρξη μιας νησιώτικης κουλτούρας της νεολιθικής εποχής που υπήρχε γύρω στην VIIη χιλιετηρίδα π.Χ. Τα πολυάριθμα οστά ζώων που βρέθηκαν, μαρτυρούν ότι αυτή

την εποχή στο νησί υπήρχαν γίδια, πρόβατα, γουρούνια, ζαρκάδια της Μεσοποταμίας, σκυλιά και γάτες. Καμιά αμφιβολία λοιπόν πως τα ζώα αυτά είχαν μεταφερθεί στο νησί θεληματικά από τον άνθρωπο. Κατά πάσα πιθανότητα εισήχθησαν στο νησί με το καράβι κ' αυτό υποθέτει πως οι ανθρώπινες κοινωνίες της Μέσης - Ανατολής είχαν ήδη οικειοποιηθεί τα ζώα πριν από την VIIη χιλιετηρίδα π.Χ. Αυτή η καλή ερμηνεία των πραγμάτων που είχε επιβληθεί, ταραχτηκε από τις ανακαλύψεις του 1988 και 1992, πρώτα (1988) στο αρχαιολογικό τοπίο του Ακρωτηρίου αετόκεμος και μαρτυρούν πως ανθρώπινες κοινωνίες αποτελούμενες από παγιδευτές-ψαράδες-αποθηκευτές ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στο νησί από την Xη χιλιετηρίδα π.Χ., πολύ πιο γρήγορα απ' ό,τι πιστευότο (A. Simmons, καθηγητής Πανεπιστημίου του Las Vegas).

Το 1992 ο J. Guilaine του κολεγίου της Γαλλίας έφερε στο φως τα πρώτα αρχαιολογικά αντικείμενα ενός χωριού της νεολιθικής εποχής (Σιλλουρόκαμπο) κατοικημένο από την IXη και μέχρι την VIIIη χιλιετηρίδα π.Χ. από τον άνθρωπο. Οι πρώτες αναλύσεις 20.000 οστών που βρέθηκαν ανακοινώθηκαν σε ένα διεθνές συνέδριο στο Παρίσι (12) και μαρτυρούν πως από την αρχή της καταλήψεως από τον άνθρωπο του αρχαιολογικού τοπίου (Σιλλουροκάμπου) υπήρχαν χοιρινά, προβατοειδή, αιγοειδή, βοδινά και ίσως και σκυλιά. Το ερώτημα που τίθεται είναι πως τα ζώα αυτά, ή προέρχονταν από ήδη εξημερωθέντα ζώα που οι άνθρωποι τα μετέφεραν μαζί τους ή είχαν μεγάλη ανάγκη από αυτά τα ζώα

και τα μετέφεραν στο νησί σαν άγρια θηράματα.

Μια σίγουρη απάντηση σ' αυτό το ερώτημα δεν είναι εύκολη. Σε κάθε περίπτωση, μιλώντας για την αρχή της κτηνοτροφίας, θα πρέπει να παίρνεται υπ' όψιν ότι οι διαφορές μεταξύ των αγρίων και των από λίγο καιρό οικιακών ζώων μπορούν να επηρεαστούν από συγκεκριμένες καταστάσεις που δεν αφορούν άμεσα την οικειοποίηση-εξημέρωσή τους. Για μια αντικειμενική ανάλυση των ευρημάτων οι αρχαιοζωολόγοι θα πρέπει να παίρνουν υπόψιν τους το φαινόμενο του "marronage" που ήταν πολύ συχνό στην αρχή της κτηνοτροφίας. Αυτό θα πει συγκεκριμένα πως ζώα που είχαν συλληφθεί από τον άνθρωπο και για τα οποία είχε αρχίσει η εξημέρωση έφευγαν και ξαναγύριζαν στο δάσος στην άγρια κατάσταση, όπως επίσης πρέπει να ήταν συχνές οι διασταυρώσεις μεταξύ των αγρίων και των εξημερωμένων ζώων. Θα πρέπει επίσης να σκεφθούμε πως οι διαφορές μεταξύ των αγρίων και των εξημερωμένων ζώων, εκείνη την εποχή δεν ήταν εμφανείς όπως τις βλέπουμε σήμερα. Αυτό θα πει πως για την ακριβή αρχή της κτηνοτροφίας μπορούμε εύκολα να σφάλουμε για εκατό-διακόσια χρόνια. Αυτά τα ερωτήματα ανάγκασαν τους ειδικούς να αναλύσουν τα ευρήματα του Σιλλουρόκαμπου από το 7800 μέχρι 7600 π.Χ. με μεγαλύτερη προσοχή και τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά τον Μάη του 2001 σε διεθνές συνέδριο στην Λευκωσία (Κύπρος).

Από τις συζητήσεις αυτού του συνεδρίου διεκρινίζονται οι σχέσεις που υ-

πήρχαν μεταξύ των ανθρώπων και των οικοσπίτων ζώων. Μεταξύ των άλλων επιβεβαιώνεται πως ο άνθρωπος αυτή την εποχή, κυνηγούσε το ζαρκάδι και είχε αρκετά προχωρήσει στην εξημέρωση του προβάτου και των βοειδών. Τα χοιρινά προέρχονταν τα μισά από το κυνήγι και τα υπόλοιπα από την οικόσιπη κτηνοτροφία, με άλλα λόγια υπήρχαν δυο πληθυσμοί στο νησί, άγρια και εξημερωμένα. Όσον αφορά τα γίδια, πιστεύεται πως αυτή την εποχή τα εξημερωμένα στο νησί προέρχονταν από ζώα που είχαν ξαναγίνει άγρια (marron).

Σ' αυτό το σημείο και μετά από έρευνες που έχουν γίνει στην Μέση Ανατολή και συγκεκριμένα στην Τουρκία, πιστεύεται πως η κτηνοτροφία άρχισε πριν το τέλος της ΙΧης χιλιετηρίδος π.Χ. και πολλούς αιώνες μετά την γεωργία, χωρίς να έχουν παρουσιαστεί αυτή την εποχή μεγάλες αλλαγές των καιρικών συνθηκών. Υπολογίζεται πως η κτηνοτροφία χρειάστηκε περισσότερο από χίλια χρόνια για να σταθεροποιηθεί στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και να αποκτήσουν τα εξημερωμένα ζώα τα χαρακτηριστικά που τα διακρίνουν εύκολα από τους αγρίους προγόνους τους. Ο άνθρωπος λοιπόν αυτή την εποχή χρησιμοποιούσε συγχρόνως το κυνήγι και τα εξημερωμένα ζώα (κτηνοτροφία).

Προκύπτει λοιπόν από τις έρευνες και τα αποτελέσματα που έχουμε στην διάθεσή μας πως η κτηνοτροφία δεν αποτέλεσε μια ζωτική ανάγκη για τον άνθρωπο σαν συνέπεια εξωτερικών ειδικών συνθηκών (ξηρασίες, πλημμύ-

ρες ή άλλα), ούτε την προσπάθεια να φθάσει η ανθρώπινη κοινωνία πιο γρήγορα σ' ένα ανώτερο τεχνολογικό επίπεδο. Επομένως θα πρέπει να αποδοθεί η καταφυγή από τον άνθρωπο στην κτηνοτροφία, σαν αποτέλεσμα μιας εσωτερικής δυναμικής της ανθρώπινης κοινωνίας αυτής της εποχής. Με άλλα λόγια η θέληση εκ μέρους του ανθρώπου να εξημερώσει τα ζώα ή μερικά από αυτά, είναι αποτέλεσμα κοινωνικού χαρακτήρα, και αυτή η θέληση βρίσκει την εξήγησή της σε μια εξέλιξη του τρόπου σκέπτεσθαι της τότε κοινωνίας. Αυτή η εξήγηση βρίσκει σήμερα συμφώνους το μεγαλύτερο μέρος των επιστημόνων οι οποίοι θέτουν εν συνεχεία άλλα ερωτήματα: η ανάδυση αυτού του μηχανισμού της οικειοποιήσεως των ζώων στον άνθρωπο, προέρχεται σαν μια συνέπεια κοινωνικών συνθηκών ή είναι απλώς μια εξέλιξη του τρόπου σκέπτεσθαι. Ο I. Cauvin (Ινστιτούτο της ανατολικής προϊστορίας, 4) προτείνει ότι η "επανάσταση των συμβόλων" που παρατηρείται γύρω στην Χη χιλιετήριδα π.χ. και κυρίως η εμφάνιση των πρώτων θεοτήτων, μαρτυρούν την ανάδυση μιας καινούργιας αντίληψης του κόσμου από τον άνθρωπο.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο στην Κ. Κόνιτσα
(δίπλα στον Παιδικό Σταθμό)

Πληροφορίες: **26550 22545**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. B. Benz, PNAS 98, 2104, 2001
2. J.-P. Demoule Recherche 348, 33-35, 2001
3. a. R. Mac Neish et al., Lat. Am. Anti. 11, 3, 2000
4. b. Paleoenvironnement et societes humaines au Moyen-orient de 20 000 B.P. a 6000 B.P., Paleorient, 23, (2), 1997
5. G. Beadle, J. Hered. 30, 245, 1939
6. P. Mangelsdorf and R. Rrrves, PNAS, 24, 303, 1938
7. J. Doebley et al., Genetics, 141, 333, 1995
8. D. Piperno and K. Flannery, PNAS, 98, 2101, 2001
9. D. E. MacHugh and D. Bradley, PNAS, 98, 5382, 2001
10. D. Helmer, La domestication des animaux par l'homme pre-historique, Masson, 1992
11. S. Deligeorges, Des elephants de 90cm au garrot, 2000
12. J.-D. Vigne et al., in "Symp. Archaeozoology of Southwestern Asia and adjacent area", Paris, Juin, 1998.

Χρήστος Γκόγκος

Χειρουργός Οδοντίατρος

Διδάκτορας Ενδοδοντολογίας Α.Π.Θ.

Ερμού 73-Πλατεία Αγίας Σοφίας
546 23 Θεσσαλονίκη
Τηλ.:2310-265.168
Κιν.:6977-032.376

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΩΝ

ΑΦΕΣΜΟΣ Η ΣΜΗΝΟΥΡΓΙΑ

Στα παλιότερα τεύχη του περιοδικού μας είχαμε ασχοληθεί με τη μέλισσα και τα προϊόντα της κυψέλης. Σήμερα θ' αναφερθούμε σ' ένα από τα πιο θαυμαστά γεγονότα που συμβαίνουν σ' αυτή την παράξενη κοινωνία των μελισσών, τον αφεσμό.

Πολλοί ασχολούνται με την πρακτική μελισσοκομία, για οικονομική ωφέλεια και άλλοι -φιλομαθείς- αρέσκονται να μελετούν από περιέργεια τη ζωή αυτού του σοφού εντόμου που εκτός του μελιού και των άλλων προϊόντων προσφέρει πολλαπλάσια οφέλη στη γεωργία και στη φύση γενικά με την επικονίαση των φυτών.

Ας δούμε λοιπόν από κοντά αυτό το παράξενο πανηγύρι που λέγεται αφεσμός ή σμηνουργία.

Στα μέρη μας οι παλιότεροι έλεγαν: το μελίτσι "αποχάει, ρίχνει", όταν σμηνουργεί.

Πολλοί θα έχουν 'δει στο ύπαιθρο, όταν σμηνουργούν τα μελίτσια, ένα "τσαμπί" να κρέμεται σε κάποιο δέντρο ή ακόμα και στις πόλεις καμιά φορά, όπου αναστατώνονται οι άνθρωποι από το βούισμα χιλιάδων μελισσών.

Η σμηνουργία γίνεται την άνοιξη, όταν η φύση είναι σε πλήρη ανθοφορία και οι "αποθήκες" (κηρήθρες) των κυψελών αρχίζουν να γεμίζουν από νέκταρ. Τότε

η βασίλισσα - μητέρα¹ ταΐζεται πλουσιοπάροχα από τις "παραμάνες" μέλισσες με βασιλικό πολτό² και εντείνεται το γεννοβόλημά της προκαλώντας αύξηση του πληθυσμού που βρίσκει διέξοδο με τη σμηνουργία.

Μόλις παρθεί η απόφαση για την επικείμενη μετανάστευση, αρχίζουν οι προετοιμασίες για την αναχώρηση.

Πρώτο μέλημα η ανατροφή μερικών υποψηφίων βασιλισσών (4, 8 ή και περισσότερες).

Για το σκοπό αυτόν χτίζουν ειδικά "κελιά" που κρέμονται σαν βελανίδια στις κηρήθρες.

Μόλις "σκάσουν" τα αυγά, αμέσως αρ-

1. Ο τίτλος βασίλισσα οφείλεται στους αρχαίους Έλληνες που είχαν παρατηρήσει ότι ανάμεσα στο πλήθος των μελισσών μιας κυψέλης, κάποια μέλισσα ξεχώριζε από τις άλλες λόγω μεγέθους και χρώματος οπότε υπέθεσαν ότι ήταν ο βασιλιάς του σμήνους, αφού και στις ελληνικές πόλεις κυβερνούσαν βασιλιάδες.

Όταν ανακαλύφτηκε ο μικροσκόπιο και ανέταμαν έναν "βασιλιά" διαπιστώθηκε ότι ήταν θηλυκού γένους και καθιερώθηκε "βασίλισσα μητέρα".

2. Πολυβιταμινούχος χυλός που παράγουν νεαρές παραμάνες μέλισσες με ειδικούς αδένες και ταΐζουν μ' αυτόν τα σκουληκάρια μόλις βγουν από τα αυγά τις τρεις επόμενες μέρες. Το σκουληκάρκι που προορίζεται για βασίλισσα τρέφεται με χυλό ως την 8η μέρα που θα σφραγιστεί το κελί.

χίζει η τροφοδοσία με άφθονο βασιλικό πολτό ως την 8η μέρα που θα σφραγιστούν τα κελιά. Αν οι καιρικές συνθήκες είναι καλές τότε δίνεται το σύνθημα της αναχώρησης για τη νέα κατοικία.

Πώς γίνεται η συνεννόηση, ώστε χιλιάδες μέλισσες να ενεργούν σαν να υπακούουν σ' ένα "λαϊκό συμβούλιο"; Αυτό είναι ένα από τα μεγαλύτερα μυστήρια της ζωής των μελισσών.

Ο ερευνητής Μαυρίκιος Μαίτερλιγκ το ονομάζει "Πνεύμα της κυψέλης".

Πάντως η "βασίλισσα-μπτέρα" δεν μετέχει σ' αυτή την απόφαση, υπακούει όμως στη γενική θέληση και παρωτρύνεται να βγει έξω με τη συνοδεία της την κατάλληλη στιγμή και να πετάξει με τις θυγατέρες της για μια νέα κατοικία.

Χιλιάδες μέλισσες (πάνω από το μισό πληθυσμό της κυψέλης) με ακριβή καθορισμό όλων των ηλικιών, γεμίζουν τα στομάχια τους με μέλι και μετά από ένα πηγαινέλα στην είσοδο της κυψέλης, το σμήνος πετάει απχαιρετώντας μια πολιτεία που μόχθησε πολύ καιρό να τη χτίσει και να την εφοδιάσει με τροφές. Αφήνει τον πλούτο στις μέλισσες που έμειναν και σ' αυτές πυ θα εκκολλάπτονται τις επόμενες μέρες με την πρώτη "βασίλισσα - μπτέρα" που θα εκκολαφθεί και αφού γονιμοποιηθεί θ' αρχίσει να γεννάει ώστε το σμήνος να συνεχίσει αδιατάρακτα την πορεία του στο μέλλον.

Ας το αφήσουμε, λοιπόν, ήσυχο και ας δούμε τον αφεσμό, που ύστερα από ένα ουράνιο πανηγύρι έξω από την κυψέλη, άρχισε να προσγειώνεται σε κάποιο κλαδί δέντρου, σε κοντινή απόσταση και

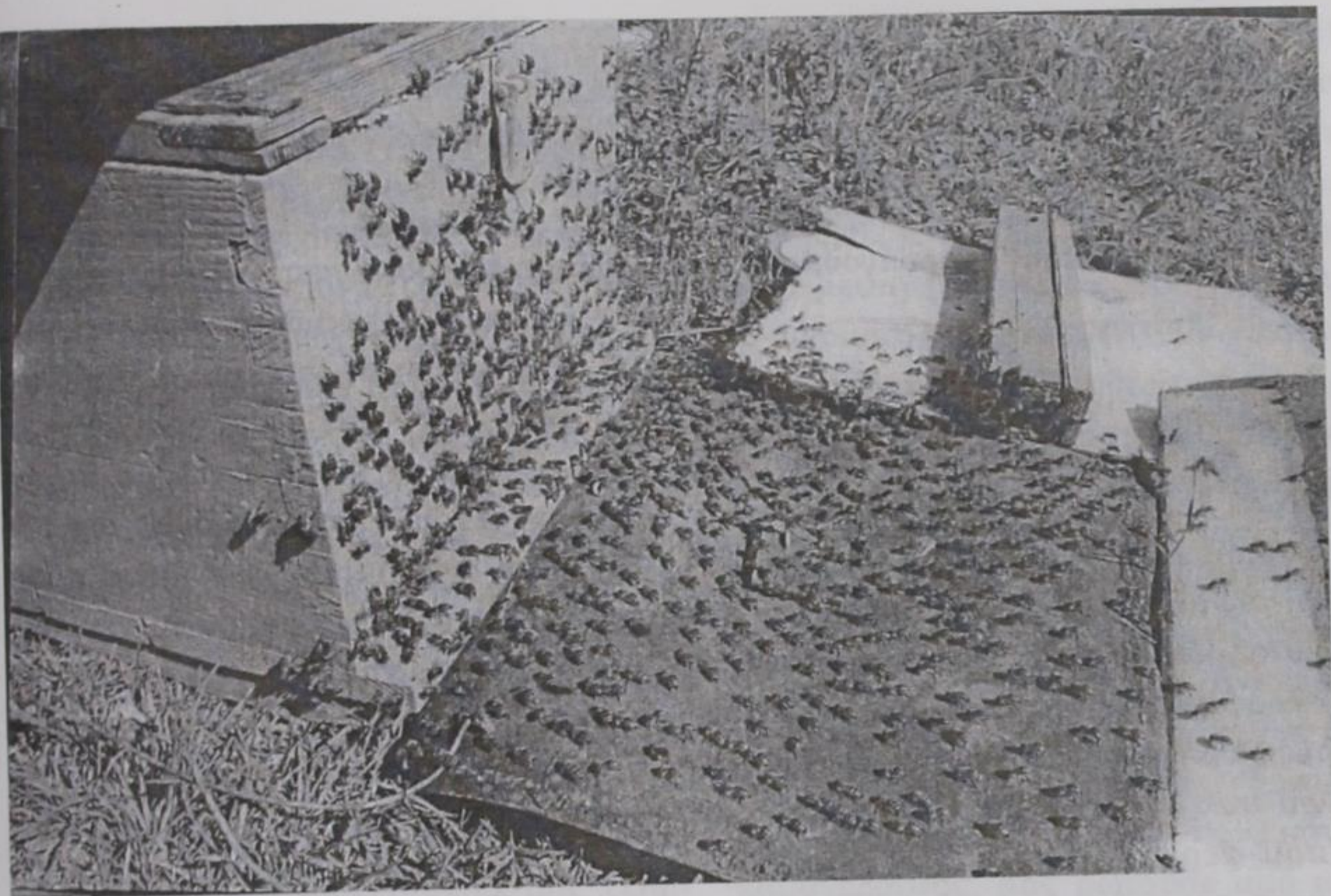

να σχηματίζει ένα μεγάλο τσαμπί καθώς οι μέλισσες συγκρατούνται με τα πόδια μεταξύ τους.

Εκεί το σμήνος μπορεί να παραμείνει ως το βράδυ ή και την άλλη μέρα ως ότου οι ανιχνεύτριες μέλισσες που σκόρπισαν στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα ανακαλύψουν κάποιο κατάλληλο κατάλυμα (κουφάλα δέντρου, μικρή σπηλιά ή ακόμα και σε πιο απίθανα μέρη, όπως καπνοδόχοι, αποθήκες κ.α).

Με την αγγελία ότι το κατάλυμα βρέθηκε, όλο το σμήνος διαλύει σιγά σιγά το τσαμπί και σαν ένα μικρό σύννεφο πορεύεται για κει³.

3. Εδώ έρχεται, σαν "από μηχανής Θεός" ο μελισσοκόμος που με κατάλληλους χειρισμούς "μαζεύει" το σμήνος σε μια κυψέλη, πριν διαλύσει το τσαμπί για αναχώρηση.

Με την εγκατάσταση στη νέα κατοικία, αμέσως αρχίζει η ανοικοδόμηση της πολιτείας.

Μέλισσες ορισμένης ηλικίας με τους κηρογόνους αδένες παράγουν κεριά και χτίζουν κηρήθρες με τη μετατροπή του μελιού που είχαν πάρει από τη μητρική κυψέλη. Στα κελιά των κηρηθρών η “βασίλισσα μητέρα” περιμένει ανυπόμονα να γεννήσει τα αυγά της για το μελλοντικό πληθυσμό της κυψέλης.

Από τη στιγμή αυτή θα αρχίσει ο καταμερισμός εργασίας στην πολιτεία των μελισσών.

Οι αρχιτέκτονες και χτίστες θα φκιάχνουν τα κανονικά εξάγωνα κελιά για τη γέννα της μάνας και τις αποθήκες του μελιού και της γύρης.

Άλλες θα κλείσουν τα διάφορα ανοίγματα της νέας κατοικίας με μια ειδική κολλώδη ουσία που λέγεται πρόπολη, α-

φήνοντας μια είσοδο για το πέρασμά τους. Σε τρεις μέρες θα πιάσουν δουλειά οι παραμάνες μέλισσες ταΐζοντας με Β. πολτό τις πρώτες μέρες το “γόνο” δηλαδή τα μικρά σκουληκκάκια που βγαίνουν από τα αυγά και στη συνέχεια με μέλι και γύρη ως το σφράγισμά τους. Άλλες ομάδες θα ασχοληθούν με τη συλλογή νέκταρος από τα λουλούδια, άλλες με την καθαριότητα του νέου σπιτικού τους, άλλες με τη φρούρηση της εισόδου για να αποτρέψουν κάθε εισβολή επίδοξων επιδρομέων κ.λ.

Από δω και πέρα το σμήνος, αυτόνομο πλέον οικοδομεί τη δική του πολιτεία, χωρίς καμιά επαφή πια με τη μητρική κυψέλη, υπακούοντας απαρέγκλιτα στους σκληρούς και αδυσώπητους νόμους της φύσης...

Σ.Τ.

ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ 1821

Ζήσης και Σωτήρης Μπενζάδες

ΤΟΥ ΧΑΡΗ Δ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

(συνέχεια από το προηγούμενο)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

Πιστός λάτρης του χωριού, προσπαθώ τα καλοκαίρια μου να τα περνώ στην Βούρμπιανη. Μακριά από την οχλαγωγή της πόλης, μέσα στο απλόχωρο και καταπράσινο περιβάλλον, αισθάνομαι άλλος άνθρωπος. Όλες οι εικόνες αυτές συμπυκνωμένες οδηγούν την σκέψη σου στο απώτερο παρελθόν και σου φέρνουν αναμνήσεις από πράγματα, γεγονότα και πρόσωπα που αγάπησες βαθιά και δεν υπάρχουν πια.

Μια αυγουστιάτικη ημέρα νωρίς το πρωί μαζί με τον συγχωριανό μου Γιάννη Κουφολάμπρο, γνώστη όλων των τοπωνυμίων της Βούρμπιανης, κινήσαμε για να δούμε και να φέρουμε στην μνήμη μας σημεία και θέσεις του χωριού, που είχαν από παλιά κεντρίσει την περιέργειά μας. Κατεβήκαμε την κατηφοριά προς το Βουρμπιανίτικο ποτάμι περνώντας μέσα από το γραφικό μονοπάτι. Τα παλιά εγκαταλελειμμένα χωράφια που έδιναν εργασία, τροφή, κρασί και άλλα αγαθά για τον βιοπορισμό των κατοίκων, πνιγμένα στην άγρια βλάστηση, έχουν γίνει ένα με το δάσος.

Φθάσαμε στην γέφυρα που οδηγεί δεξιά προς τις ανηφόρες για την Οξυά. Πήραμε αριστερά την όχθη και

αρχίσαμε να σκαρφαλώνουμε προς το ύψωμα που οι χωριανοί το λένε Πύργο. Μοιάζει πράγματι σαν πύργος με τις απότομες κατεβασιές του και την αιχμηρή, με το μικρό πλάτωμα κορυφή του. Ο τόπος και οι πλαγιές του λόφου ήταν διάσπαρτες από παλιά πήλινα τεμάχια παλαιών οικιακών σκευών, ίσως φουρνισμένων επί τόπου. Ο Γιάννης λέει πως στον λόφο υπήρχε αρχαίος προβυζαντινός οικισμός. Ίσως να είναι έτσι. Το πιθανότερο όμως είναι να ήταν οικισμός ποιμένων της εποχής του Βυζαντίου. Δεν παύει, παρ' όλα αυτά, να είναι ένα πανάρχαιο, όπως φαίνεται μέρος, και το τοπωνύμιο αυτό μπορεί να κρύβει κάποια παλιά ιστορία. Έτσι πιστεύουν οι παλιοί χωρικοί, και ο Γιάννης Κουφολάμπρος επιμένει ότι τα διάσπαρτα πήλινα κομμάτια μας πάνε σε πολύ παλιούς καιρούς.

Πήραμε την κατηφόρα πάλι προς το ποτάμι. Φθάσαμε στην παλιά πετρόκτιστη γέφυρα που συνέδεε το χωριό με την Οξυά και τα άλλα χωριά του Γράμμου. Λίγα ερείπια απέμειναν εκατέρωθεν της όχθης του ορμητικού και κατακάθαρου Βουρμπιανίτικου ποταμού. Επιβλητικές όμως ακόμη στέκουν οι αντηρίδες της. Δυστυχώς αυτό το ωραίο παραδοσιακό ηπειρώτικο γεφύρι υπήρξε θύμα του Εμφυλίου Πολέμου.

Περάσαμε την άλλη όχθη του ποτα-

μού που οδηγεί στις παρυφές του χωριού. Ο Γιάννης, γνώστης των πραγμάτων του χωριού, θέλησε να μου δείξει τους δύο μεγαλύτερους νερόμυλους που υπήρχαν παλιά στην περιοχή και που κάλυπταν τις ανάγκες κυρίως της Βούρμπιανης, στο άλεσμα σιτηρών, καλαμποκιού και άλλων αγαθών. Φθάσαμε σ' ένα μεγάλο ερειπιώνα. Εδώ μου είπε ο Γιάννης ότι υπήρχε και δούλευε ο βακούφικος νερόμυλος. Σκόρπια τα ερείπια, πέτρες πελεκημένες από τίμια ηπειρώτικα χέρια, δοκάρια ξύλινα σαπισμένα και καταπλακωμένα από πέτρες, δένδρα και θάμνοι να ξεπετάγονται ανάμεσά τους.

Μια σιδεριά παραθύρου, κομμάτια φτερωτής και μιας μυλόπετρας ξεπηδούν μέσα από τα θλιβερά αυτά ερείπια. Συνεχίσαμε την πορεία στην δεξιά όχθη ενώ ο Βουρμπιανίτικος ορμητικά κατέβαζε τα νερά του και αντιβούιζε μέσα στις δύο κλειστές όχθες του.

Φθάσαμε στον άλλο μεγάλο νερόμυλο τον επονομαζόμενο "Σωτηραϊκό". Όλα ερειπωμένα, τα ντουβάρια από πέτρα και η ξύλινη σκεπή, όλα καταπλακωμένα. Από κάτω παγιδευμένα, τροχοί, φτερωτές, μυλόπετρες, κομμάτια παραθύρων και σιδερικών και ό,τι άλλο υπήρχε μέσα. Μια άμορφη μάζα από πέτρες, ξύλα, χώματα και βλάστηση ενδιάμεσα ήταν η εικόνα που παρουσίαζαν τα χαλάσματα.

Έσκυψα πάνω στα ερείπια, πήρα στα χέρια μου ένα κομμάτι ξύλο σε αποσύνθεση, σε ανάμνηση των προγόνων μου Ζήση και Σωτήρη Μπενζαδέ

που δούλεψαν και περνούσαν εδώ το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας τους, και ένοιωσα την παρουσία τους να πλανιέται ζωντανή γύρω μου.

Η πλατεία του χωριού το Αυγουσιάτικο μεσημεριανό, σκεπασμένη ολοκληρωτικά από τον αιωνόβιο πλάτανο ήταν όλο δροσιά. Καθίσαμε μαζί με τον Γιάννη στο ωραίο παραδοσιακό καφεενεδάκι του Τόλη Ράππου, ύστερα από την κοπιαστική περιήγηση και το πολύωρο περπάτημα μέσα στα όμορφα τοπία και τοπωνύμια της Βούρμπιανης. Για μας ήταν μια ανάσα και ανακούφιση όταν μετά από τόσες ώρες καθήσαμε στις καρέκλες. Ήρθε ο Τόλης, παραγγείλαμε τσίπουρα, πάντα χαμογελαστός, μας ρωτούσε από που ερχόμαστε έτσι φανερά κουρασμένοι. Ήταν η ανάπαυση στην πλατεία απολαυστική, πραγματικές στιγμές ευτυχίας.

Η συζήτηση με τον Γιάννη συνεχίστηκε επί πολλή ώρα. Άρχισε να μου διηγείται κομμάτια από την ζωή του, για τα ταξίδια του στην θάλασσα, τις εμπειρίες του, τις περιπέτειές του, τους τόπους που έζησε και γνώρισε. Έπειτα, γύρισε την συζήτηση στον εμφύλιο, είπε ότι από μικρός μαζί με άλλα παιδιά ξεπατρίστηκε και τους πήγαν στην Ρουμανία. Μου ανέφερε λεπτομέρειες για την ζωή του εκεί και το μεγάλωμά του και την είσοδό του στην κοινωνία. Αντιμετώπισε μεγάλα και ανυπέρβλητα εμπόδια και δυσκολίες, που τελικά ξεπέρασε.

Ύστερα η κουβέντα ήρθε στα προ-

βλήματα του χωριού που αγάπησε και που του έμεινε πιστός. Δούλεψε σκληρά και πάντα στο μυαλό του ήταν η προκοπή της Βούρμπιανης και η βιωσιμότητά της μέσα στον ξεπεσμό και την εγκατάλειψη των χωριών της επαρχίας.

Η δική μου όμως σκέψη ξαναπέταξε στον χώρο της μεγάλης επιβλητικής εκκλησίας, της Παναγίας, δίπλα απ' την οποία κάτω από τα αιωνόβια πλατάνια βρίσκεται το σιωπηλό κοιμητήριο. Στην μνήμη μου έρχονταν έντονα οι εικόνες από τα απομεινάρια των σημάτων των Σωτηραίων, που κείτονταν πεσμένα ανάμεσα σ' άλλα χορταριασμένα μνήματα. Τα γράμματα που ήταν σκαλισμένα επάνω στους δύο σταυρούς χοροπηδούσαν μπροστά στα μάτια μου και τα μηνύματα που είχαν πάνω τους περνούσαν σαν εικόνες μπροστά μου:

“ΕΝΤΑΥΘΑ ΚΕΙΤΑΙ ΣΥΖΥΓΟΣ
ΖΗΣΗ ΣΩΤΗΡΗ
ΑΠΟΒΙΩΣΑΣΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1884
ΙΟΥΛΙΟΥ 28”

και

“ΤΑΦΟΣ ΜΑΚΑΡΙΤΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΟΥ ΣΩΤΗΡΗ
ΑΠΕΒΙΩΣΕ ΤΟ ΕΤΟΣ 1877
ΜΑΡΤΙΟΣ 17”

Σαν μνημόσυνο και τιμή αποδίδω σ' αυτούς που δεν υπάρχουν πια και σ' εκείνους τους έγκριτους συγχωριανούς μου αυτό το πόνημα, για όλες τις πληροφορίες που μου έδωσαν στην διάρκεια πολλών ετών. Ήταν οι πολύτιμες πηγές και τα στοιχεία που κέντριζαν επί πολλά χρόνια την φαντασία μου και μου έδωσαν το έναυσμα και την αφορμή να γράψω αυτήν την διήγηση.

Έστω και εαν σήμερα αυτή φαντάζει στα μάτια μας σαν μια μακρινή μυθολογία, πιστεύω ότι είναι μια μικρή συμβολή στην μακραίωνη ένδοξη ιστορία των ανθρώπων που έζησαν εκείνα τα χρόνια στην Βούρμπιανη:

Αναφέρονται πηγές:

Από Βούρμπιανη:

Γιάννης Σωτηρίου, Γιώργος Σωτηρίου, Δημήτρης Σωτηρίου, Νίκος Σωτηρίου, Αφροδίτη Βενζαδέ, Ουρανία Βενζαδέ, Ζήσης Βενζαίδες και Αλέξης Βενζαδες.

Από Πυρσόγιαννη:

Χρήστος Δούκας, Φωτεινή Μπασκαλή-Δούκα, Γιώργος Θεοδώρου, Βασίλης Παγώνης, Μήτσος Παγώνης, Λάμπρος Παγώνης, Θωμάς Χρυσάφης, Δημήτρης Τσιτσιράγκος, Βασιλική Παγώνη - Σωτηρίου.

ΓΕΩΦΑΡΜΑ

Μελέτες - Κατασκευές ΚΗΠΩΝ - ΕΡΓΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
ΑΠΕΝΤΟΜΩΣΕΙΣ - ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΕΙΣ

- ✓ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ
- ✓ ΦΑΡΜΑΚΑ
- ✓ ΣΠΟΤΡΟΦΕΙΣ - PET SHOP
- ✓ ΣΠΟΡΟΙ
- ✓ ΛΙΓΑΣΜΑΤΑ
- ✓ ΕΙΔΗ ΚΗΠΟΥ
- ✓ ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΑΡΕΚΖΗΣ
ΓΕΩΠΟΝΟΣ Γ.Π.Α.

ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΑΧΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ, ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΤΟΥΣ

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπ/σης (ΚΠΕ) Κόνιτσας σε συνεργασία με το Δήμο Κόνιτσας, το Παν/μιο Ιωαννίνων και άλλους φορείς, διοργάνωσε ημερίδα για την τοπική κοινωνία στις 2 Ιουνίου 2003 στο Συνεδριακό Κέντρο του Δήμου Κόνιτσας με θέμα:

“Περιβαλλοντική Εκπαίδευση - Μείωση Σχηματισμού Απορριμμάτων και Διαχείρισή τους”.

Η ημερίδα αυτή είναι μια από τις πολλές δραστηριότητες που έχει αναπτύξει το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας στον τομέα των απορριμμάτων. Το 2000 είχε συνδιοργανώσει με την Δ/ση Β/θμιας Εκπ/σης και το Παν/μιο Ιωαννίνων 3ήμερο συνέδριο στην Κόνιτσα με το ίδιο θέμα στο οποίο συμμετείχαν 120 επιστήμονες, εκπαιδευτικοί και φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης από όλη την Ελλάδα.

Στην εκδήλωση της 2ης Ιουνίου παρευρέθηκαν και χαιρέτησαν, εκπρόσωπος του Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσας, οι Δήμαρχοι Κόνιτσας και Μαστοροχωρίων κ.κ. Χατζνεφραιμίδης και Σδούκος, ο Αντιδήμαρχος Κατερίνης κ. Δήμου και εκπρόσωπος των εργαζομένων στην καθαριότητα του Δήμου Κόνιτσας.

Οι πανεπιστημιακοί ομιλητές της εκδήλωσης, κ.κ. Γιαννούλης Νίκος και Αλμπάνης Τριαντάφυλλος, με τις αναλύσεις τους σχετικά με τη μείωση σχηματισμού και διαχείριση απορριμμάτων και

τον έλεγχο των τοξικών, προβληματίσαν το ακροατήριο, που είχε γεμίσει την αίθουσα του Συνεδριακού Κέντρου του Δήμου Κόνιτσας.

Αέρα αισιοδοξίας και απενοχοποίησης σκόρπισε η παρουσίαση της κατασκευής και λειτουργίας έργου για την υγειονομική ταφή των αστικών απορριμμάτων του Δήμου Κατερίνης από τους κ. Παύλο Ρούτη, αρχιτέκτονα - μηχανικό, προϊστάμενο του Τμήματος Προγραμματισμού του Δήμου Κατερίνης και τον κ. Καλφώγλου Νικόλαο, γεωολόγο-μηχανικό, υπεύθυνο για την κατασκευή του ΧΥΤΑ Κατερίνης.

Η εκδήλωση συνεχίστηκε με ερωτήσεις και ζωηρό διάλογο μεταξύ των ομιλητών και του ακροατηρίου. Από το διάλογο που αναπτύχθηκε προέκυψε ότι η μείωση των απορριμμάτων αποτελεί το πιο ουσιαστικό μέτρο για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Ο διαχωρισμός τους σε πλαστικό, αλουμίνιο και γυαλί αποτελεί το επόμενο βήμα για την ανακύκλωσή τους, αλλά προβληματίζει η ανακύκλωση των ηλεκτρονικών υλικών, τοξικών αποβλήτων, συσσωρευτών και ελαστικών. Όλοι συμφώνησαν ότι η ενημέρωση των πολιτών και η δραστηριοποίηση των φορέων αυτοδιοίκησης για δημιουργία των κατάλληλων υποδομών για την υγειονομική ταφή των απορριμμάτων, θα αποτελέσει τη λύση του προβλήματος, το οποίο θα οξύνεται όσο παραμένει άλυτο.

Το ΚΠΕ Κόνιτσας προσέφερε χρησι-

κά είδη στους εργαζομένους στην καθαριότητα του Δήμου, ως ένδειξη τιμής στους ανθρώπους που μοχθούν για να διατηρηθεί η πόλη καθαρή αλλά και για τη διατήρηση της υγείας όλων μας.

Ακόμη το ΚΠΕ Κόνιτσα ενημέρωσε τους φορείς και τους πολίτες για το πρόγραμμα ανακύκλωσης χαρτιού και αλουμινίου το οποίο υλοποιεί. Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν η Ι. Μητρόπολη Δρυινουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης, τα σχολεία της Κόνιτσας, οι σύλλο-

γοι: Εμποροεπαγγελματικός, "Αγ. Νικόλαος", "Νομάς", "Πίνδος" και άλλοι. Στόχος του προγράμματος είναι η ελαχιστοποίηση των απορριμμάτων και η ευαισθητοποίηση στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων.

Στο τέλος της εκδήλωσης το ΚΠΕ Κόνιτσας προσέφερε σε όλους τους παρίσταμενους πάνινες σακούλες στην προσπάθεια για μείωση των πλαστικών.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Με χορηγία του ΟΠΑΠ κυκλοφόρησε πρόσφατα σε δυο τόμους το βιβλίο του Παντελή Στυλ. Παπαστάθνη Οικονομολόγου - ελεγκτή, με τον τίτλο:

"Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις - Οργανισμούς και η Πρακτική Εφαρμογή του".

Ο συγγραφέας ανατρέχει στην αρχαιότητα από τότε που οι άρχοντες αναγκάστηκαν να λάβουν μέτρα για τον έλεγχο στη διαχείριση των οικονομικών στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα.

Έτσι, στη Βαβυλώνα, στην Αίγυπτο, στην Αθήνα και αργότερα στη Ρώμη εκλέγονταν πολίτες με ήθος για να ελέγχουν τη δραστηριότητα των Αρχόντων στα οικονομικά.

Το 1883 ιδρύεται στην Ελλάδα το ελεγκτικό συνέδριο, στη συνέχεια το "Σώμα

ορκωτών λογιστών και τελευταία "ο Συνήγρος του πολίτη".

Οι εξελίξεις στην οικονομία (σε τοπικό ή παγκόσμιο επίπεδο) απαιτούν τη λειτουργία μιας ανεξάρτητης υπηρεσίας που ονομάζεται "Εσωτερικός Έλεγχος" ο οποίος ενεργεί συμπληρωματικά ως σύμβουλος δίχως να υποκαθιστά τους διοικητές στις επιχειρήσεις.

Στο βιβλίο του Π.Π. οι Εσωτερικοί Ελεγκτές θα βρουν έναν επιστημονικό σύμβουλο, ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για τη δουλειά τους.

Συγχαρητήρια στο φίλο μας Παντελή με τις ευχές μας και για άλλα έργα σε άλλους τομείς, όπως είναι η λαογραφία και η λογοτεχνία. Ο Π.Π. είναι πολύπλευρο ταλέντο και πατριδιολάτρης. Η ιδιαίτερη πατρίδα του η Φλωριάδα ας χαίρεται για το άξιο τέκνο της.

Σ. ΤΟΥΦΙΔΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑ 20/6/03

Ιταλός βοτανολόγος στον Σμόλικα, 1896

Επιμέλεια: Χ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Ο Φιλολογικός Σύλλογος "Παρνασσός" της Αθήνας, δημοσίευσε στον Γ τόμο της Επετηρίδας του (1899 σελ. 152-174) το κείμενο μια ανακοίνωσης που έγινε στο φυσιογνωστικό τμήμα του και που είχε τον τίτλο: "Ἐκ του ανά την Αλβανίαν οδοιπορικού μου (1896). Ο Πίνδος και Σμόλικας". Ομιλητής ήταν Δρ. Antonio Baldacci, παλός βοτανολόγος από την Μπολόνια, αντεπιστέλλον μέλος του συλλόγου. Ο ίδιος ανέφερε ότι το 1896 ήταν ο πρώτος που ερεύνησε την περιοχή του Σμόλικα, αφού πρώτα επισκέφθηκε τις περιοχές Τζουμέρκων, Νεμέρτσικας και Βραδέτου.

Εδώ αναδημοσιεύονται οι παρατηρήσεις που σημείωσε για την διαδρομή του: Βρωμονέρι (πλησίον Καβασίλων) Κόνιτσα - Κεράσοβο - Παλιοσέλι - Γκρισμπάνι - Κόνιτσα. Το κείμενο μάλλον αποτελεί μετάφραση εκ της ιταλικής.

[...] Εἰς τὴν Νεμέρτζικαν εὐρίσκονται αἱ τελευταῖαι καὶ ἰσχυραὶ σκιπιταρικαὶ προφυλακαί. Ἐν Ζαγορίῳ εὐάριθμοι εἶνε οἱ Ἀλβανοί, οἱ δὲ πολυάριθμοι βλαχικοὶ πληθυσμοὶ ἀποκλίνουσιν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Το αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν Πίνδῳ, ἔνθα οἱ Ἀλβανοὶ εἶνε ὀλίγιστοι ἢ καὶ δὲν ὑπάρχουσι τελείως.

Ἡ κατάστασις τοῦ διαρκοῦς ὀρεινοῦ πολέμου ἐξηκολούθει ἀδιαλείπτως ἐπιδεινυμένη εἰς τὰ ἀπομεμονωμένα ἐκεῖνα ὄρη, τὰ κεκαλυμμένα ὑπὸ σκοτεινῶν καὶ παρθένων δασῶν, κρησφυγέτων ἀπεράντων ληστῶν καὶ κλεφτῶν. Τὰ σίφη τῶν ἀνταρτῶν ἐξησκούντο ὀσημέραι περισσότερο καὶ ἅμα τὴν πρώτην ἀναιμάκτω ἀψιμαχίᾳ ἐπηκολούθουν ἀληθεῖς μάχαι. Ἡ χωροφυλακὴ, ἐνισχυομένη ὑπὸ τῶν νιζαμηδῶν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, ἐστρατοπέδευεν εἰς τὰ μάλλον ἀπομεμακρυ-

σμένα ἀπὸ τῶν κέντρων μέρη. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην παρεσκευάζοντο τὰ γεγονότα, ἅτινα ἐμέλλον νὰ καταλήξωσιν εἰς τὸν πόλεμον τοῦ 1897 [...].

Συνεζητήσαμεν δια μακρῶν εἰς Βρωμόνερον μετὰ τοῦ προξένου Μελδελίρε, τοῦ Ἀλή καὶ τοῦ Κιαμήλ πασά ἐκ Λιασκοβίκι καὶ τῶν προκρίτων τῶν συνελθόντων εἰς τὰ θειούχα ὕδατα ἐκ τῶν πέριξ κέντρων, εἴαν ἔπρεπεν ἢ ὄχι ν' ἀποτολμήσω τὴν ἐκδρομὴν ἐκείνην, δι' ἧς ἐμέλλε νὰ λήξῃ ἡ λαμπρὰ κατὰ τὸ 1896 περιοδεία μου. Μετὰ τίνος συγκινήσεως ἐπεθύμουν νὰ μοι παρείχοντο καὶ αὐθις αἱ συστάσεις πρὸς τοὺς ἀρχηγούς καὶ τοὺς ποιμένας τῶν χωρίων καὶ τῶν ὀρέων τοῦ Σμόλικα, ὅπως αὐθορμήτως μοι εἶχον δοθῆ κατὰ τὰς προηγουμένας μου ἐκδρομὰς εἰς Νεμέρτσικαν καὶ Βραδέτον. Ἀλλ' οὐδεὶς ἤθελε ν' ἀναλαβῇ τὴν εὐθύνην τοῦ μέλλοντος, οἱ δὲ φίλοι με ἄφηναν

μετά δυσареσκείας κύριον της θελήσεως μου. Εγώ δε, φυσικώ τω λόγω, ενθουσιωδώς προσηλωμένος εις το σχέδιόν μου, δεν απειράπην εκ των φόβων, οίτινες ενδεχόμενοι να ήσαν και αβάσιμοι, και απεφάσισα ν' αναχωρήσω, ο δε αξιότιμος πρόξενος μοι έδωκε την άδειάν του και την υπόσχεσιν ότι ηθέλομεν συναντηθεί εις Κόνιτσαν κατά τας προ μεσημβρίας ώρας της 20 Ιουλίου, δια να επιστρέψωμεν ομού εις Ιωάννινα.

Την 2 μ.μ. της 16 Ιουλίου αι αξιόλογοι συλλογαί, ας είχαν καταρτίσει κατά την ευνοϊκωτάτην εν Βρωμονέρω διαμονήν μου, τοποθετηθείσαι εντός κιβωτίων, παρεδόθησαν εις την συνοδίαν, ήτις έμελλε να μετακομίση εις Ιωάννινα το υλικόν της κατασκηνώσεως του προξένου. Απεχαιρέτισα τους φίλους και την ωραίαν κοιλάδα, μετά του συντρόφου μου δε Μήτσου και συνοδευόμενος παρά του καβάση του προξενείου, όστις έμελλε να μου χρησιμεύση ως επίσημος διερμηνεύς παρά τω διοικητή Κονίτσης, ελάμβανον την άγουσαν προς την πόλιν ταύτην, βαδίζων δια της αυτής ατραπού, ην είχαν ακολουθήσει κατά την εις Παπίγκον εκδρομήν μου.

Εις Κόνιτσαν εύρον εγκάρδιον υποδοχήν παρά τω καϊμακάμη, ανδρί ωρίμου ηλικίας, Κιρκασίω δε την καταγωγήν, όστις, είτε χάριν εις τας διαβιβασθείσας αυτώ παρά του Βαλή των Ιωαννίνων διαταγάς, είτε δια να δείξει την διοικητικήν αυτού ικανότητα, μας ανεκοίνωσε την ανέλπιστον είδησιν ότι ηδυνάμεθα να εκτελέσωμεν την εκδρομήν μας εν πλήρει ασφαλεία.

Έδωκε πολλάς και κατεσπευσμένας διαταγάς, μας παρεχώρησε δε ως συνοδόν ένα νεαρόν και νοημονέστατον υπαξιωματικόν της χωροφυλακής, ονόματι Ισμαήλ, καταγόμενον εκ χωρίου τινός του διαμερίσματος του Αυλώνος, και τον γηραιόν Αλήν. Διενυκτερεύσαμεν εις εν χάνι και την πρωίαν κατά την 3^{1/2} εξεκινήσαμεν με καιρόν λαμπρότατον.

Εις το όρος Σμόλικαν κείται εις ύψος 2574 μ. η υψηλοτάτη κορυφή του Πίνδου, γνωστή και υπό το όνομα Σαμαρίνα, εκ της μεγάλης βλαχικής κώμης της ευρισκομένης παρά τας ανατολικάς κλιτύς [...]. Το μέγα τούτο τμήμα του Πίνδου, μεθ' ου η μάζα των ορέων του Σμόλικα και της δευτερευούσης δειράδος περίξ και ιδίως προς ανατολάν συνδέονται, ήτο προ εικοσαετίας άγνωστον· και σήμεραν έτι, μεθ' όλους τους χάρτας του γεωγραφικού αυστριακού στρατιωτικού Ινστιτούτου και τους του κ. Χρυσοχόου (οίτινες εχαράχθησαν επί τη βάσει εκείνων), ο τουρκικός Πίνδος είναι πολυ ολιγώτερον γνωστός του Ελληνικού Πίνδου υπό πάσας τας επόψεις, και τα λάθη των χαρτών είναι αναρίθμητα [...]. Εν σχέσει προς την γενομένην εκδρομήν, εγείρεται μεταξύ της Βοϊούσσης (Αώου) προς μεσημβρίαν και του Σαρανταπόρου προς τα ΝΔ, θεωρουμένου εις την κυρίαν αυτού διακλάδωσιν ή Ζουζέλην, την κατερχομένην εκ των ΝΑ της Σαμαρίνης. Αύτη σχηματίζει το τόξον Κάντζκον, κατερχομένη δια της Βλίσδάνης (εν τω αυστριακώ χάρτη (1:300.000) εσφαλμένως αποκαλου-

μένης Γριτζμάνης) και Σταριτσάνης, ήτις, ως και ο Σμόλικας, εμφανίζει την σλαβικήν αυτής καταγωγήν.

Ο κοινότατος καθ' άπασαν την Ήπειρον ασβεστόλιθος βαθμηδόν υποχωρεί προς την κεντρικήν ράχιν του Πίνδου πρώτον εις τον σχιστόλιθον, εις τα υψηλότερα δε μέρη εις τον οφίτην. Θα ίδωμεν ακολούθως τίνα μεγίστην σπουδαιότητα κέκτηται το γεωλογικόν έδαφος εις την βλάστησιν του Πίνδου. Το σύμπλεγμα του Σμόλικα είνε τεράστιος όγκος εκ σχιστολίθου και οφίτου. Ο ασβεστόλιθος σπανιώτατα συναντάται, ο περιηγούμενος δε την δυτικήν του Αίμου Χερσόνησον ταξειδιώτης, διατρέχων τας τοποθεσίας ταύτας τας έχούσας μάλλον ήμερον και μάλλον γραφικήν φυσιογνωμίαν, αισθάνεται ευχαρίστησιν και ανακούφισιν.

Εις την κεντρικήν μάζαν του κυρίως Σμόλικα καταλήγουσι διάφοροι οροσειραί δευτερεύουσαι, ήτοι: α) η σειρά του Ζουζέλη, διεύθυνσιν έχουσα από των ΒΔ εις τα ΝΑ μεταξύ της ανωτέρας κοίτης του Σαρανταπόρου και ενός ρύακος εξ ίσου ορμητικού, ρέοντος ανά μέσον των δύο χωρίων του Παληοσέλι και Φούρκας. β) Η οροσειρά της Φούρκας, μεταξύ του ρηθέντος ρύακος και του Κερασόβου, τα μάλα αξιοσημείωτος όχι τόσον δια τας πολυαρίθμους αυτής διακλαδώσεις τας έχούσας διεύθυνσιν από ΒΔ εις ΝΑ και από ΒΑ εις ΝΔ, όσον δια την στενοπορίαν την λεγομένην της Φούρκας, δι ης εισέρχεται τις εις την Μακεδονίαν, και ήτις αποτελεί μετά της Σαμαρίνης τα δύο κυριώτερα μέσα της συ-

γκοινωνίας, τα προτιμώμενα παρά των караβανίων μεταξύ Ηπείρου και Μακεδονίας κατά το υψηλόν εκείνο σύμπλεγμα των ορέων, γ) Η οροσειρά της Σούσνικας, επιβλητική δια το ευρος της και δια τα πυκνά της εκ κωνοφορων δένδρων δάση, μεταξύ του ρύακος του Κερασόβου, του Πεκλάρι, βραχίονος τινος του Αώου και ενός προς τα δεξιά παραποταμίου του ποταμού τούτου.

δ) Η οροσειρά ήτις έχουσα διεύθυνσιν από ΝΑ εις ΒΔ συνενούται με την μακράν και ομοιόμορφον της Βασιλίτσας ε) Η οροσειρά της Σαμαρίνης.

Δρομολόγιον της 17 Ιουλίου. Δι ανέτου ημιονικής οδού κεχαραγμένης επί του σχιστολίθου, εφθάσαμεν εντός ολίγου εις τον χείμαρρον Βούς ή του Πεκλάρι και εκάμψαμεν δια των προπόδων του όρους Σούσνικα προς αριστεράν του Σαρανταπόρου. Καθ' οδόν συνηντήσαμεν πολυάριθμα караβάνια εκ κατοίκων της Σαμαρίνης. Οι άνδρες αναγνωρίζονται ευκόλως εκ του ωοειδούς προσώπου, ολίγον τι συμπεπιεσμένου, και εκ της ειδικής αυτών ενδυμασίας [...].

Κατά συχνά διαστήματα εν τη οδώ, υπάρχουνι φυλακεία, ένθα διαμένουσιν αποσπάσματα ζαπιέδων· η δημοσία ασφάλεια ην εξήρεν ο διοικητής ήτο τω όντι εξησφαλισμένη. Το μαυρίζον σύμπλεγμα της Σούσνικας ορθούται γιγάντειον προς την δεξιάν μας τηδε κακείσε εις τας αγόνους ταυτας εκτάσεις εκ σχιστολίθου, τας έχούσας χροιάν ερυθρωπήν και μελανωπήν, κείνται σπάνια τινα και πενιχρά χωρία,

τα οποία καθιστώσι θλιβερωτέραν την μελαγχολικὴν και μονότονον τοποθεσίαν, διακεκαυμένην ήδη εκ του καύσωνος. Η ατραπὸς εισδύει εις την στενὴν κοιλάδα του χειμάρρου Κορίνστα παραποταμίου προς ταριστερά του Σαρανταπόρου, πηγάζοντος εκ των διασφάγων του ὄρους του Πεκλάρι· μετά ημίσειαν ὥραν, η οδὸς εισέρχεται εις την κοιλάδα του Σαρανταπόρου, μεταξὺ Μολίστας και Σταριτσάνης. Ὦρα 7^{3/4} ανεπαύθημεν ἐπὶ δέκα λεπτά εις το φυλακείον του Χανοπούλου, το δεσπὸζον της κοιλάδος.

Οι ταλαίπωροι αυτοὶ χωροφύλακες εμποιοῦσιν οἶκτον· ο θέλων να μεροληπτήσῃ, θα ἔλεγε και περιφρόνησιν. Αλλά το πρῶτον αἶσθημα εἶνε το του οἴκτου· ρακένδυτοι, μη πληρωνόμενοι, κακῶς εξοπλισμένοι, λαμβάνουσι μόνον παρά της Κυβερνήσεως μίαν μερίδα ἄρτου, δι ου οφείλουσι να διαθρέψωσι και την οικογένειάν των. Επομένως, ἔνεκα των γενικῶν συνθηκῶν της δημοσίας ασφαλείας, ἥτις πάντοτε εἶνε ατελής καθ' ἅπασαν την Τουρκίαν, η διαρκὴς σκέψις των εἶναι ν' αποτελώσι σώμα αμιλλώμενον προς τους κακοποιούς του τόπου εν ὥρα δε νυκτός εκτελούσι θαυμασίως το επικουρικόν και απαραίτητον ἔργον των, καθὸτι ἄλλως θα ἦτο ανέφικτος η συντήρισίς των. Προς ημᾶς εννοεῖται προσηνέχθησαν λίαν φιλοφρόνως η τέχνη της επιτετηδευμένης υπηρεσίας, ἀπὸ του Βυζαντίου περιήλθεν ὑπὸ την μάλλον δολίαν μορφήν εις τον πεπολιτισμένον κόσμον, δεν εβράδυνε δε να γίνει αποδεκτὴ και παρ' αὐτῶν των βαρβάρων.

Η κοιλάς του Σαρανταπόρου εἶνε μάλλον ἐγκλειστος εντὸς των συνήθων εκ σχιστολίθου λόφων η κοίτη εἶνε εν μέρει ξηρὰ και κεκαλυμμένη ὑπὸ καλίκων εξ οφίτου, σχιστολίθου και ασβεστολίθου. Εισερχομεθα εις τον ρύακα του Κερασόβου, ον διαρκῶς οφείλομεν να διαβαίνωμεν εξ αριστερῶν προς τα δεξιά. Η κοίτη ὀλονέν πυρακτούται. Κατὰ την 9^{1/2} π.μ. ο καύσων ἀνέρχεται εις 36ο. Τα καρβάνια περνώσιν ἀκόμη κατὰ συχνὰ διαλείμματα. Οι Βλάχοι οὔτοι εἶνε τη ἀληθεία εργατικώτατοι και αποτελοῦσιν ἀπὸ δύο ήδη και πλέον αἰώνων τον μεταξύ Ευρώπης και Αλβανίας εμπορικόν σύνδεσμον. Εξάγουσιν οικοδομήσιμον ὕλην και δέρματα, εισάγουσι δε και σιτηρά. Οι ἄνδρες φοροῦσι τον συνήθη ντουλαμάν εξ υφάσματος ιοχρόου ἢ κυανωπού. Μας καιρετίζουσι πάντοτε ἐλληνιστί δια του "Καλημέρα" ἢ του "Ὦρα καλή!", η δ' ευχή αὕτη εἶνε ἀληθῶς ἀναγκαία εν τοιαύτη οδῷ και ὑπὸ τοιούτον καύσωνα. Ο οφίτης συναντάται συχνάκις κατὰ εκτεταμένα στρώματα, σχεδόν ὅσον και σχιστόλιθος.

Συναντῶμεν μύλους τινὰς λειτουργούντας, οἵτινες μας φαίνονται ἀγαθός οἰωνός. Πράγματι το χωρίον του Κερασόβου προς ο διευθυνόμεθα δεν θ' ἀπέχη πολὺ ἀκόμη. Αφίνομεν λοιπόν προς ταριστερά τον ποταμόν και αναρριχώμεθα δια της κλιτύος, ἥτις μακρόθεν φαίνεται φράσσουσα την κοιλάδα, εφ ης εις κόγχην τινὰ κείται το ἄθροισμα των οικιών, ὅπου επιθυμούμεν να φθάσωμεν. Μεγάλοι τινές ὄγκοι ασβεστολίθου διεσπαρμένοι οχληρῶς εγείρονται εις τον κῶρον τού-

τον είνε όμως λίαν ενδιαφέροντες. Παρά την βάσιν αυτών φαίνονται οι τάφοι του Ριζά-μπέν (η ένδοξος αύτη αλβανική οικογένεια είνε από αιώνων ιδιοκτήτρια του τσιφλικίου του Κερασόβου) και των πέντε αυτού συντρόφων, οίτινες πάντες εφονεύθησαν εν η θέσει αναπαύονται νυν, μαχόμενοι κατ' ανταρτών χριστιανών χωρικών.

Το Κεράσοβον είνε μέτριον ορεινόν χωρίον, ούτινος η θέα είνε ελκυστική. Υπολογίζω ότι κείται εις ύψος 1000 μέτρων από της θαλάσσης. Εφθάσαμεν εκεί κατά την 11^{1/4} π.μ., με το θερμόμετρον σημειούν 34 βαθμούς και το βαρόμετρόν μας κατεστραμμένον. Κατυλίσθημεν εν τη μικρά πλατεία του ναού με την ελπίδα ότι οι κάτοικοι ήθελον τουλάχιστον μας πωλήσει την φιλοξενίαν, ην συνίστα η εξουσία. Αλλά τίποτε δεν μας έδωκαν, ούτε ύδωρ, το οποίον εδέησεν ημείς αυτοι να προμηθευθώμεν. Ο άνεμος έπνεε δυσάρεστος. Μετά τας επανειλημμένας και ζωηράς απαιτήσεις του Ισμαήλ, όπως ο μουχτάρης μας συνοδεύση έως εις τας πλησιεστέρας σάνας, εις την κορυφήν του Σμόλικα, αυτός, αφού πρώτον υπεσχέθη, έκρινε καλόν να γίνη άφαντος, ίσως κατά συμβουλήν των προκρίτων του τόπου, οίτινες πολύ ευχαρίστως θα εδολοφόνουν παρά να διευκολύνωσι τους επισήμους αντιπροσώπους της αρχής. Η εξουσία εις τα όρη εκείνα, εάν πρότερον υπήρχεν ανεκτή, τώρα δεν ηδύνατο παρά να υποβλέπται. Στασιαστικάί απόπειραι συνέβαινον, φανερά και καθημερινώς. Η ληστεία, η ακμάσασα άλλοτε, ήτο φυσικόν να επαναλαμβάνηται επί

διπλώ σκοπώ, με την ιδέαν του αγώνος υπέρ της ελευθερίας και του μίσους κατά των δυναστών οι ορεινοί εκείνοι άνδρες παρεκινούντο αδιαλείπτως να συνεχίζωσι τας παραδόσεις των εαυτών προγόνων. Ο γηραιός Αλής μοι εδείκνυεν εις το αναπεπαμένον κάτω πεδίον τας χαράδρας και τα δάση, ένθα και αυτός μετέσχε των κατ'ά των ληστών συμπλοκών. Ότε ήλθεν η τρίτη μέρα μεσημβρίαν ώρα, εφορτώσαμεν τους ίππους. Ο μουχτάρης δεν ενεφανίσθη ο Ισμαήλ ενόπησε την κωμωδίαν. Παρακρήμα παρήγγειλε να τον οδηγήσωσιν εις την πλησιεστέραν κατοικίών τινός εκ των προκρίτων, χωρίς δε να ενδιατρίψη εις λόγους, ήρχισε να μαστιγώνη αυτόν, διατάσσων ν' αναχωρήση αμέσως μεθ' ημών. Προς δυσαρέσκειάν μου, η τουρκική δικαιοσύνη υπήρξε τελεσφόρος.

Αι σάνας αι μάλλον εύθετοι δια την ανάβασιν μέχρι της κορυφής του Σμόλικα από του μέρους του Κερασόβου, ευρίσκονται εις απόστασιν τριών περίπου ωρών, αρκούντως δι ομαλής οδού διανυομένων.

Εκτός του χωρίου, οι κάτοικοι εκαλλιέργουν επιμελώς και επικερδώς μεγάλους και πολυαρίθμους λαχανοκήπους, ους ήρδευον δια των αφθόνων υδάτων των πηγών, εξ ων βρίθει το όρος. Χάριν της αληθείας οφείλομεν να ομολογήσωμεν ότι οι εισέτι ραγιάδες, Βλάχοι και Έλληνες, ούτοι δεν υπολείπονται των ελευθέρων ομοφύλων των εν τη γεωργία και τη γεωπονία. Έχομεν ήδη παρατηρήσει την αξιόλογον και προσοδοφόρον ικανότητα ταύτην εις τα όρη των Τσουμέρ-

κων, παρά τα Άγναντα και Πράμαντα, ως ο πληθυσμός ακόμη δεν συνεπληρώθη, αφ' ότου ανέκτησε την ελευθερίαν του.

Τα δάση άρχονται μετ' ολίγον εναλλάσσονται μετ' εξαιρέτων βοσκών, ων αρκετά τμήματα ήσαν καλλιεργημένα, εσπαρμένα υπό σικάλεως. Εύρομεν τας πρώτας στάνας κατεχομένας - περιτόν να το είπωμεν - υπό ποιμένων Βλάχων, οίτινες μας εκαιρέτισαν και μας ελάλησαν Ελληνιστί. Ευρισκόμεθα ακόμη εις το μέσον των δασών ο καιρός ο δαπανώμενος δια τας επιστημονικάς συλλογάς παρήρχετο ταχύς και επέκειπο ήδη η εσπέρα· αλλ' από κοινοῦ πάντες εκρίναμεν καλόν να προχωρήσωμεν μέχρι της άνω εσχατιάς του δάσους. Την εσπέραν η εργασία έμελλε να είνε σοβαρά, μακρά και κοπιώδης. Προς ταριστερά μας ο μορμυρισμός των υδάτων μας ειδοποίησεν ότι εκεί έρρεεν ο χείμαρρος του Κερασόβου εντός βαθείας χαράδρας. Εντός του δάσους φαιδρά άσματα νεανίδων Βλαχισσών, επιστρεφουσών εις τα καλύβας, μας εφαιδρυναν την ψυχήν,

εμπνέοντα ημίν αγαθούς δια την επαύριον οiwνούς. Ο ουρανός είχε χρώμα κυανού αιθριώτατον.

Ο ήλιος έδυεν εις τον απώτατον ορίζοντα.

Κατά το πέρας των πρώτων ορεινών λιβαδιών, ανεπαύθημεν επί πέντε λεπτά δια να θαυμάσωμεν το μεγαλείον της γοητευτικής εκείνης τοποθεσίας του Πίνδου, τόσον αγνώστου εν Ευρώπη και μεταξύ ακόμη αυτών των κατοίκων της Ελλάδος. Μεθ' ετέραν βραχυτάτην πορείαν, εφθάσαμεν εις τας στάνας, γενόμενοι δεκτοί πανηγυρικώς υπό των νεαρών ποιμένων, οίτινες δια της φιλοξένου και αδόλου συμπεριφοράς των διέψευσαν αμέσως τας περί αυτών εν γένει επικρατούσας εσφαλμένας ιδέας. Είχομεν εκτελέσει δεκαέξ ωρών οδοιπορίαν, συμπεριλαμβανομένων και των τριών ωρών καθ' ας ανεπαύθημεν εις Κεράσοβον, ηδυνήθημεν δε να προχωρήσωμεν επ' άλλο τόσον διάστημα. Η επιτυχία ούτω μας προσεμειδία.

(συνέχεια στο επόμενο)

■ @ccountant

Λάππας Μάκης
Λογιστικά - Φοροτεχνικά

Αριστοτέλους 38 • 501 00 ΚΟΖΑΝΗ
Τηλ. 04610 49955 - Fax: 04610 49966 • Κιν. 0942411090
E-mail: lappmez@otenet.gr

Συνοπτικά Ιστορικά και Λαογραφικά στοιχεία για το Γανναδιό

Στο βόρειο τμήμα του Ν. Ιωαννίνων, στην κεντρική περιοχή της επαρχίας Κόνιτσας, ανάμεσα στα ένδοξα και ιστορικά βουνά της Πίνδου, του Κλέφτη και της Γύφτισσας βρίσκεται το χωριό Γανναδιό. Απλώνεται σε μια κατάφυτη και καταπράσινη γραφική κοιλάδα, με εξαιρετική φυσική ομορφιά, προικισμένο από τη φύση με πλούσια πανίδα και χλωρίδα.

Είναι ορεινό, πέτρινο χωριό, σε υψόμετρο 890 μ. περίπου και ανήκει στην ευρύτερη περιοχή των μαστοροχωριών της επαρχίας Κόνιτσας.

Απέχει 65 χιλ. από τα Ιωάννινα και 22 χιλ. από την Κόνιτσα. Ο δρόμος είναι ασφαλτοστρωμένος.

Το Γανναδιό είναι παραδοσιακός οικισμός. Ενας από τους λίγους οικισμούς που έχει διατηρήσει εντελώς αλώβητα τα οικιστικά του χαρακτηριστικά, αφού δε διασχίζεται καθόλου από αυτοκινητόδρομους.

Με την τεράστια αρχιτεκτονική του παράδοση, μας μεταφέρει μακριά....Μακριά από τη φασαρία και την κίνηση της πολύβοης πόλης.

Η Κοινότητα Γανναδιού προήλθε από την Κοινότητα Μόλιστας (Β.Δ. 14/5/1920 Φ.Ε.Κ. Α/111/1920). Με το σχέδιο «Καποδίστριας» υπάγεται στο Δήμο Κόνιτσας.

Ο πληθυσμός του σύμφωνα με τις απογραφές ήταν:

Ετος 1920 άτομα 230

Ετος 1928 άτομα 251

Ετος 1940 άτομα 242

Ετος 1951 άτομα 150

Ετος 1981 άτομα 108

Ετος 1991 άτομα 103 και

Ετος 2001 άτομα 80

Τα σπίτια του κτίσθηκαν κυρίως μεταξύ του έτους 1870 και 1930. Είναι όλα πέτρινα, διώροφα και τριώροφα, με μεγάλες αυλόπορτες, πεζούλια, μπαλκόνια, δρύινες πόρτες και κιγκλιδόφρακτα παράθυρα. Απλώνονται στη σειρά, το ένα δίπλα από το άλλο, χωρίς διακοπή και σχηματίζουν μια ιδιότυπη εικόνα. Κτίσθηκαν από ντόπιους μαστόρους και έχουν διατηρήσει την αρχική όμορφη αρχιτεκτονική τους. Πολλά από αυτά, αρχοντικά, είναι άξια θαυμασμού για την υψηλή τεχνική τους, απομεινάρια ενός ανθηρού πολιτισμού τα οποία αφήνουν, άφωνο και εκστατικό τον επισκέπτη, μπροστά στο παλιό αλλά ζωντανό μεγαλείο τους.

Εντοιχισμένη πλάκα σε ένα ερειπωμένο αρχοντικό αναγράφει: «ΕΤΟΣ 1740 ΝΗΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 25». Σπάνια δείγματα λαϊκής αρχιτεκτονικής, τα τοξωτά γεφύρια του, τα πέτρινα καλντερίμια, οι βρύσες, οι πλατείες και τα σπίτια, σμιλεμένα με μεράκι και θαυμαστή τέχνη.

Μέχρι το έτος 1940, όλα σχεδόν τα σπίτια του χωριού είχαν τουλάχιστον από ένα συγγενή τους ταξιδεμένο κυρίως στη Ρουμανία και Αίγυπτο οι οποίοι ασχολούνταν κυρίως με το εμπόριο.

Το Γανναδιό είναι η ιδιαίτερη πατρίδα του Νικολάου και του Σπυρίδωνα Ξεινού, πατέρα και γιου, οι οποίοι πλούτισαν στη Βλαχιά και διέθεσαν τις περιου-

σίες τους για να κτιστούν στο Γανναδιό κοινωφελή κτίρια. Συγκεκριμένα ο Νικόλαος Ξεινός το έτος 1845 διέθεσε με διαθήκη του, στο Γανναδιό χρήματα και κτίσθηκαν τα εξής κτίρια:

Το άσυλο των ξένων (σημερινή πνευματική στέγη), η Εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Παναγία) 1860 η βρύση στην Πλατεία του χωριού 1864, η κεντρική εκκλησία των Αγίων Ταξιάρχων 1870, με το επίχρυσο και αξιόλογο ξυλόγλυπτο τέμπλο της. Το καμπαναριό 1876, ο Νερόμυλος (Νταμπακόμυλος) η Σπυριδώνειος Σχολή και το Παρθεναγωγείο 1878. Όλα μαζί συνθέτουν ένα πραγματικό κέντρο πνευματικό, θρησκευτικό, κοινωνικό και ψυχαγωγικό. Το Σχολείο (Σπυριδώνειος Σχολή) ανακατασκευάζεται από το Δήμο Κόνιτσας με πολύ - πολύ όμως αργό ρυθμό και θα χρησιμοποιηθεί, όταν ολοκληρωθεί, για ξενώνας.

Το καθένα από τα ευαγή αυτά ιδρύματα, έχει τη δική του ιστορία. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι, η Σπυριδώνειος Σχολή, λειτούργησε ως Δημοτικό Σχολείο και Σχολαρχείο, μέχρι το έτος 1928. Το εκπαιδευτήριο αυτό άνηψε σε μια εποχή που το μεγάλο ζητούμενο ήταν η «γνώση» και άφησε εποχή για την ποιότητα της διδασκαλίας του. Ανάμεσα στα άλλα μαθήματα διδάσκονταν υποχρεωτικά η γαλλική και η τουρκική γλώσσα. Τα μαθήματα διαρκούσαν 8 ώρες την ημέρα και 11 μήνες το χρόνο. Γενικά λειτούργησαν κανονικά μέχρι το έτος 1920 οπότε το Ελληνικό Κράτος δέσμευσε τις περιουσίες που είχαν οι Κοινότητες επί Τουρκοκρατίας. Τις απέδωσε το έτος 1936 αλλά ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, αφάνισε τις καταθέσεις ατόμων και κληροδοτημάτων. Το ζεύγος Ευθυμίου και

Ευδοξίας Τσέρτου δώρισε το πατρικό του σπίτι στο χωριό, με την εντολή να γίνει Υφαντουργική Σχολή και τρία (3) ακίνητα (Γραφεία) στην Αθήνα από τα άσοδα των οποίων σήμερα καλύπτονται διάφορες ανάγκες του χωριού.

Οι Γανναδιώτες παλαιότερα έσπερναν στον «Αντζερούχη» και στα «Παλαιοκλήματα» κορκάρι, το οποίο μοσχοπούλαγαν στους κάμπους, στο παζάρι της Κόνιτσας και σε άλλα μέρη, απ' όπου έπαιρναν τα άλλα «χρειαζούμενα» του σπιτιού. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι από το Τσάμικο έπαιρναν λάδι, από τη Δυτική Μακεδονία τα «χρειαζούμενα» της υφαντικής, όπως βαμβάκι, βαφές, λινάρι κ.λ.

Το Γανναδιό φημιζόταν και για το περίφημο κρασί και τσίπουρο. Προπολεμικά παρήγαγε γύρω στις 130,000 οκάδες σταφύλια.

Στο «μεσοχώρι» βασικό πυρήνα του Γανναδιού με τον αιωνόβιο πλάτανο, ο οποίος δεσπόζει στο χώρο αυτό, με το βασίλειο του ήλιου «αντάμωναν» οι χωριανοί όταν γύριζαν από τα κτήματα ή από το «λόγγο» και κουβεντιάζοντας, έλυναν τα προβλήματα τους, ψυχαγωγούνταν, πειράζονταν μεταξύ τους και αποκαλούσαν ο ένας τον άλλο με το παρατσούκλι του. Τις περισσότερες δουλειές τους οι Γανναδιώτες τις έκαναν με το σύστημα της ανταλλαγής κοινής δουλειάς: Πέντε-πέντε, δέκα-δέκα χωριανοί πήγαιναν σήμερα στον ένα, αύριο στον άλλο κ.λ. Με αυτό τον τρόπο αντιμετώπιζαν ευκολότερα τη σπορά, το βοτάνισμα, το θέρισμα και το αλώνισμα των δημητριακών, το μάζεμα των καρπών, τα καζάνια για την απόσταξη του τσίπουρου ακόμα και το κτίσιμο των σπιτιών τους. Αξίζει κανείς να επισκεφθεί το Γανναδιό,

ένα χωριό βυθισμένο στη σιωπή και στις μνήμες του παρελθόντος «το μικρό Παρίσι» όπως το ονόμαζαν παλαιότερα και το αρχοντοχώρι της επαρχίας Κόνιτσας. Το χωριό στο οποίο η πελεκημένη πέτρα είναι το κυρίαρχο στοιχείο, έτσι που το χωριό να μοιάζει χειροποίητο. Το Γανναδιό δίνει στον επισκέπτη τη δυνατότητα να περπατήσει σε μαγευτικά τοπία και να περιπλανηθεί σε πετρόστρωτα γραφικά σοκάκια όπου τα αυτοκίνητα δεν έχουν καμία θέση. Παντού πέτρα... Γκρι σκούρα πέτρα. Στα στενά καλντερίμια, στα σπίτια, στις εκκλησίες, στις βρύσες, στις πλατείες κ.α. Τα μεγάλα και πυκνά δάση που βρίσκονται στην περιοχή, αποτελούν ιδανικό βιότοπο για την απειλούμενη με εξαφάνιση αρκούδα. Εκεί βρίσκουν καταφύγιο πολλά θηλαστικά (λύκος, αγριογούρουνο, ζαρκάδι, λαγός, νυφίτσα, σκαντζόχειρος κ.α.) Επίσης ένας μεγάλος αριθμός από έντομα και πουλιά, από τα οποία μερικά είναι σπάνια είδη, όπως ο χρυσαετός, ο σταυραετός, το γεράκι, ο δρυοκολάπτης κ.α. Χαρακτηριστικά δένδρα της περιοχής είναι η οξυά, το μαύρο πεύκο, το έλατο, η αγριοκαστανιά, η λεπτοκαρυά, η κρανιά, ο φράξος, η βελανιδιά, η καρυδιά, η κερασιά κ.α. ενώ υπάρχει και πλήθος λουλουδιών και βοτάνων, μερικά από τα οποία είναι σπάνια. Όπως στα περισσότερα χωριά της Επαρχίας Κόνιτσας, δεν υπάρχει σχεδόν καμία δραστηριότητα α-

πό τους λιγοστούς ντόπιους κατοίκους οι οποίοι συντηρούνται από τις πενιχρές συντάξεις του Ο. Γ.Α. Οι μόνιμοι κάτοικοι το χειμώνα είναι 15 ενώ οι Γανναδιώτες της διασποράς, ανέρχονται σε 200-250 περίπου συσπειρωμένοι στην αδελφότητά τους με έδρα την Αθήνα και μέλη της στα Γιάννινα, Αυστραλία, Γερμανία κ.α.

Είκοσι επτά (27) χρόνια ζωής μετράει η αδελφότητα αυτή με την επωνυμία ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΑΝΝΑΔΙΩΤΩΝ «ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΤΑΞΙΑΡΧΑΙ».

Σημαντική και αξιόπαινη η δράση της όλο αυτό το διάστημα με διάφορα κοινωνοφελή έργα στο χωριό.

Πολιτιστικές εκδηλώσεις στην Αθήνα, στα Γιάννινα και στο χωριό, με μεγάλη συμμετοχή των συμπατριωτών και φίλων. Στο γραφικό καφεενεδάκι του Γανναδιού, του συμπατριώτη μας Μιχ. Παπαδημητρίου, μπορεί κανείς να απολαύσει τον καφέ του, τσίπουρο παραγωγής μας, κρασί, αναψυκτικά και κάποιο πρόχειρο φαγητό. (τηλ. 2655023670).

Επίσης στο όμορο χωριό Μόλιστα λειτουργεί παραδοσιακός Ξενώνας του Ευάγγελου Σερίφη, με το ωραίο σαλόνι, το ζεστό τζάκι και την τραπεζαρία στην οποία ο επισκέπτης θα βρει παραδοσιακά φαγητά, τοπικό κρασί, τσίπουρο κ.λ. Πληροφορίες στα τηλ 2655024090 και 2655023706 κιν. 6945694216.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΑΝΟΥ - ΖΕΥΓΟΛΑ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΒΕΡΩΦ - ΚΟΝΙΤΣΑ
Τηλ.: (0655) 22529

Τηλ. Οικίας: (06510) 93622
Κιν.: 0945182799

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΚΑΜΠΟΥ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΥ Ε.Α. Ι. ΔΑΦΝΗ

Τα μέλη των εν Αθήναις Αδελφοτήτων του Κάμπου Κονίτσης (Αετόπετρα, Αηδονοχώρι, Μάζι, Μελισσόπετρα, Μολυβδοσκεπάστος) εκπληρώνοντας αποφάσεις των Δ. Σ. αυτών για από κοινού «πολιτιστικές δραστηριότητες», πραγματοποίησαν μονοήμερη εξόρμηση την 30.03.2003 στην Αράχωβα και στο χιονοδρομικό κέντρο του Παρνασσού.

Το κύριο χαρακτηριστικό αυτής της εκδήλωσης ήταν η μαζική συμμετοχή της νεολαίας που αναλογικά υπερέβαινε σε αριθμό τους ενήλικες και επιπλέον οι νέοι είχαν αναλάβει ένα μεγάλο μέρος προπαρασκευής και εφαρμογής του προγράμματος.

Οι συμμετέχοντες στην εκδρομή φθάνοντας στο χιονοδρομικό κέντρο «Κελάρια» και, αντικρίζοντας τις δύο βουνοκορφές «Λιάκουρα» και «Γεροντόβραχο» του Παρνασσού, διερωτήθηκαν γιατί τα δικά μας βουνά (Τύμφη - Γράμμος - Νεμέρτσκα) που είναι ωραιότερα δεν θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν κατά ανάλογο τρόπο. Όλοι βεβαίως ευχήθηκαν να υλοποιηθούν

κάποιες διακηρύξεις «περί δημιουργίας Πάρκου στην Βόρεια Πίνδο».

Μια εβδομάδα αργότερα, οι Μολυβδοσκεπαστινοί της Αθήνας, με σκοπό την περαιτέρω σύσφιξη των σχέσεων με άτομα και Οργανισμούς που με οποιοδήποτε τρόπο βοηθούν το χωριό μας, παρέθεσαν προς τιμήν τους γεύμα σε κοσμική ταβέρνα της Πλάκας.

Μέσα σ' αυτό το ζεστό κλίμα - που στην πραγματικότητα ήταν ένα ολοήμερο αντίμωμα των χωριανών αναβίωσαν έθιμα και στιγμιότυπα από την καθημερινή ζωή του χωριού, πράγμα που μας κάνει να παρομοιάζουμε το συγκεκριμένο γεύμα με αυτό που δινόταν από την ενορία μας τα παλιά καλά χρόνια, δηλαδή το «τραπέζι της αγάπης». Αλλά ο ζεστός ήλιος εκείνης της ημέρας που βοήθησε αυτή την σύναξη, άρχισε να κρύβεται πίσω από την Πάρνηθα, παρά τις επιθυμίες των συμμετεχόντων για παράταση της ημέρας κι έτσι, η ώρα του αποχωρισμού είχε φθάσει. Ήταν μια υπέροχη ημέρα για τους Μολυβδοσκεπαστινούς.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

το χάνι

ΚΛΕΙΔΩΝΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΤΗΛ.: (0655) 24567

FAX: (06550) 24568

Βιβλιοπαρουσίαση

ΧΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

(εκδ. Οδυσσέας: 2003, σελ. 185)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ:

Ένα βιβλίο δεν είναι παρά τα «ίχνη» του συγγραφέα στο χώρο της σκέψης και του πολιτισμού γενικότερα. Είναι ακόμα παρέμβαση ή «δράση» που είτε καταγράφει είτε διαμορφώνει αντιλήψεις οι οποίες συνεχώς αλλάζουν μέσα στην πορεία του χρόνου.

«Ένα βιβλίο έχει την δική του ιστορία», αλλά γράφει και ιστορία. Το βιβλίο του Βασίλη Νιτσιάκου «Χτίζοντας το χώρο και το χρόνο» γράφει τη δική του ιστορία, καθώς τόσο το περιεχόμενο όσο και η μεθοδολογική προσέγγιση του αντικειμένου της έρευνας σηματοδοτούν μια έκδοση στο πλαίσιο μιας Λαογραφίας ανοιχτών οριζώντων.

Ο χώρος και ο χρόνος ως βασικές συντεταγμένες της κοινωνικής συγκρότησης συνιστούν φυσικές κατηγορίες ή αποτελούν κοινωνικά και άρα ιστορικά παράγωγα της ανθρώπινης δραστηριότητας; Το ερώτημα αυτό αποτέλεσε το βασικό προβληματισμό του συγγραφέα στο οποίο δίνει απάντηση με βάση μία σειρά από εμπειρικές μελέτες και καταγραφή δεδομένων από τον ελληνικό αγροτικό χώρο.

Το βιβλίο χωρίζεται σε δύο βασικές θεματικές ενότητες: του Χώρου και του Χρόνου. Ωστόσο ο διαχωρισμός αυτός είναι συμβατικός και εξυπηρετεί μεθοδολογικές ανάγκες και πρακτικούς σκοπούς, γιατί η όλη συλλογιστική πορεία α-

ποδεικνύει ότι οι έννοιες αυτές αποτελούν αλληλένδετες κατηγορίες στο πλαίσιο των «παραδοσιακών» ή «προμοντέρνων» κοινωνιών. Η αποσύνδεση του χώρου από το χρόνο σηματοδοτεί τις σύγχρονες κοινωνίες, αλλά και τη μετάβαση σ' ένα διαφορετικό τρόπο οικειοποίησης των δύο αυτών κοινωνικών συντεταγμένων.

Ειδικότερα, στην πρώτη ενότητα ερμηνεύονται αρχικά οι μετασχηματισμοί του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου μέσα στο χρόνο με βάση τις εκάστοτε κοινωνικο-πολιτικές και οικονομικές μεταβολές. Για την ερμηνευτική αυτή προσέγγιση χρησιμοποιείται η συγκριτική μελέτη δύο κοινοτήτων. Η Αρίστη Ζαγορίου και το Μπουλιάρατι της περιοχής Δρόπολης Αλβανίας μετά τους Βαλκανικούς πολέμους, οπότε και εντάχθηκαν σε δύο διαφορετικά εθνικά κράτη, διαφοροποιούν στην πορεία του χρόνου τη σχέση τους με το χώρο, κυρίως σ' ό,τι αφορά τη χρήση και διαχείριση της γης και των φυσικών πόρων.

Στο επόμενο κεφάλαιο με παραδείγματα από τον ορεινό χώρο της Ελλάδας τονίζεται ότι οι σχέσεις παραγωγής διαμορφώνουν ένα συγκεκριμένο τοπίο και ότι ανάμεσα στον άνθρωπο και τη φύση υπάρχει μια διαλεκτική σχέση ιστορικά προσδιορισμένη.

Η θεωρία της «κοινωνικής κατασκευής» έχει πλέον την εφαρμογή της στη φύση καθώς αυτή δεν είναι ανεξάρτητη από τον πολιτισμό και τα ανάλογα ήθη που διαμορφώνονται. Η άποψη αυτή τεκμηριώνεται μέσα από δύο σύγχρονα παραδείγματα τοπικών αντιθέσεων που προέκυψαν από διαφορετικές αντιλήψεις γύρω από τη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, και συγκεκριμένα α-

πό τις κοινωνικές χρήσεις του νερού, ενός από τα σημαντικότερα στοιχεία της φύσης.

Στα δύο επόμενα κεφάλαια η έννοια του «τόπου» αντικαθιστά το χώρο. Σύμφωνα με το συγγραφέα, ως «τόπος νοείται ένας χώρος που φέρει την πολιτισμική σφραγίδα μιας κοινωνικής ομάδας, με την οποία συνδέεται ιστορικά και καθίσταται σύμβολο της συλλογικής της ταυτότητας». Στην μια περίπτωση, λοιπόν, ανιχνεύεται η σχέση του τόπου με την κοινότητα και στην άλλη του τόπου με τον πολιτισμό.

Συγκεκριμένα στο ένα κεφάλαιο γίνεται αναφορά στη σχέση ανάμεσα στον πολιτισμό, την κοινότητα και τον τόπο, η οποία δε νοείται πλέον ως φυσική αλλά ιστορικά προσδιορισμένη και κοινωνικά κατασκευασμένη. Η άποψη επιβεβαιώνεται με ένα παράδειγμα εθίμου καθαγιασμού του χώρου μιας κοινότητας η οποία ενσωματώνει στην παράδοσή της στοιχεία των σύγχρονων εξελίξεων μ' ένα δυναμικό τρόπο. Στο άλλο κεφάλαιο διερευνάται μέσα σε δύο εικόνες η σχέση ανάμεσα στον τόπο και σε μια συγκεκριμένη πολιτισμική παράδοση, το χορό. Τα παραδείγματα εκφράζουν δύο διαφορετικές εκδοχές της σχέσης του τόπου με το χορό και δίνουν στον αναγνώστη τη δυνατότητα της ενημέρωσης σχετικά με ενδιαφέρουσες απόψεις και σύγχρονες κριτικές προσεγγίσεις στο πλαίσιο της θεωρητικής Ανθρωπολογίας. Ο συγγραφέας αναφέρεται στην «απεδαφοποίηση» του πολιτισμού και τη μετάβαση σήμερα στους «μη τόπους» από τους τόπους. Αυτό σημαίνει την αποδέσμευση των πολιτισμικών γεγονότων από το τοπικό τους πλαίσιο και την αναγκαία συνθήκη να ζει ο σύγχρονος άν-

θρώπος ολοένα και περισσότερο σε απρόσωπους χώρους, όπου πλέον δεν αναγνωρίζει τα στοιχεία της κοινής πορείας και ιστορίας μιας συμβιούσας ομάδας.

Η δεύτερη θεματική ενότητα αφιερώνεται στην έννοια του χρόνου η οποία προσεγγίζεται, όπως και ο χώρος, όχι ως ένα αντικειμενικό δεδομένο, μια φυσική δηλαδή κατηγορία, αλλά ως ένα φαινόμενο που δημιουργείται ή μετασχηματίζεται με όρους ιστορικούς. Εδώ προτάσσεται ένα κεφάλαιο όπου γίνεται μια σύντομη επισκόπηση των σχετικών θεωριών στο πλαίσιο των κοινωνικών επιστημών.

«Ο κύκλος και η γραμμή» είναι ο τίτλος του επομένου κεφαλαίου στο οποίο εξετάζεται η διάκριση ανάμεσα στον κυκλικό και το γραμμικό χρόνο. Το δίπολο αυτό παράγεται από τα διαφορετικά δεδομένα των κοινωνικών συστημάτων. Έτσι η κυκλική αναπαράσταση του χρόνου χαρακτηρίζει τις κοινωνίες που εξαρτώνται από την φύση, καθώς η επιβίωση και αναπαραγωγή τους στηρίζεται στην πρωτογενή εκμετάλλευση των φυσικών πόρων. Η εναλλαγή δε των εποχών δημιουργεί μια αίσθηση αένανης επανάληψης και σταθερότητας. Αντίθετα ο γραμμικός χρόνος εκφράζει τη νέα κοσμοαντίληψη της ανοδικής ευθύγραμμης πορείας της ανθρώπινης κοινωνίας και την ανάγκη της διαρκούς αλλαγής.

Σε συνάφεια με τον κυκλικό χρόνο βρίσκεται και ο χρόνος της παραγωγής σε μια παραδοσιακή κοινωνία, στην οποία υπάρχει η αίσθηση μιας αρχής άρρηκτα συνδεδεμένης μ' ένα τέλος. Η γεωργική παραγωγική περίοδος αλλά και οι κτηνοτροφικές δραστηριότητες, για παράδειγμα, προσδιορίζονται από το

χρόνο της φύσης. Στο σημείο αυτό γίνεται αναφορά στο θέμα της εμπειρίας του χρόνου σε σχέση με τη θρησκεία. Βασικός άξονας εδώ είναι η διαλεκτική σχέση της αρχής και του τέλους, κάτι που χαρακτηρίζει και την ίδια την ανθρώπινη ύπαρξη με τη γέννηση και το θάνατο. Τελετουργίες της αρχαιότητας και έθιμα από τη νεοελληνική παράδοση έχουν ένα κοινό υπόβαθρο: τη δραματοποίηση της ενότητας αυτών των αντιθέτων.

Σε άμεση σχέση με τις απόψεις αυτές βρίσκεται το επόμενο κεφάλαιο του βιβλίου με τίτλο: «Η αιώνια επιστροφή» και ο «ενιαυτός δαίμων». Ο συγγραφέας παραθέτει χαρακτηριστικά εθιμικά δρώμενα που επιβιώνουν μέχρι τις μέρες μας. Προσεγγίζοντας τα μέσα από μια ανθρωπολογική οπτική, τονίζει ότι συνδέονται με τον κύκλο του χρόνου και τον μύθο της νεκρανάστασης και της αιώνιας επιστροφής.

Στο τελευταίο κεφάλαιο το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στις «γιορτές της άνοιξης» και τα «θρησκευτικά πανηγύρια»

με έμφαση στις εθιμικές εκείνες συμπεριφορές οι οποίες εκφράζουν συμβολικά την ενότητα της κοινότητας, την ενεργοποίηση της συλλογικής μνήμης, και την αναπαραγωγή ή ακόμα και το δυναμικό μετασχηματισμό της ταυτότητας της.

Η αστικοποίηση στην Ελλάδα από τον τελευταίο πόλεμο και ύστερα διαμορφώνει διαφορετικούς όρους για τη σχέση της κοινότητας με το χρόνο, όπως και το χώρο. Η παράδοση παύει να είναι μια «ζώσα πραγματικότητα» αλλά μια «νοητική κατασκευή, που αφορά το παρελθόν και τη χρήση του στο παρόν».

Η μελέτη του συγκεκριμένου βιβλίου πράγματι δίνει απάντηση στο αρχικό ερώτημα τεκμηριωμένη με σύγχρονες εθνογραφικές μελέτες και θεωρίες των κοινωνικών επιστημών, αλλά κυρίως με την επιτόπια έρευνα του ίδιου του συγγραφέα και τη δυνατότητά του να ερμηνεύει και όχι απλώς να καταγράφει.

Μαρία Τσούπη-Ρέμου

ΤΟ ΤΖΑΚΙ

Pension

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΜΕ ΑΤΟΜΙΚΟ ΜΠΑΝΙΟ, ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΠΑΡΚΙΝΓΚ

Δεμερτζίδης Ευάγγελος

ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΚΟΖΑΝΗΣ
ΤΗΛ.: 0655-22867, ΚΟΝΙΤΣΑ

ΕΥΗ ΣΚΟΥΡΤΗ-ΚΑΡΑΜΙΧΑΗΛΙΔΗ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Δέχομαι: ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΡΙΤΗ - ΠΕΜΠΤΗ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
9-12 π.μ. και 5-8 μ.μ.

28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 25

Τηλ.: ΙΑΤΡ. 28.25.298

ΟΙΚ. 28.20.644

ΒΙΒΛΙΟκρισία

Ταξίδι στα Σύννεφα

ΕΛΕΝΗ ΑΛΕΞΙΟΥ

ΕΙΧΕ ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ, τη φαντασία και την ενθάρρυνση της Ηπειρώτισσας (Κόνιτσα-Ιωαννίνων) δασκάλας του Ειδικού Πειραματικού Σχολείου Μαρασλείου Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών Κας Γιάννας Μαργαρίτη η 17χρονη μαθήτρια Ελένη Αλεξίου, που την έβαλε να γράψει μια ιστορία και να βγει το εκπληκτικό αποτέλεσμα απ' το ερέθισμα αυτό, το βιβλίο "Ταξίδι στα Σύννεφα". Βρισκόμαστε στο χώρο των παιδιών με τις μαθησιακές δυσκολίες. Παλιότερα αντιμετωπιζόνταν οι μαθητές από τον δάσκαλο και τους συμμαθητές ως τεμπέληδες, απρόσεκτοι και κακοί μαθητές. Σήμερα άλλαξαν πολλά. Οι δάσκαλοι ειδικής αγωγής σπούδασαν κι έμαθαν περισσότερα. Μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά και την Ελένη. Ας έχασε η Ελένη, έστω την Α' τάξη του δημοτικού κι έμεινε πίσω σε σχέση με τ' άλλα παιδιά. Την επόμενη χρονιά διαπιστώθηκε από τη γνωμάτευση της ιατροπαιδαγωγικής υπηρεσίας πως έχει Δυσλεξία. Έχασε χρόνο. Όμως αναπλήρωσε τα χαμένα. Η ιστορία έχει ενδιαφέρον...

ΜΙΛΑΕΙ η 17χρονη μαθήτρια και συγγραφέας Ελένη Αλεξίου. "Όταν ήμουν στη Δευτέρα τάξη γνώρισα τη Γιάννα (Μαργαρίτη) όσο περήπεργω (με τη δική της γραφή) και να σας φένετε μέσα απ' τα παιχνίδια που παίζαμε με τη Γιάννα κατάφερα να γπορέσω να διαβάζω.

Όμως στο σχολείο είχα πάλι πρόβλημα γιατί δεν διάβαζα και δεν έγραφα τέλια. Σε όλο το δημοτικό και το γυμνά-

σιο δίσκολεβόμουνα. Μετά από χρόνια κυβεντιάζοντας με τη Γιάννα έμαθα ότι αυτό που είχα και έχω είναι δυσλεξία. Η δυσλεξία δεν είναι κολιπητική, δεν είναι αρόστια, ούτε καθιστερηση. Απλά το παιδί το οποίο έχει δυσλεξία δεν μπορεί να διαβάση καλά και κάνει πολλα λαθη στην ορθογραφιά.

Επησης με βοηθησε η Γιάννα που με έκανε να πηστεψω στον εαυτό μου, η Γιάννα προσπαθησε με πολλούς τρόπους να με μαθη να διαβάζω και να γραφω πιο σωστά ομολογώ ότι τα έχει ψιλοκαταφέρει. Εκείνη με έσπρωξε να φτιαξω αυτήν την μικρή ιστορία που ελπίζω να βοηθήσει έστω και λίγο τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες. Ελπίζω ακόμη και όσοι εκπαιδευτικη τη διαβάσουν θα γίνουν πιο καλοι με τα παιδιά που δισκολεύοντε".

ΝΙΚΗΣΕ τη Δυσλεξία, με ένα παραμύθι η 17χρονη Ελένη Αλεξίου! Στο παραπάνω κείμενο τα είπε όλα. Για τη δασκάλα της, τις δυσκολίες και πως κατανικήθηκαν. Μας είπε ακόμη πως δυσλεκτικοί ήταν ο Αϊνστάϊν, ο Θωμάς Έντισον, ο ζωγράφος Λεονάρντο Ντα Βίντσι, ο παραμυθάς των αιώνων Χανς Κρίστιαν-Άντερσον κ.α. Αλλά και ο σύγχρονος καταξιωμένος ζωγράφος Ορνεράκης.

Η ΕΛΕΝΗ, έγραψε το βιβλίο "Ταξίδι στα Σύννεφα", μέσ' απ' τα μάτια της Δασκάλας της Γιάννας Μαργαρίτη κι εστιάζει την αρμονική συνύπαρξη του Αριστείδη, Μαθαίου και της Μυρτώς με την Ταξιδιάρουλα, Μαρία-Νεφέλη, Σοφοταξιδεμένη, Φραουλένια που είναι σύννε-

ΜΑΘΗΜΑ ΕΛΠΙΔΑΣ
ΑΠΟ ΕΝΑ ΔΥΣΛΕΞΙΚΟ ΠΑΙΔΙ
ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ

φα και ζούνε στην Ουρανούπλη, στο Ταξιδωχώρι. Έχουν ένα σπίτι φτιαγμένο με συννεφότουβλα, ένα συννεφοσχολείο και οι συννεφομαθητές να κάνουν συννεφοπαραστάσεις. Ακόμα οι συννεφοαθλητές ντυμένοι με μπλε και άσπρο τζουντόκι κάνουν αγώνα τζούντο που και στο νικημένο υποκλίνονται και δίνουν συγχαρητήρια! “Με το “Ταξίδι στα Σύννεφα” η Ελένη πέτυχε μία υπέρβαση. Με το παραμύθι θα γίνει η αφορμή ώστε να προβληματιστούν η Πολιτεία και οι Εκπαιδευτικοί για ν’ αντιμετωπισθούν οι καταστάσεις των παιδιών αυτών. Το παραμύθι της Ελένης περνάει ένα μήνυμα αισιοδοξίας και ελπίδας σε όλα τα παιδιά και κυρίως σ’ αυτά που δυσκολεύονται - είπε η Ηπειρώτισσα δασκάλα Γιάννα Μαργαρίτη - η δε Ελένη, θα γίνει μια επιτυχημένη συγγραφέας παιδικών βιβλίων, συνέχισε.

Μελετώντας το “Ταξίδι στα Σύννεφα” με προσοχή, ανακαλύπτεις ως αναγνώστης, ότι το βιβλίο έχει αρετές, φανερώνει όλα τ’ ανθρώπινα συναισθήματα, όπως αγάπη, τρυφερότητα, συναδελφικότητα, έρωτα, φιλία, ρομαντισμό κ.α. Δίνονται περίτεχνα μέσα στις 48 σελίδες, μεγάλου σχήματος 30X20, με την επιμέλεια - παρουσίαση της κας Γιάννας Μαργαρίτη, την καλλιτεχνική εικονογράφηση του Κομνηνού καθώς βγήκε απ’ τις εκδόσεις “ΦΛΟΥΔΑΣ”. Αξίζει να διαβαστεί για να ζήσει κανείς λίγες ώρες στο μαγικό κόσμο της φαντασίας τ’ ουρανού με το ταξίδι σ’ αυτό του Αριστείδη, πάνω στην πλάτη της Ταξιδιάρουλας που ανακαλύπτει να γίνονται αρμονικά πράγματα. Τα παιδιά, σύννεφα, δελφίνια σ’ ένα περίγραμμα, μια συννεφοπαραρέα, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι, καθισμένα σε μια πανέμορφη παραλία να κοιτά-

ζουν το μαγικό κόσμο της Γης. Συμπληρώνεται το έργο με κρίσεις καταξιωμένων στο χώρο της Μάθησης αλλά και από παιδιά που καταχωρούνται με τα μικρά ονόματά τους! Όλοι δίνουν το μήνυμα και τα συγχαρητήρια...

Συγχαρητήρια κι από εμάς στη 17χρονη συγγραφέα και μαθήτριά Ελένη Αλεξίου, τη δασκάλα της που πίστεψε σ’ αυτή, την Ηπειρώτισσα Γιάννα Μαργαρίτη, άξιος ο μισθός της, καθώς βοήθησε την όλη προσπάθεια και την έκδοση. Η ανάγκη αυτή είναι επιτακτική σήμερα. Αλλά κι απ’ την απλοποίηση της γλώσσας δίκως να χάσει τίποτ’ απ’ τη λαμπρότητά της. Τα επιχειρήματα για να υποστηριχθεί η προσπάθεια της Ελένης.

Η αισθητική των τόνων και πνευμάτων χωρίς να πέφτουμε στην υπερβολή. Προσδέθηκε στο αιθέριο άρμα της Ταξιδιάρουλας ο Αριστείδης και γνώρισε έναν άλλο κόσμο. Κι εμείς μαζί του.

Κινείται στο κλίμα της αισιοδοξίας και δίνει την ελπίδα πως τίποτε δεν είναι ακατόρθωτο. Ακόμα και στα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες. Αρκεί ν’ αντιμετωπίζονται από τους γονείς, τους δασκάλους και την Κοινωνία σωστά. Είναι ένα λογικό στοιχείο που επιδιώκει να ευαισθητοποιήσει και να συγκινήσει τον αναγνώστη με την αρμονία των εικόνων και λέξεων, που συνδέονται όχι νοηματικά πια μεταξύ τους, αλλά με τη διανοητική ικανότητα, τη ζωγραφική και τα χρώματα. Έχει ομοιομορφία να ξεχωρίσουν και ν’ αξιολογήσουν σωστά οι υπεύθυνοι παιδαγωγοί που έχει πέσει το βάρος, όπως η Κα Γιάννα Μαργαρίτη που ήρθε σε επαφή με την Ελένη Αλεξίου. Είχε ακόμα τα περιθώρια ν’ ανιχνεύσει την ψυχή και το χώρο της. Είχε την ικανότητα να κρατήσει μια σταθερή ισορροπία α-

νάμεσα στο λογικό και το εξωλογικό που υπήρχε μέχρι προ τινος χρόνου για τη Δυσλεξία. Μπολιασμένη με γόνιμα στοιχεία πρωτοποριακά - η Γιάννα Μαργαρίτη - απόκτησε το μέστωμα εκείνο, που της εξασφάλισε μίαν επίσημη θέση ανάμεσα στους καλούς και άξιους εκπαιδευτικούς συναδέλφους της, παιδαγωγούς της ψυχής των παιδιών στα ειδικά Πειραματικά σχολεία. Το δείγμα της υπεύθυνης και επίπονης εργασίας της είναι η ενθάρρυνση να βάλει την Ελένη, την κάθε Ελένη, να σκύψει με αγάπη και μεράκι στη συγγραφή μιας ιστορίας. Το αποτέλεσμα εκπληκτικό για όλους. Μ' ενθουσιασμό μίλησαν Μ.Μ.Ε. και εκπαιδευτικοί. Η προσπάθεια και ώθηση αυτή πρέπει να βρει μιμητές κι απ' τις δύο πλευρές: Δασκάλους - Μαθητές. Να πιστέψει ο ένας τον άλλον. Έτσι θα μπου οι βάσεις για καλύτερη παιδεία. Αλλά και τους γονείς που πιστεύουν ότι τα παιδιά τους είναι άρρωστα. Όταν είναι "μιάσματα" της Κοινωνίας όπως λένε

μερικοί. Γνώρισα πολλούς απ' τους γονείς αυτούς και η Κα Γιάννα Μαργαρίτη καταλαβαίνει για ποιούς αναφέρομαι....

Ο Ευαίσθητος σ' αυτά τα θέματα και ο Ηπειρώτης (η μητέρα του κατάγεται απ' την Πουρνιά-Κόνιτσας) Υπουργός Παιδείας Πέτρος Ευθυμίου να βοηθήσει την όλη προσπάθεια των Ειδικών Σχολείων για να γίνουν σε όλα τα διαμερίσματα της χώρας μας ώστε να μπορούν απρόσκοπτα να μαθαίνουν τα παιδιά. Να παίρνουν τις βάσεις. Αλλά οι Δάσκαλοι να έχουν καλλιέργεια. Πρέπει η περίπτωση της Κας Γιάννας Μαργαρίτη (Δασκάλας) και Ελένης Αλεξίου (Μαθήτριας) να τύχουν ιδιαίτερης μεταχείρισης. Να τιμηθούν απ' την Πολιτεία και το Ανώτατο Πνευματικό Ίδρυμα, την Ακαδημία Αθηνών, για την ολοκληρωμένη εργασία που έκαναν. Η ελπίδα ν' ανθίσει στην ψυχή των Παιδιών και Δασκάλων και το χαμόγελο στα χείλη τους. Εύγε!...

ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ

Το δράμα του λαού του Ιράκ

Με κομμένη ανάσα βλέπαμε στην τηλεόραση τους φονιάδες να σκοτώνουν χωρίς έλεος τα γυναικόπαιδα στο Ιράκ και να καταστρέφουν τη χώρα τους.

Ξοδεύουν δισεκατομμύρια για την κατασκευή όπλων που σκορπίζουν στους λαούς το θάνατο για τα άνομα συμφέροντά τους!

Αυτά που κάνουν σήμερα σ' άλλους λαούς οι Αγγλοαμερικάνοι, τα έκαναν και σε μας όταν στον εμφύλιο πόλεμο βομβαρδίζονταν τα χωριά μας στο

Γράμμο και σκοτώνονταν αθώα Γυναικόπαιδα.

Ευτυχώς που βρεθήκαμε, εμείς μικρά παιδιά τότε, στις σοσιαλιστικές χώρες και γλιτώσαμε.

Βέβαια δε γίναμα "γενίτσαροι" όπως έλεγαν κάποιοι. Γυρίσαμε σπουδαγμένοι στην πατρίδα μας, καθαρόαιμοι Έλληνες και χρήσιμοι άνθρωποι.

Ας όψονται όλοι αυτοί που σκοτώνουν τους λαούς για τα συμφέροντα των λίγων.

ΜΑΡΙΑ Θ. ΣΔΟΥΚΟΥ, ΑΘΗΝΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

(Σκέψεις, με αφορμή το βιβλίο της Αρετής Παπαχρήστου
Κελαϊδή “η αλήθεια της Τέχνης”)

ΚΙΤΣΙΟΥ ΕΙΡΗΝΗ

Μετά τα κατάστηθα μαχαιρώματα που καταφέρει, και δικαίως, σε φιλότεχνους και άμουςους αδιακρίτως, η “Αισθητική θεωρία” του Th Adorno¹, έρχεται το βιβλίο της Αρετής “η αλήθεια της Τέχνης” να μας πει πως έχουν τα πράγματα σχετικά με την Τέχνη, σε πιο ήπιο τόνο με μια εξαιρετικά νηφάλια ευταξία.

Καθώς ζει από κοντά την “υπόθεση” της Τέχνης (η ίδια είναι ποιήτρια και σύζυγος του γνωστού ζωγράφου Κελαϊδή), έχουν μεγάλη αξία οι μελέτες και οι σκέψεις της. Είναι κατά κάποιο τρόπο σφραγισμένες από μια “αλήθεια” που λίγοι κατέχουν.

Καθώς επηρεασμένη από το βιβλίο της στοχάζομαι “περί Τέχνης” όχι τόσο φέρνοντας στο νου μου τις λίγες γνώσεις που απόκτησα διαβάζοντας τους ειδικούς, όσο αυτά που μου πρόσφερε η Τέχνη “αντικρίζοντάς” την, έρχεται στη θύμησή μου το χρονογράφημα του Δημ. Ψαθά, “περί αφηρημένης”. Γράφει ο χρονογράφος μας:

“Εκθαμβος ακόμα εγώ, από τους Μιχαήλ Αγγέλους.

- Πάνε αυτοί! μου είπε
- Πώς είπες; ρώτησα
- Πεθαμένοι!

- Δηλαδή τι εννοείς;

- Εννοώ ότι περάσανε. Τώρα είμαστε εμείς!

- Τι λες μωρέ αθεόφοβε! Δηλαδή δεν αναγνωρίζεις ούτε το Μιχαήλ Άγγελο;

Με συγκατάβαση μου απάντησε ο νεαρός ζωγράφος της “αφηρημένης” που είχε ένα μήνα να κουρευτεί και μαγκόφερνε λιγάκι.

- Αυτόν τον εγκρίνω. Αλλά τώρα είναι άλλη εποχή. Της αγωνίας! Η Τέχνη πρέπει νάναι ελεύθερη. Λεύτερη είναι η αφηρημένη Τέχνη και λεύτερος εγώ!

- Ακόμα; Κακώς του είπα”.

Και πιο κάτω, για μια έκθεση ζωγραφικής:

“ Ζαλισμένος ελαφρά ζητώ τα φώτα ενός από τους καλλιτέχνες

- Λεζάντες έχουν τα ταμπλώ
- Όχι, κύριε, δεν έχουν.

- Και πώς είναι δυνατόν να καταλάβω;

- Είστε ελεύθερος, μου λέει, να καταλάβετε ό,τι θέλετε. Γι’ αυτό άλλωστε και λέγεται αφηρημένη η ζωγραφική μας”.

Ωστόσο το αίνιγμα στην Τέχνη που τόσο προβλημάτισε και προβληματίζει την κοινή γνώμη κι όχι μόνο τους άτεχνους, δεν είναι μια κενή φρασεολογία ώστε να τεθεί ως λεζάντα στο ταμπλώ του Καλλιτέχνη, όπως συνήθως η λέξη πρόβλημα.

1. Adorno: (1903-1969) Φιλόσοφος - Μουσικολόγος

Η εσωτερική σύνθεση των έργων θέτει ένα ζήτημα, υπ' αυτήν την έννοια τα έργα είναι αινίγματα. Περιέχουν δυναμικά τη λύση, αλλά αυτή δεν έχει τεθεί αντικειμενικά.

Αν και η μορφή και η φαινομενικότητα ενός έργου Τέχνης είναι τα βασικά στοιχεία που μας προκαλούν να το πλησιάσουμε, δεν είναι αυτό στο οποίο αποσκοπεί η Τέχνη.

Το έργο τέχνης δεν απαιτεί από μας την κατανόησή του, να βρούμε δηλαδή το νόημα της παράστασής του.

Το Καλλιτεχνικό έργο όμως δεν είναι τόσο αμερόληπτο δι' εαυτό, αλλά είναι κατ' ουσίαν μια ερώτηση, μια προσφώνηση που απευθύνεται σ' ένα ανταποκρινόμενο στήθος, μια πρόσκληση στο πνεύμα μας.

Τα έργα Τέχνης χαράζουν μια δίοδο απ' όπου θα οδηγηθούμε πνευματικά, ουσιαστικά στην ανατροπή των πραγμάτων και στη συμφιλίωση. Η Τέχνη παίζει το ρόλο του μεσολαβητή-συμφιλιωτή, ώστε η άπειρη ελευθερία της σκέψης να συμφιλιωθεί με την πεπερασμένη πραγματικότητα.

Ο Σεφέρης αναπτύσσει καλύτερα από κάθε θεωρητικό της Τέχνης αυτή

την Καλλιτεχνική εμπειρία:

“Γιατί εκείνο που εννοώ είναι ότι τα έργα αυτά, (του Bach, του Beethoven και του Αισχύλου), με βοηθούνε να πλησιάσω μια ιδέα της αιωνιότητας, που της είναι ολότελα αδιάφορο αν υπάρχουν πάνω στη σφαίρα μας ή πάνω στον Άρη όντα που επικοινωνούν με τα ποιήματα ή τη μουσική. Είναι μία κατάσταση πίστης, που δεν έχει τίποτε να κάνει με τη χρησιμότητα του Αισχύλου ή τον Bach, σαν υπόδειγμα ή σαν μέτρο Καλλιτεχνικό. Μια ξαφνική διακοπή του ψυχολογικού καιρού που καμιά γωνία κανένα τρίγωνο κανένα άθροισμα δεν μπορεί να μου δώσει”.

Το περιεχόμενο ενός έργου Τέχνης είναι ακριβώς το αντίθετο της ουτοπίας, το ανέφικτο που ο Καλλιτέχνης το πραγματοποιεί και το κάνει εφικτό.

Οι θεωρητικοί της Τέχνης και η φιλοσοφία κυρίως, θέτουν ερωτήματα, βάσει των οποίων τοποθετούνται οι Καλλιτέχνες και τα έργα τους, ωστόσο η Τέχνη πάντα υπάρχει, πάντα είναι, αλλάζοντας απλώς τη μορφή και την έκφραση της φαινομενικότητάς της, άρρηκτα πάντα δεμένη με τις ανεκπλήρωτες κοινωνικές συνθήκες της κάθε εποχής².

2. Ο Μάρξ ενώ επιμένει στον θεμελιώδη παραλληλισμό της οικονομικής βάσης και των πολλαπλών οικοδομημάτων, αποδέχεται ταυτόχρονα ότι, σχετικά με το πολιτιστικό εποικοδόμημα υπάρχει μια κάποια διαφορά ανάμεσα στην περίοδο άνθησης της Τέχνης και στη γενικότερη ανάπτυξη της κοινωνίας.

Να, πως επισημαίνει αυτό το γεγονός ο ζωγράφος Β. Κελαϊδής, στον κατάλογο των έργων του που τύπωσε για την έκθεση του στον “Αστρολάβο” της ΑΘΗΝΑΣ τον Δεκέμβρη του 2002: “Το έργο τέχνης σαν έργο, σαν δημιουργία αυτάρκης και αρμονικά περικλειστη προσφέρει ακόμη μια σχέση νόμιμη με το αβέβαιο, το προβληματικό, αλλά και μια έλλειψη αρμονίας με τους τωρινούς κοινωνικούς όρους μας. Κι εδώ είναι η αμφισβήτηση που όπως έχει λεχθεί, κινεί την ιστορία. Μπορούμε ακόμη να παίρνουμε στα σοβαρά όλες τις ιδέες κι όλες τις αξίες που έχουν καθιερωθεί κι έχουμε ανεβάσει σε βάθρα;...”

Κανείς εξ άλλου δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι είναι δυνατόν να υπάρξει Τέχνη αδιαμεσολάβητη. Αυτή άλλωστε θα ανήκε σ' ένα άρρητο κόσμο, αλλά κι ακόμη πιο πέρα σ' έναν κόσμο που δεν μπορούμε να φανταστούμε καν και δεν θα είχε κανένα νόημα, μια Τέχνη δημιουργημένη από υπερφυσικά όντα, για ένα υπερφυσικό κόσμο. Ίσως η Τέχνη των ανθρώπων των σπηλαίων ή των αρχαίων Αιγυπτίων κλεισμένη ερμητικά στους τάφους με τις μούμιες να είναι το πρότυπο της αθωότητας στην Τέχνη.

Ο ρόλος της Τέχνης είναι πάντα ο ίδιος. Να εξυμνεί να δοξάζει, να τονίζει. Να δυναμώνει ή να εξασθενίζει ορισμένες εκτιμήσεις, και για όλα αυτά προαπαιτείται το ένστικτο του Καλλιτέχνη. Η Τέχνη φέρνει στο φως πολλά άσχημα σκληρά αμφίβολα στη ζωή, φαίνεται να υποφέρει από τη ζωή. Και έχουν υπάρξει πράγματι φιλόσοφοι που της αποδίδουν αυτό το νόημα. Ο Σοπενχάουερ³ δίδαξε πως ολόκληρο το αντικείμενο της Τέχνης ήταν η απελευθέρωση από τη θέληση που μας κρατά δεμένους με τα πράγματα, και

έβλεπε με σεβασμό την Τραγωδία, γιατί η μέγιστη λειτουργία της ήταν να στρέψει τον άνθρωπο στην απόγνωση. Κι ο Καλλιτέχνης επικοινωνεί με τους άλλους ακριβώς την αφοβία του, απέναντι στο φοβερό και το άγνωστο. Ο πραγματικός Καλλιτέχνης είναι μια ιδιοφυΐα της επικοινωνίας.

Τα έργα της μίμησης δεν θεωρούνται έργα Τέχνης. Ο πραγματικός Καλλιτέχνης πρέπει να διαθέτει αυτό που έχει την έννοια της "natura-naturans"⁴ (δημιουργική φύση) ώστε νάχει τη δυνατότητα μιας πρωτότυπης δημιουργίας που όμοιά της δεν υπάρχει.

Γενικά πρέπει να πούμε ότι κατά την απλή μίμηση η Τέχνη δεν μπορεί να κερδίσει το στοίχημα με τη φύση.

Υπάρχουν παραδείγματα τέλεια απατηλής απεικόνισης, όπως τα σταφύλια του Ζεύξιδος⁵, τα οποία εξαπάτησαν τα περιστέρια, ή ο απεικονισμένος χρυσοκάνθαρος που ξεγέλασε τον πίθηκο του Buttner⁶. Αλλά αυτά δεν μπορεί να είναι έργα Τέχνης μόνο και μόνο επειδή εξαπάτησαν τα περιστέρια ή τους πιθήκους. Αυτή η τόσο ταπεινή επενέργεια των έργων, απέχει πολύ από

3. Σοπενχάουερ: Γερμανός πεσσιμιστής φιλόσοφος (1788-1860).

4. Natura - naturans (δημιουργική φύση) natura-naturata (η δημιουργημένη φύση, το σύνολο των δημιουργημάτων).

Αυτή η διάκριση πρωτοεμφανίστηκε στον Αβερρόη, από τον οποίο πέρασε στους Σχολαστικούς, όπου ως natura-naturans νοείται ο θεός, ο δημιουργός της natura-naturata του κόσμου.

5. Ζεύξις: (460-396 π.Χ.) Ζωγράφος της Κλασικής αρχαιότητας. Το ανέκδοτο αναφέρει ο Πλίνιος στη φυσική ιστορία του.

6. Christian Wilhelm Buttner (1716-1801) Γερμανός Φυσιολόγος. Το ανέκδοτο με τον πίθηκο του Buttner που πήγε να φάει ένα χρυσοκάνθαρο ζωγραφισμένο στο βιβλίο "Διασκεδάσεις εντόμων" του εντομολόγου August Jahann Rossel (1705-1761) αναφέρει μεταξύ άλλων και ο Goethe στο Δοκίμιο του "Αλήθεια και αληθοφάνεια".

την αποστολή της Τέχνης.

Ο Hegel⁷, με το απaráμιλλο λογοτεχνικό του ταλέντο, (κανείς φιλόσοφος ποτέ δεν ανέπτυξε τόσο δύσκολες φιλοσοφικές έννοιες, με τον γλαφυρό τρόπο του Χέγκελ, εκτός ίσως από τον Πλάτωνα, με τις χαριτωμένες του σκηνοθεσίες), στην “Εισαγωγή της αισθητικής” του αναφέρει εκτός των άλλων κι ένα παράδειγμα για το πως η απλή μίμηση είναι απλώς μια προσποίηση της ζωής και μάλιστα παράγει μόνο μονόπλευρες ψευδαισθήσεις, που απέχουν πολύ από το να κατανοήσει κανείς ένα έργο Τέχνης.

Γράφει λοιπόν ο Hegel: “Όπως είναι γνωστό οι Τούρκοι ως Μωαμεθανοί δεν δέχονται πίνακες, απεικονίσεις ανθρώπων, ζώων, κ.λ.π. Έτσι λοιπόν, όταν ο James Bruce σ’ ένα ταξίδι του στην Αβησσυνία έδειξε σ’ ένα Τούρκο ζωγραφισμένα ψάρια, αυτός στην αρχή εξεπλάγη, μετά από λίγο όμως του έκανε την εξής ερώτηση. “Όταν στη Δευτέρα παρουσία το ψάρι αυτό εμφανιστεί μπροστά σου και σου πει: μου έδωσες σώμα, αλλά δεν μου έδωσες ζωντανή ψυχή, πώς θα απολογηθείς απέναντι σ’ αυτή την κατηγορία;”

Η Πολιτιστική Βιομηχανία και οι “άνωθεν” οδηγίες, για το πως πρέπει οι καλλιτέχνες να “κάνουν Τέχνη” μας έχουν δυσκολέψει τους δρόμους πρόσβασης σ’ αυτήν.

Η αφελής ερώτηση, “Τι κακό κάνει η πολιτιστική Βιομηχανία στους ανθρώπους;” έχει μόνο μία απάντηση, που είναι γροθιά στο στομάχι για όλους, όσους έχουν υποβιάσει την Τέχνη σε μια απλή Κυριακάτικη διασκέδαση: “Γεμίζει τον κενό χρόνο με κενά πράγματα”. Δεν παράγει καν ψευδή συνείδηση και επιδιώκει με κάθε τρόπο ν’ αφήσει όπως έχουν αυτά που υπάρχουν.

Κάτω απ’ αυτές τις συνθήκες, η Κριτική της Τέχνης τις περισσότερες φορές είναι ύποπτη. Αλλά ας μας μιλήσει ο ποιητής Rilke⁸ γι’ αυτό σε μια αναφορά του στον Van Gogh⁹. “Τι Βιογραφία! Είναι δυνατόν τώρα όλοι να προφασίζονται πως καταλαβαίνουν μια τέτοια ζωή και τα έργα του που γεννήθηκαν από μια τέτοια ζωή. Δεν θα ήταν πιο φυσιολογικό οι έμποροι Τέχνης και οι κριτικοί της Τέχνης να είναι κατά βάθος αμήχανοι ή αδιάφοροι μπροστά σ’ αυτόν τον παθιασμένο

7. Hegel: Γερμανός φιλόσοφος (1770-1831). Ο Χέγκελ θεώρησε την Ελληνική Τέχνη σαν μια από τις τρεις αποφασιστικές στιγμές στην εξέλιξη της απόλυτης ιδέας. Η Ελληνική αρμονία συμμετέχει σύμφωνα με τον Χέγκελ στην Προοδευτική κατάκτηση της απόλυτης ιδέας, μαζί με τον Χριστιανισμό και τη φιλοσοφία.

8. Rilke: (1875-1926) ποιητής, διετέλεσε γραμματέας του γλύπτη Rodin. Μελετώντας τα έργα του Πώλ Σεζάν στο Παρίσι το 1907, αναθεώρησε και στις δικές του απόψεις για την ποίηση.

9. Van - Gogh: Ολλανδός ζωγράφος. Η ζωή του χαρακτηρίζεται από έντονες μεταπτώσεις και πνευματικές αναθεωρήσεις, ώσπου να καταλήξει στη ζωγραφική. Εξπρεσιονιστής.

άνθρωπο, που είχε κάτι από τον Άγιο Φραγκίσκο;”

Προσωπικά εμπιστεύομαι περισσότερο από ένα “κουλτουριάρη” κριτικό της Τέχνης, το παιδί που όντας σκυμμένο πολύ κοντά στο ζωγραφικό πίνακα, προσπαθεί να αναλύσει, στα μέρη εξων συνετέθη, την αύρα που του στέλνει αυτό το δημιουργήμα, κι ακόμη τον αφελή άμουσο που θα θαυμάσει το έργο Τέχνης, με μια και μόνη αφελή έκφραση θαυμασμού στο πρόσωπό του που μαρτυρά μια εύλογη κι αφελέστατη απορία. “Τι άνθρωπος, πως το κατάφερε!”.

Συχνά διαβάζω τις σκέψεις του Σεφέρη¹⁰ για το κουαρτέτο 132 του Beethoven και συγκινούμαι βαθύτατα, γιατί η ποιητική του ψυχή είναι αλάνθαστη ως προς το θαύμα της Τέχνης: “Τάχω χαμένα, γνώρισα τόσους που ήταν έμπειροι στη μουσική, δεν βρέθηκε ένας να μου πει, πως κάποτε Beethoven είχε εκφράσει μ’ ένα τόσο χειροπιαστό τρόπο, την ωριμότητα του ανθρώπου μπροστά στο θάνατο, την απελευθέρωση από το θάνατο με τόσο ανθρώπινο τρόπο”.

Αυτές οι αντιδράσεις είναι ίσως οι πιο ειλικρινείς ομολογίες για την Τέχνη, όχι εξ αιτίας του αθώου τους θαυμασμού αλλά για το ειλικρινές πλησίασμά τους προς το έργο και το δημι-

ουργό του.

Σ’ ευχαριστούμε Αρετή, για το βιβλίο σου, το οποίο έχει πάρει θέση ανάμεσα σ’ εκείνα τα αναγνώσματα που καλλιεργούν το πνεύμα μας και μας ανοίγουν νέους ορίζοντες σκέψης και προβληματισμού. Το βιβλίο η “αλήθεια της Τέχνης, είναι εκτός των άλλων μια διαμαρτυρία για τη μαζική κουλτούρα που φαίνεται να σαρώνει τα πάντα, αλλά που ενδόμυχα σε κάθε του σελίδα, εύχεται και προσδοκά για τον Καλλιτέχνη, μια πλούσια ζωή σε πνευματικότητα και δράση και μια καθ’ όλα “ασκητική” Τέχνη.

Ο Rilke μας περιγράφει αυτή την ασκητική τέχνη πάλι με αφορμή τους πίνακες του Van Gogh: “Έτσι τα παρατηρεί όλα τα πράγματα, σαν ένας φτωχός, αρκεί να συγκρίνει κανείς τα πάρκα του. Τα παρουσιάζει τόσο ήρεμα και απλά, θάλλεγες για να μπορούν να τα καταλάβουν οι φτωχοί άνθρωποι. Χωρίς να δείχνει τη λαμπρότητα που έχουν τα δένδρα, γιατί αυτό θα ήταν μεροληπτικό από τη μεριά του. Δεν παίρνει το μέρος κανενός, ούτε των πάρκων και η αγάπη του για όλα τον οδηγούν σ’ αυτό που δεν έχει όνομα και που ο ίδιος έχει κρύψει μέσα στα έργα του. Την αγάπη δεν τη δείχνει, την κατέχει.

Κι αλλού γράφει για τον Cezanne¹¹:

10. Ο Σεφέρης παθιαζόταν με το τρίτο μέρος του 132 κουαρτέτου του Beethoven (molto adagio). Ο Μαρωνίτης συνδυάζοντας τις ημερομηνίες πιστεύει ότι ο στίχος: “με τα καλάμια που τραγουδούσαν το φθινόπωρο σε τρόπο λυδικό” του “Μυθιστορήματος” γράφτηκε υπό την επήρεια αυτής της μουσικής.

11. Cezanne: Γάλλος Ζωγράφος (1839-1906). Ένας από τους αξιολογότερους ζωγράφους του 19ου αιώνα. Άνοιξε το δρόμο από τον Εμπρεσιονισμό προς την αφαίρεση.

“Και πόσο φτωχά είναι όλα τα αντικείμενα που ζωγραφίζει. Τα μήλα είναι από αυτά που βρίσκονται πεσμένα στο χώμα και τα μπουκάλια του κρασιού απ’ αυτά που βάζει κανείς σε ξεχειλωμένες τσέπες σακακιών”.

Μ’ αυτές τις φτωχές μου σκέψεις, σαν άνθρωπος που ανταποκρίνεται στα καλέσματα και τις προσκλήσεις, θέλω να συγχαρώ την Αρετή Παπακρήστου Κελαϊδή για το βιβλίο της “Η αλήθεια της Τέχνης” που δεν είναι απλώς μια πλούσια σε στοιχεία ακαδημαϊκή εργασία, αλλά δείχνει ότι η συγγραφέας του διαθέτει γνώσεις, αισθητική αντίληψη πλούσια σε καλλιτεχνικές εμπειρίες, κι ένα πλούσιο εσωτερικό κόσμο. Όλα τα θέματα που παρουσιάζονται στο βιβλίο της είναι ταξινομημένα κατά τέτοιο τρόπο ώστε ο αναγνώστης όσο άσχετος κι αν είναι να μπορέσει να κατανοήσει, τι είναι Τέχνη και ποιος είναι ο πραγματικός καλλιτέχνης που τη δημιουργεί. Αλλά το βιβλίο μας δείχνει ακόμη το δρόμο για να αποκτήσουμε, έστω και στο ελάχιστο, την καλλιέργεια που απαιτείται, ώστε να αντιμετωπίσουμε σωστά, “μετά φόβου θεού” τους Καλλιτέχνες και την Τέχνη τους, εφ’ όσον μας είναι αδύνατον να κατανοήσουμε το μεγάλο θαύμα της Τέχνης. Κι όλα αυτά η Αρετή τα εκθέτει, τα παρουσιάζει με το λεπτό ευγενικό και ποιητικό πνεύμα της.

Αλλά γι’ αυτές τις φτωχές μου σκέψεις έχω κι ένα άλλο στοιχείο με το μέρος μου που έχει την ίδια βαρύτητα. Είναι το δέος και θαυμασμός που αισθάνομαι εμπρός στους καλλιτέχνες

και τα έργα τους, που ακροβατούν, σχεδόν υπερίπτανται, σ’ ένα κόσμο κατακερματισμένο, προσπαθώντας με γανναιοψυχία και καρτερικότητα να εκμηδενίσουν τη διαφορά που υπάρχει μεταξύ της πραγματικότητας και του ψεύδους, να μας πείσουν ότι η απόσταση από την αλήθεια ως την αναλήθεια δεν υφίσταται, είναι μια λεπτομέρεια που ανακάλυψαν οι άμουσοι για να ταλαιπωρείται η εφήμερη ύπαρξή μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. “Μουσικός λόγος”: Εξαμηνιαία επιθεώρηση Μουσικής Νεφέλη 2000
2. “Γράμματα για τον Cezanne”: Rainer Maria Rilke Ροές-Προτάσεις ΑΘΗΝΑ 2000.
3. “Εισαγωγή στην Αισθητική”: G.W.F. Hegel Πόλις Αθήνα 2000
4. “Αισθητική θεωρία”: Adorno Αλεξάνδρεια Αθήνα 2000
5. “Λούκατς-Φιλοσοφία”: Πλέθρον Αθήνα 1987.
6. “Στο καρφί και στο πέταλο”: Δημ. Ψαθάς, Μαρία Ψαθά 2000
7. “Το Λυκόφως των ειδώλων;” Νίτσε Κάκτος 1989
8. “Ο Κόσμος σαν βούληση και σαν παράσταση”: Ar. Schopenhauer Αναγνωστίδης Αθήνα.

* Το βιβλίο “Η αλήθεια” της Τέχνης - της Αρετής Παπακρήστου Κελαϊδή διατίθεται από το βιβλιοπωλείο Ελεγείο της Κόνιτσας.

Επιστολή

ΠΡΟΣ: ά.- Δήμο Μαστοροχωρίων
β.- Τοπικό Συμβούλιο Δ.Δ. Βούρμπιανης
γ.- Σύνδεσμος Βούρμπιανης Αθηνών
δ.- Σύνδεσμο Βούρμπιανης Θεσ/νίκης
ε.- Σύνδεσμο Βούρμπιανης Ιωαννίνων
στ.- Πολιτιστικό Σύλλογο Βούρμπια-
νης

ΚΟΙΝ: Α.- Εφημερίδα Ηπειρωτικό
Μέλλον Αιόλου 104 Αθήνα

Α.- Περιοδικό "Κόνιτσα" Κόνιτσα Ιω-
αννίνων

ΘΕΜΑ: Αξιοποίηση Σχολαρχείου
Βούρμπιανης.

Διάβασα με πολύ προσοχή το άρθρο του Συμπατριώτη μας Κου Σπύρου Πανταζή, προϊστάμενου της 6ης Εφορίας Νεωτέρων μνημείων και πρώην Αντιδημάρχου Ιωαννίνων, που δημοσιεύθηκε στην ημερήσια εφημερίδα Ιωαννίνων "Πρωινός Λόγος", απόσπασμα του οποίου είχε την καλοσύνη ν' αναδημοσιεύσει στην εφημερίδα "Ηπειρωτικό Μέλλον" Απρίλιος 2003 για τους αναγνώστες της, η μεγάλη αγωνίστρια της αδικημένης γενετήρας μας της Ηπείρου και με ιδιαίτερη ευαισθησία σε θέματα διατήρησης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς Κα Ελένη Γκογκόνη-Αρπατζή και ειλικρινά με συγκίνησε, γιατί στην αγωνία μου σε ό,τι αφορά την τύχη του Σχολαρχείου από το οποίο θα εξαρτηθεί εν μέρει και η μελλοντική επιβίωση του χωριού μου της Βούρμπιανης, διαπίστωσα ότι μέσα σ' αυτό το ανήμπορο, αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις αδιάφορο κράτος, υπάρχουν φωτισμένα μυαλά που με τόλμη μας κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου και προτρέπουν όλους εμάς τους ενεργούς πολίτες να καταθέσουμε τις

προτάσεις μας, προκειμένου ν' αναδειχθεί εκείνη που θα δώσει την ευκαιρία ν' αξιοποιηθούν τα ιστορικά κτήρια της πόλης των Ιωαννίνων και κατ' επέκταση της εγκαταλελειμμένης Ηπείρου μας, για να μην ισοπεδωθούν από την καταστροφική μανία του χρόνου.

Γι' αυτό πριν είναι πολύ αργά καλώ τις αγαπτες και αγαπητούς μου Συγχωριανούς της Βούρμπιανης, που διάβασαν το επίκαιρο άρθρο του Κου Σπύρου Πανταζή, να το κάνουν γνωστό και σ' εκείνους που δεν έτυχε να το διαβάσουν, προκειμένου όλοι μαζί με αγάπη, ομόνοια, κατανόηση, μακριά από προκαταλήψεις και παρεμβάσεις ξένων προς τη γενετήρα μας Βούρμπιανη (που δυστυχώς αποδείχθηκαν επιζήμιες), ν' αποφασίσουμε οριστικά όλοι μαζί χωρίς την καταραμένη φαγωμάρα, για την καλύτερη αξιοποίηση του Σχολαρχείου μας. Μείναμε τόσοι λίγοι που δεν έχουμε την πολυτέλεια να τσακωνόμαστε και να μην μπορούμε να συμφωνήσουμε μεταξύ μας σε θέματα που αφορούν την μελλοντική επιβίωση του χωριού μας.

Είναι επιτακτική ανάγκη όσο ποτέ άλλοτε να καταλάβουμε όλοι μας ότι, κατανοητό το συναίσθημα που διακατέχει όλους εμάς τους Βουρμπιανίτες και ιδιαίτερα εκείνους που είχαν την τύχη να μάθουν μέσα στις αίθουσές του τα πρώτα γράμματα, άλλο τόσο όμως είναι απαραίτητο στις μέρες μας και πρέπει να συμβαδίζουν το συναίσθημα μαζί με το ρεαλισμό.

Ας ξεχάσουμε την ακατανόητη ενέργεια κάποιων νυν και πρώην Δημοτικών Συμβούλων, για τους λόγους που οι ίδι-

οι γνωρίζουν, (εμείς απλώς υποπευόμαστε) αθετώντας τη βούληση όλων των εξουσιοδοτούμενων φορέων του χωριού μας, με αποτέλεσμα να μας δημιουργήσουν προβλήματα στις απεγνωσμένες προσπάθειες που κάνουμε για να κρατήσουμε όρθιο το Σχολαρχείο μας.

Κάνω έκκληση στο νέο Δημοτικό Συμβούλιο του νεοσύστατου Δήμου μας (Μαστοροχωρίων), ν' αντιμετωπίσει την υπόθεση του Σχολαρχείου του χωριού μου της Βούρμπιανης με τον επιβαλλόμενο στις μέρες μας ρεαλισμό, εξασφαλίζοντας το συντομότερο δυνατόν την ένταξή του σε κάποιο από τα κοινοτικά προγράμματα που θα συμβάλει θετικά στην μελλοντική του τύχη-αξιοποίηση

και σε αντίθετη περίπτωση, την ανέγερση καινούργιου Ξενώνα σε άλλη κατάλληλη θέση.

Εμείς οι Βουρμπιανίτες έχουμε την τύχη και μπορούμε μέσω του Δημάρχου μας, να ζητήσουμε αν απαιηθεί σε θέματα που αφορούν κοινοτικά προγράμματα και την πολύτιμη συνδρομή του Συγχωριανού μας, καθηγητή του Πανεπιστημίου κυρίου Λουκά Τσούκαλη υιού του Μεγάλου μας Ευεργέτη Προέδρου και Διευθύνοντα Συμβούλου της ΕΜΑ Α.Ε. κυρίου Χρήστου Τσούκαλη.

Δεν είμαι σίγουρος αν πετύχουμε το σκοπό μας, αλλά είναι κρίμα να χάσουμε και την τελευταία ευκαιρία.-

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΚΙΩΚΑΣ ΑΘΗΝΑ

Στη Βούρμπιανη

Στις 16 Ιουνίου (Αγίου Πνεύματος) η Λευκοθέα Γεωργάκη, που εξελέγη στο τοπικό συμβούλιο στις τελευταίες εκλογές, θέλησε να ευχαριστήσει όσους την ψήφισαν με ένα γεύμα κάτω από τον πλάτανο του χωριού. Προσκάλεσε, λοιπόν, εγγράφως αρκετούς Βουρμπιανίτες, οι οποίοι πρόθυμα ανταποκρίθηκαν στην πρόσκλησή της. Μεταξύ άλλων ήταν ο Δήμαρχος των Μαστοροχωρίων κ. Σδούκος Κ. με τη σύζυγό του, ο Αντιδήμαρχος, ο Πρόεδρος Δημ. Συμβουλίου και άλλα μέλη, ο κ. Ι. Κιτσαντώνης, πρόεδρος Κληροδοτήματος Χαρίση Ζήκου, ο υποφαινόμενος και άλλοι πολλοί, περί τα 100 και πλέον άτομα.

Το τραπέζι ήταν πλούσιο σε εδέσματα (κρέας, παστίσιο, διάφορες πίτες και γλυκό, το παραδοσιακό κλωστό). Η Λευκοθέα ευχαρίστησε τους προσκεκλημένους και ανταπάντησαν με καλά λόγια ο κ. Κιτσαντώνης και ο κ. Δήμαρχος για την

ευγενή της χειρονομία. Ακολούθως άρχισε ο χορός με τη ζυγιά του Κ. Χαλκιά κι επειδή άρχισε να βρέχει το γλέντι κι ο χορός συνεχίστηκε στο μαγαζί του κ. Απ. Ράπου.

Στην πρωτοβουλία αυτή της Λευκοθέας, εγγονής του παλαιού μεγάλου Διδασκάλου Αποστ. Βενζαδέ, απήκηση είχε τόσο το πλούσιο γεύμα και το φιλικό αντίαμμα, όσο και κυρίως η καλή καρδιά και διάθεση της Λευκοθέας, η αγάπη της οποίας για το χωριό είναι μεγάλη και αξεπέραστη. Η Λευκοθέα θέλει να βλέπει πάντοτε το χωριό να προκόβει και να προοδεύει και είμαστε όλοι σίγουροι ότι προς το σκοπό αυτό θα κάνει ό,τι μπορεί, θα δείξει όλη της τη δραστηριότητα, θα προτείνει στο Δήμο καθετί που θα μπορούσε να ωφελήσει και να αναδείξει το χωριό. Είναι εργατική, δραστήρια, αξιέπαινη και όλοι της ευχόμαστε καλή επιτυχία στο δύσκολο έργο της.

(Ν.Χ.Ρ.)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΚΑΛΕΣΜΑ

Πιστοί στις υποσχέσεις μας, σας γνωρίζουμε ότι η συνάντηση των αποφοίτων του εξαταξίου Γυμνασίου Κόνιτσας τον Σχολ. ετ. 1969-1970 θα γίνει στις 16/8/2003 ημέρα Σάββατο ώρα 8 μ.μ. στο εξοχικό Κέντρο ΠΛΑΤΑΝΑΚΙΑ.

Στη συνάντησή μας θα θέλαμε να παραβρεθούν και οι κ.κ. Καθηγητές μας.

Όσοι πληροφορηθήκατε για τη συνάντησή μας φροντίστε να την γνωστοποιήσετε και σε άλλους. Έτσι ώστε ο ένας με τον άλλον να την πληροφορηθούμε όλοι.

Ας ανταμώσουμε. Μετά από τόσα χρόνια θα έχουμε πολλά να θυμηθούμε. Ας φέρουμε μαζί μας ό,τι ενθύμιο έχουμε από τη σχολική μας ζωή.

ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΟΛΟΙ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Για πληροφορίες απευθυνθείτε στους:

Λάππα Γεωργία (26550-22467)

Ζιακόπουλο Νίκο (210-6122300)

ΜΑΘΗΤΕΣ

Αλεξίου Σπυρίδων του Δημητρίου
 Βαγενάς Ιωάννης του Ηλία
 Βαφόπουλος Ιωάννης του Μιχαήλ
 Βόσιος Βασίλειος του Ευαγγέλου
 Γκόρτζου Δέσποινα του Θεοδώρου
 Γκούντας Γεώργιος του Αριστοτέλη
 Γκούντας Ευάγγελος του Θεοκάρη
 Δάγκου Βασιλική του Αθανασίου
 Δαλαμάγκος Χρήστος του Δημητρίου
 Ζιακόπουλος Νικόλαος του Αποστόλου
 Καλτσούνη Καλλιόπη του Νικολάου
 Καραγιάννης Γεώργιος του Ευαγγέλου
 Καρατζήμου Ελένη του Θωμά
 Καραφλιάς Αλέξανδρος του Δημητρίου
 Καροπούλου Αμαλία του Παναγιώτη
 Καρράς Ευάγγελος του Ηλία
 Κεφσερίδου Χρυσούλα του Γεωργίου
 Κίτσιος Θωμάς του Ιωάννου
 Κυρολιβάνου Ελένη του Δημητρίου
 Λάμπρου Πόπη του Αντωνίου
 Λιάπη Βασιλική του Αποστόλου
 Λάππα Γεωργία του Κων/νου
 Μαλάμη Χαρίκλεια του Ιωάννη
 Μαλάμης Νικόλαος του Σωτηρίου
 Μάντζιου Αθηνά του Φωτίου
 Μαρανής Στέργιος του Κων/νου
 Μαργαρίτης Ανδρέας του Δημητρίου
 Μουκούλης Αθανάσιος του Ευαγγέλου
 Μουρεχίδου Ουρανία του Νικολάου
 Μπάρμπας Γεώργιος του Μιλτιάδη
 Μπλιάγκα Κλεονίκη του Ιωάννου

Πυρσόγιαννη
 Κόνιτσα
 Κόνιτσα
 Ελεύθερο
 Κλειδωνιά
 Καλλιθέα
 Καβάσιλλα
 Παλαιοσέλι
 Αγία Βαρβάρα
 Αμάραντος
 Κλειδωνιά
 Δίστρατο
 Κόνιτσα
 Κλειδωνιά
 Μεσοβούνι
 Ηλιόρραχη
 Κόνιτσα
 Πηγή
 Κόνιτσα
 Μελισσόπετρα
 Μελισσόπετρα
 Καλλιθέα
 Παλαιοσέλι
 Αηδονοχώρι
 Ηλιόρραχη
 Φούρκα
 Οξυά
 Δροσοπηγή
 Κόνιτσα
 Ελεύθερο
 Πηγή

Μποζοβίτης Σταύρος του Νικολάου
Μπούσιος Νικόλαος του Παναγιώτη
Νάκος Κων/νος του Αντωνίου
Ντάφλος Ευάγγελος του Λάμπρου
Παπακύριος Νικόλαος του Ευαγγέλου
Παπαχρήστου Αρετή του Ανδρέα
Πλάκας Βασίλειος του Αθανασίου
Ριστάνης Απόστολος του Ευαγγέλου
Ρόβα Μαρία του Γεωργίου
Σπανού Ελευθερία του Αποστόλου
Σπίνου Διονυσία του Σπυρίδωνος
Στρατσιάνης Δημήτριος του Θεοδώρου
Τζήμος Βασίλειος του Ιωάννου
Τζιαλόπουλος Κων/νος του Αποστόλου
Τσινασλανίδης Αλέξανδρος του Νικολάου
Χατζηρούμνη Χαΐδω του Αθανασίου
Χατζηφραιμίδης Πρόδρομος του Γρηγορίου
Σταύρου Πολυξένη του Θωμά
Τσαλιαμάνης Κων/νος του Θωμά
Φουρτζή Σοφία του Παναγιώτη
Χατζής Ιωάννης του Αθανασίου
Νικολόπουλος Βασίλειος του Μιχαήλ
Σεργιάδης Κων/νος του Θεοδώρου
Λάμπρου Χρήστος του Φωτίου
Γκόσιος Κύρκος
Αλεξίου Δαφούλα

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Ρεμπέλης Νικόλαος
Παπαθεμιστοκλέους Θεμιστοκλής
Μπογιαρίδου Λιλή
Κάντας Αριστοτέλης
Κυπαρίση Μαργαρίτα
Παναγιωτίδου Φεβρωνία

Δίσπρατο
Ιωάννινα
Μολυβδοσκεπάστο
Αειόπετρα
Πολύλοφος
Καστενέα
Κερασιά-Δωρίδος
Μολυβδοσκεπάστη
Νικάνωρ
Πηγή
Άνω Βολυμοί
Αγία Παρασκευή
Δροσοπηγή
Μοναστηριο
Κόνιτσα
Κόνιτσα
Κόνιτσα
Πάδες
Κόνιτσα
Κόνιτσα
Καστανέα
Κόνιτσα
Πληκάτι
Κόνιτσα
Καστανέα
Κράψη

Στασινός Νικόλαος
Παπαθεμιστοκλέους Βασιλική
Πλάκας Αθανάσιος
Χαρίτος Βασίλειος
Τσιτσιμίδης Αναστάσιος
Ζδράβος Κων/νος Επιστάτης

ΕΘΝΙΚΗ
Η ΠΡΩΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Ιωάννης Δ. Ευθυμίου
Διευθυντής
Ομάδας Πωλήσεων

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Α.Ε

Δ/ση Γραφείων : Μοναστηρίου 109 – 546 27 Θεσσαλονίκη

Τηλ. Κέντρο : 0310-553 422 Fax : 0310-553 764

Κιν. 0977-463 008

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Χωρίς βροχές και με πολλή ζέση ήρθε ο φετινός Μάης. Ο καλός καιρός βοήθησε την έξοδο εκατοντάδων Ι.Χ που κατέκλυσαν τις κοιλάδες Βοϊδομάτη και Αώου στο Μπουραζάνι.

- Έκτακτη συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε στο Δήμο Κόνιτσας με κύρια θέματα: Σχολή Δημ. Αστυνομίας και Βιοτεχνικό πάρκο.

Το Συμβούλιο κατέληξε στην απόφαση να επιταχυνθούν οι ενέργειες του Δήμου για την γρήγορη ευόδωση των προσπαθειών. Αναμένεται να λειτουργήσει σύντομα η Σχολή που θα φιλοξενεί 350 υποψηφίους αστυνομικούς.

- Από το Δήμο Κόνιτσας, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το Κ.Π.Ε.Κ. με τους συνεργαζόμενους φορείς Ι. Μητρόπολης, Δήμο Μαστοροχωρίων, Εμπορ/κό Σύλλογο, Σύλλογο "Αγ. Νικόλαος" και "Νομάς" Κόνιτσας, πραγματοποιήθηκε στο Συνεδριακό Κέντρο του Δήμου στις 2/6 ημερίδα με θέμα:

"Περιβαλλοντική εκπαίδευση - Μείωση σχηματισμού απορριμμάτων και διαχείρισή τους".

Στόχοι της εκδήλωσης:

- Η ενημέρωση και η ανταλλαγή απόψεων σε ένα από τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά προβλήματα όπως είναι τα απορρίματα.

- Η υιοθέτηση καθημερινής πρακτικής, η οποία θα αποβλέπει στη μείωση σχηματισμού απορριμμάτων.

- Η συμμετοχική δράση των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των διαφόρων κοινωνικών ομάδων για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Ομιλητές:

Κατερίνα Τσούβαλη, Υπεύθυνη Κ.Π.Ε.
Νίκος Γιαννούλης, Φυσικός, Παν/μίου

Ιωαννίνων

Τριαντάφυλλος Αλμπάνης, καθ.
Παν/μίου Ιωαννίνων

Παύλος Ρούτης, Αρχιτέκτων - μηχανικός Δήμου Κατερίνης.

- Η Αναπτυξιακή Εταιρεία "ΗΠΕΙΡΟΣ" διοργάνωσε στο Συνεδριακό Κέντρο του Δήμου Κόνιτσας στις 22/5 ημερίδα με θέμα: Κοινοτική πρωτοβουλία LEADER.

- Στις 18/5 έγινε συνέλευση του εξωραϊστικού Συλλόγου Κόνιτσας και παράλληλα πραγματοποιήθηκαν οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη του νέου Δ.Σ.

Εκλέχτηκαν οι:

Αθανασόπουλος Βασίλης, Πρόεδρος
Ζαχαρόπουλος Παναγιώτης, Αντιπρόεδρος
Μουρεχίδης Θ. Απόστολος, Γραμματέας
Κήτας Μ. Γεώργιος, Ταμίας
Καράκογλου Χαρίσης Μέλος
Καφετζής Δημήτριος Μέλος
Τσιγκούλης Παναγιώτης Μέλος

- Στις 18/5 ομάδα του Ορειβ. Συλλόγου Κόνιτσας έκανε ανάβαση στο Γράμμο από την Αετομηλίτσα.

- Ανάβαση στη Δρακόλιμνη Σμόλικα πραγματοποίησαν μέλη του Ορειβ. Συλλόγου την 1/6 και στις 8/6 έκαναν πορεία από Καπέσοβο Ζαγορίου στη Σκάλα Βραδέτου με κατάληξη στη θέση "Μπελόνη" απ' όπου θαυμάζει κανείς το μεγαλείο του άγριου φαραγγιού του Βίκου.

- Αδελφοποίηση των πόλεων Κόνιτσας και Πρεμετής έγινε με συμμετοχή πολιτών που επισκέφτηκαν με το Δήμαρχο Κόνιτσας τη γειτονική πόλη.

- Επίσκεψη γνωριμίας έκαναν και δάσκαλοι της Κόνιτσας στην Πρεμετή και Αλβανοί δάσκαλοι ανταποδίδοντας επισκέφτηκαν την Κόνιτσα.

Με την ευκαιρία αναφέρουμε ότι με τη

λεπούργια του τελωνείου Μέρτζιανης άνοιξε ένα "παράθυρο" προς την Αλβανία (εμείς από χρόνια το ζητούσαμε) και η επικοινωνία γίνεται κανονικά με λεωφορεία και ταξί φέρνοντας σε επαφή τους δυο γεγονικούς λαούς με αμοιβαία οφέλη.

• Στις 22/6 έγινε το καθιερωμένο επίσημο μνημόσυνο στη μνήμη του ευεργέτη Μικαήλ Αναγνωστόπουλου στη Μητρόπολη Κόνιτσας.

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Στις 29/5 επισκέφτηκαν την Κόνιτσα οι καθηγήτριες Κντσέτα Τζούλια - Μακαλούσο, Άννα Μπιούνδο και ο καθηγητής Έμπορε Αροναδιό που είναι και γνώστης της αρχαίας και νεοελληνικής γλώσσας με ομάδα μαθητών από το Δήμο

Polizzi Generosa του Παλέρμο.

Φιλοξενήθηκαν από το Δήμο στα πλαίσια των αμοιβαίων σχέσεων ύστερα από την Αδελφοποίηση των δύο Δήμων.

Σε εκδήλωση στο Δημ. Μέγαρο οι μικροί μαθητές χόρεψαν τραγούδια του τόπου τους και έγινε ανταλλαγή δώρων και ευθυμίων.

Ξεναγήθηκαν σε διάφορα μέρη της πόλης και της περιοχής μας όπως: επίσκεψη στην έκθεση φωτογραφίας, στο πάρκο Τάσσιου στο Μπουραζάνι, στον Εθν. Δρυμό Βίκου - Αώου και στο Κέντρο Περι/κής Εκπαίδευσης.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

Περήφανοι οι Κονιτσιώτες για τις δραστηριότητες του Συλλόγου "ΤΥΜΦΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ".

Κυριαρχεί την τελευταία 5ετία στο Πανελλήνιο σε δύο Ολυμπιακά αθλήματα. Το άθλημα το Καγιάκ σλάλομ (5 αθλητές στην Εθνική Ομάδα), και στο άθλημα της Τοξοβολίας (2 αθλητές στην Ε-

θνική Ομάδα).

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου Αγόρου Κώστας μας είπε Σχετικά: Είναι τιμή για το χώρο μας σε Πανελλήνιους αγώνες τόσο στο Σλάλομ όσο και στην Τοξοβολία να υπάρχει μοναδική εκπρόσωπος όλης της Ηπείρου η ομάδα της "ΤΥΜΦΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ". Τίποτε όμως δεν είναι τυχαίο, ούτε επιτυχάνεται ξαφνικά. Οι επιτυχίες αυτές είναι έργο μιας ομάδας ατόμων με υποδομή, υπομονή και κουράγιο.

Σαν σύμβουλος ανάπτυξης των αθλημάτων της Τοξοβολίας της ΕΦΟΥ και της ΕΟΚ-Κ. καλεί κάθε ενδιαφερόμενο να επικοινωνήσει με το Σωματείο για πληροφορίες στα τηλ. 2655023162-22881-23226-23935.

Το Σωματείο έχει την ικανότητα διοργάνωσης αγώνων Πανελληνίας εμβέλειας με την επωνυμία του χορηγού-χορηγών. Το Δ.Σ. ευχαριστεί όσους με διάφορους τρόπους συμβάλλουν και στηρίζουν το Σωματείο το οποίο πλέον εκπροσωπεί τη χώρα μας σε Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο επίπεδο.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Στο προηγούμενο τεύχος της «Κόνιτσας» 109 Μάρτης -Απρίλης 2003, σελ. 131, δεύτερη στήλη, αράδες 35 και 36, του άρθρου του Σωκράτη Ράγκα «Χωρίς προσταγές ούτε προς αποφυγή ούτε προς μίμηση, προς ελεύθερη επιλογή» ο δαίμονας του τυπογραφείου έβαλε την ουρίτσα του και άλλαξε το σωστό. «... ο εθνεγέρτης Ρήγας» και το έκανε «... ο εθνεργάτης ... Ρήγας». Ευτυχώς που ο δαίμονας αποδείχτηκε φιλεργατικός. Πάντως ζητούμε συγγνώμη από τους αναγνώστες.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

- Την 1/5 στην Κόνιτσα ο Σπύρος και η Γιάννα Τσινώλη απόκτησαν κοριτσάκι.
- Στις 8/6 απόκτησαν στην Κόνιτσα κοριτσάκι ο Πέτρος και η Βαρβάρα Χαλούλου.
- Ο Γρηγόρης και η Μάρθα Βλάχου απόκτησαν στην Κόνιτσα αγοράκι στις 24/6.

Βαπτίσεις

Βαπτίστηκαν:

- Η Αριστέα, κόρη του Βασίλη Τούσια στην Ηλιόραχη στις 4/5.
- Ο Παναγιώτης του Γιάννη Γέγιου στην Κόνιτσα στις 6/4.
- Ο Λάζαρος Βαρβάτης του Βασιλείου στην Κόνιτσα, στις 3/5.
- Η Ανθούλα του Πρόδρομου Γαϊτανίδη στην Κόνιτσα, στις 28/4.
- Ο Παναγιώτης του Αθανασίου Κατή στην Κόνιτσα, στις 11/5.
- Στην Κόνιτσα ο Δημήτρης και η Αμαλία Μπρούμα βάπτισαν στις 25/5 την κορούλα τους. Όνομα: Παρασκευή.
- Στις 25/5 στην Κόνιτσα ο Κώστας και η Αλέκα Μίσσιου βάπτισαν την κορούλα τους. Όνομα: Ουρανία.
- Στην Κόνιτσα, στις 18/5 η Ευαγγελία του Κοσμά Νικολάου.
- Στις 25/5 ο Βασίλειος του Χρήστου Γκέλη στην Κόνιτσα.
- Ο Βασίλειος του Παναγιώτη Καρακατσάνη στις 8/6 στην Κόνιτσα.
- Στις 22/6 βάπτισαν στα Γιάννινα το αγοράκι τους ο Δημοσθένης Ζιώγας και η Μαρία Φίντζου. Όνομα: Μανώλης.

Γάμοι

Στις 3/5 παντρεύτηκαν στην Κόνιτσα ο Χρήστος Γ. Κίτσιος και η Αθηνά Α. Πασχάλη

- Στην Τερψιθέα (Αθήνα) παντρεύτηκαν στις 8/6 ο Εμμανουήλ Πατελάρος και η Ερμιόνη Π. Ντεντοπούλυ.

Στις 21/6 έγιναν στα Γιάννενα οι γάμοι του Τριαντάφυλλου Ζιώγου και της Κλεονίκης Ε. Πορφυρίου.

- Στις 21/6 έγιναν στην Αθήνα οι γάμοι του Ιωάννη Ναυπλιώτη και της Ελισάβετ Δ. Καραφέρη.
- Στις 22/6/ έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Χαράλαμπου Παπαχαρίση και της Ελπινίκης Παππού.

Θάνατοι:

Απεβίωσαν:

- Στο Παλαιοσέλλι ο Ελευθέριος Μιχώτας ετών 80 την 1/5.
- Στην Κόνιτσα ο Σάββας Χατζνεφραιμίδης στις 4/5 ετών 70.
- Στις 4/5 ο Βασίλειος Λάμπρου ετών 93 στην Καλλιθέα Κόνιτσας, αφήνοντας περίπου 60 εγγόνια και δισέγγονα.
- Στη Μονή Δουραχάνη Ιωαννίνων η Ερικήτη Πατέρα ετών 85 στις 7/5.
- Στις 7/5 ο Κώστας Ρόζος ετών 80 στον Πύργο Σιράτσιανης.
- Στο Ελεύθερο ο Αθανάσιος Κωστάκης ετών 80 στις 7/5.
- Στο Κεράσοβο η Γλυκερία Γελαδάρη ετών 85 στις 21/5.
- Στην Κόνιτσα η Ευθυμία Τσιατσιά ετών 94 στις 21/5.
- Στις 21/5 ο Ηρακλής Μούσιος ετών 87 στην Πουρνιά.
- Στις 24/5 η Βασιλική Παπατρύφων ετών 96 στην Καλλιθέα.
- Στις 26/5 ο Βασίλειος Γκούντας ετών 88 στην Καλλιθέα.
- Στις 26/5 ο Θωμάς Κώτσικος 66 ετών στην Κόνιτσα.
- Την 1/6 στην Κόνιτσα η Αριστούλα

Δήσιου, ετών 85 από την Αγ. Βαρβάρα.

- Στις 3/6 η Παρασκευή Οικονόμου ετών 68 στον Πύργο Στράτσιανης.

- Στις 7/6 η Αλεξάνδρα Στάγιου ετών 87 στον Αμαράντο.

- Στις 10/6 ο Κωνσταντίνος Κωστούλας ετών 71 στο Κεράσοβο.

- Στις 16/6 ο Σωτήρης Ντέμος ετών 71 στην Κλειδωνιά.

- Στις 21/6 η Αριστέα Γκούντα ετών 86 στην Καλλιθέα.

- Στις 26/6 ο Ιωάννης Στράτος ετών 81 στο Μάζι.

- Στις 5/5 πέθανε στην Αθήνα σε ηλικία 44 ετών η Μαρία Νάτσπ-Σδούκου από τη Λαγκάδα.

Στη μνήμη της, ο αδελφός της Παναγιώτης, και η σύζυγός του Γαρυφαλιά και οι ανηψιές της Φωτούλα και Ανθή, προσφέρουν στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 60€.

- Ο Απόλλων Βλάχος, πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Καΐρου, προσφέρει στη μνήμη του αείμνηστου εξαδέλφου του και πρώην εκδότη του περιοδικού "ΚΟΝΙΤΣΑ" Λάμπρου Βλάχου, το ποσό των 60€ στο περιοδικό.

- Στη μνήμη της μητέρας τους Ευθυμίας Τσιατσιά με τη συμπλήρωση σαράντα ημερών από το θάνατό της, τα παιδιά της Ισμήνη, Σωτήρης, Βασίλης, Βασιλική, Απόστολος, Ιπποκράτης, Νίκη, Ευφροσύνη, Στέλιος, τα εγγό-

νια και τα δισέγγονά της, προσφέρουν στο περιοδικό το ποσό των 20€ και στο Γηροκομείο Κόνιτσας 100€.

- Στις 19/04/2003 πέθανε ξαφνικά στο Ludenshien. της Γερμανίας η κ. Αγόρου Βάσω ετών 40. Ο σύζυγός της Sebastian, τα παιδιά της Νίκος, Βασίλης και Άννα Μαρία, οι γονείς της Νικόλαος και Γεωργία τα αδέρφια της Κώστας και Λένα Αγόρου, Ιωάννης και Λάουρα Αγόρου, τα ανήψια της Νίκος, Γιώργος Χρήστος και Γεωργία θα τη θυμούνται πάντα. Ευχαριστούν όλους όσους συμπαραστάθηκαν στο βαρύ αυτό πένθος.

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΜΑΚΑΡΙΟΥ

Στις 17 Ιούλη του 2000 έφυγε για πάντα από κοντά μας ο πολυαγαπημένος σύζυγος, πατέρας και παππούς και ένας από τους τελευταίους παλαιμάχους αγωνιστές της Εαμικής Εθνικής Αντίστασης, ο Βασίλης Μακάριος.

Η ζωή του ήταν δύσκολη και χαρακτηρίζονταν σε όλη τη διαδρομή της, από συνέπεια στις ιδέες του και τη δουλειά του, απaráμιλλη εργατικότητα, αγάπη για τ' αγαπημένα του πρόσωπα και πίστη σ' ένα καλύτερο αύριο για τα παιδιά και τον τόπο του.

Ζώντας έτσι παρέδωσε ήρεμος τη σκυτάλη στις επόμενες γενιές και μας αποχαιρέτησε ορθός και περήφανος, περνώντας στην άλλη διάσταση της ζωής.

Τιμώντας τη μνήμη του η γυναίκα του Αντιγόνη, τα παιδιά του και ολόκληρη η οικογένειά του προσφέρουμε στο περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ το ποσό των 100€.

+ Χαρίλαος Καλογήρου

Δυό λόγια θέλω για να πω πατέρα μου για σένα, γιατί ήσουν άνθρωπος καλός, ΔΑΣΚΑΛΟΣ γεννημένος.

Ήσουν λιγομίλητος, καλός και σοβαρός. Πέρασες χρόνια δύσκολα, πίκρες, πολέμους, βάσανα.

Μα και χαρές πολλές και ευτυχισμένες ώρες, σ' αξίωσε ο Θεός να χαρείς παιδιά, εγγόνια, δίγγονα, που πάντοτε θα σε θυμούνται, γιατί για μας δεν έφυγες ψηλά, είσαι εδώ μαζί μας.

Πλάϊ μας σε νιώθουμε, πάντα θα σε αγαπούμε γιατί ήσουν αγωνιστής ευγενικός, γενναίος.

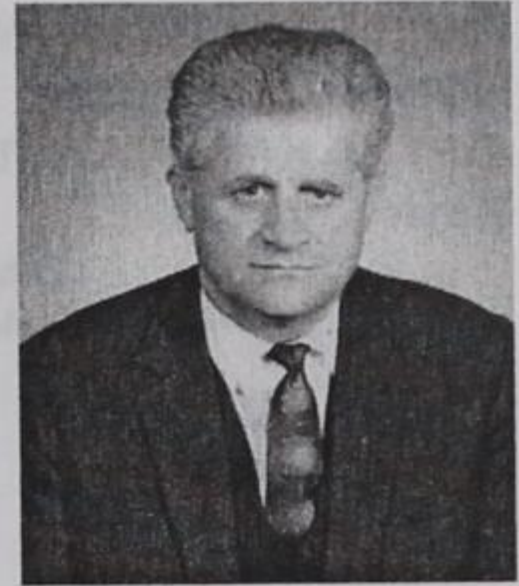
Πολλές φορές επάλεψες και πάντα ενικούσες. Στον τελευταίο άνισο, οχτάμηνο αγώνα παλληκαρίσια πάλεψες και δυό φορές ενίκησες στα μαρμαρένια α-

λώνια.

Την τρίτη πια δεν άντεξες «είπες θα κοιμηθώ» και ευθύς αποκοιμήθηκες με μια λάμψη γύρω σου και απόλυτη ηρεμία, έτσι όπως πάντα ήσουν και όπως θάσαι πάντα μέσα στη σκέψη μας και την καρδιά μας.

Η κόρη σου Καλογήρου Πηνελόπη Καστάνιανη 1/7/2003

Σημείωση: Η σύζυγος και τα παιδιά του εκλιπόντος που έφυγε από κοντά τους στα 85 χρόνια, στη μνήμη του προσφέρουν 50 Euro στο περιοδικό μας.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ "Το Γεφύρι" Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκιγκ κλπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αίου στην Κόνιτσα. Τηλ. 0655-23780

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΝΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΙΔΡΥΜΑ ΚΛΕΑΡΧΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ
Κόνιτσα-44100

ΤΑΜΕΙΑΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ
ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΛΕΑΡΧΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ 2002

ΚΕΦ. ΑΡΘΡΟ	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΟΣΟ ΕΥΡΩ	ΣΥΝΟΛΟ
Α.ΕΣΟΔΑ			
1.	1. Υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης 2001		14.174,54
	2. Μισθώματα από ακίνητα		
	α. Βερανιζέρου 30, Αθήνα	23.030,40	
	β. Χορμοβίτου 24, Αθήνα	4.930,36	27.960,76
	3. Τόκοι από καταθέσεις στην Ε.Τ.Ε-Τοκομερίδια		376,65
	4. Κρατήσεις χαρτοσήμου -Τέλη Υδρεύσεως-Αποχετεύσεως		1.880,92
	5. Μισθώματα προηγούμενης χρήσης 2001		528,25
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ		30.746,58
Β.ΕΞΟΔΑ			
	1. Αμοιβές Τρίτων		293,47
	2. Δωρεές-Επιχορηγήσεις(Σχολεία)		3.511,45
	3. Διάφορες Δαπάνες		523,45
	4. Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη		4.445,92
	5. Εκτακτα Έξοδα		11,35
	6. Δαπάνες κοινωφελών έργων		2.201,02
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ		10.986,66
	Μείον : Δαπάνη έτους που δεν εξοφλήθηκε (Επιτ. Ε.Τ.Ε 12653229-0/27-12-2002)		293,47
			10.693,19

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ
ΕΣΟΔΑ : 44.921,12
ΕΞΟΔΑ : 10.693,19
ΥΠΟΛΟΙΠΟ: 34.227,93

Κόνιτσα 12-3-2003

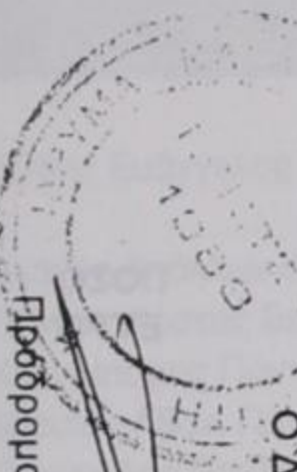
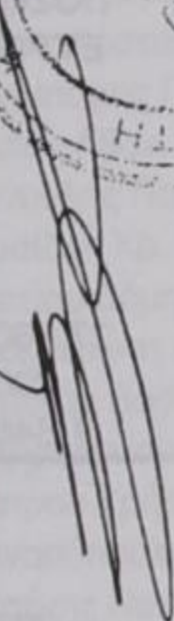
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.
α/α
Ο Δήμαρχος

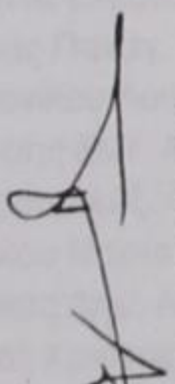
Πρόδρομος Χατζηφραιμίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΝΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
 ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΘΑΡΣΧΟΥ ΠΑΛΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ
 Κόνιτσα-44100

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2002

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
1. ΠΑΓΙΑ	715.600,09	1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ	746.772,21
Ακίνητα			
2. ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	1.914,57	2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ ΤΕΛΗ	4.676,91
ΕΛληνικό Δημόσιο -Προκ.-και Παρακράτηση Φόρου		Φόρος οικ.2003	2.642,19
Προκαταβολή Φόρου Εισοδήματος Οικ.Ετος 2003	1.914,57	Συμπληρ. Φόρος 3%	838,82
3. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	34.227,93		
Καταθέσεις όψεως Νομός Ε.Τ.Ε.		Προκατ. Φόρου οικ.2002	1.725,24
			1.755,77
		Τέλη Χαρτοσήμου -ΟΓΑ	1.006,58
		Προκ. Φόρ.Εισ.Οικ 2003	1.914,56
			4.676,91
		3. ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	293,47
		Επιταγές Πληρωτέες	
	<u>751.742,59</u>		<u>751.742,59</u>

 ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
 Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
 α/α
 Ο Δήμαρχος

 Πρόεδρος Χατζηγεφραιμίδης

ΚΟΝΙΤΣΑ 12-3-2003
 Η Αρμόδια Υπάλληλος

 Πηνελόπη Γιαννούση

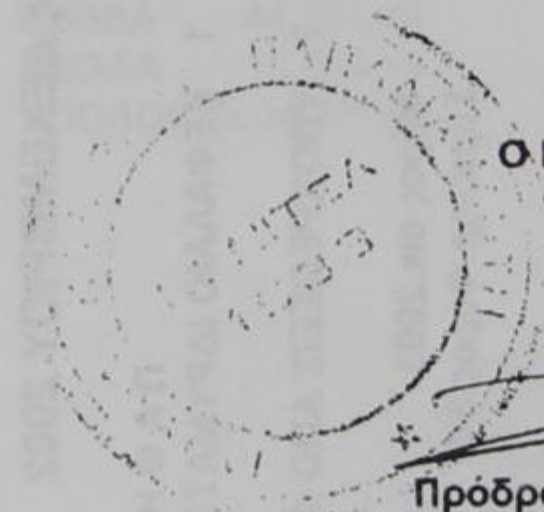
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
 ΝΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
 ΙΔΡΥΜΑ ΚΛΕΑΡΧΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ
 ΚΟΝΙΤΣΑ-44100

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2003

ΚΕΦ. ΑΡΘΡΟ	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΟΣΟ ΕΥΡΩ	ΣΥΝΟ
Α.ΕΣΟΔΑ			
1.	Υπόλοιπο προηγούμενης χρήσεως 2002		34.22
2.	Μισθώματα από ακίνητα έτους 2003		
	α. Βεραντζέρου 30, Αθήνα	23.030,40	
	β. Χορμοβίτου 24, Αθήνα	<u>4.930,36</u>	
3.	Τόκοι καταθέσεων ταμειυτηρίου Ε.Τ.Ε -Τοκομερίδια		200,00
4.	Κρατήσεις χαρτοσήμου-Τέλη Υδρεύσεως -Αποχετεύσεως		1.845,41
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ		<u>64.23</u>
Β.ΕΞΟΔΑ			
1.	Αμοιβές τρίτων		293,47
	Υπεύθυνη υπάλληλο για τη γραμματειακή υποστήριξη		
2.	Δωρεές-Επιχορηγήσεις		26.504,91
3.	Διαμόρφωση χώρου του Παλαιού Γυμνασίου (Περιβάλλον χώρος Πλατάνου)		26.914,35
4.	Διάφορες Δαπάνες		298,98
5.	Πρόβλεψη για φόρο εισοδ. -Συμ. Φόρου 3%-Χαρ.& ΟΓΑ Έτους 2003		4.559,99
6.	Πρόβλεψη για φόρο μεγάλης ακινήτου περιουσίας έτους 2002		368,93
			<u>58.94</u>
	Οφειλή προηγούμενου έτους		29
	Επιταγή ΕΤΕ 12653229-0/27-12-2002		<u>59.23</u>
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ		
ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ			
	ΕΣΟΔΑ : 64.234,10		
	ΕΞΟΔΑ : 59.234,10		
	ΥΠΟΛΟΙΠΟ: 5.000,00		

Κόνιτσα 12-3-2003

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.
 α/α
 Ο Δήμαρχος

Πρόδρομος Χατζηεφραιμίδης

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Δάψης Ευάγγελος U.S.A.	Δολ. 80	Κληματάς Παύλος Γιάννινα	10
Βλάχος Απόλλων Κάιρο	€ 20	Ρέντζος Παναγ. Γιάννινα	20
Πάντος Κώστας Βερολίνο	50	Χαρισιάδης Γεωργ. Γιάννινα	15
Κατσιμπαρης Γιάννης Γερμανία	25	Ντάφλη Αγνή Γιάννινα	25
Μίσσιος Αθαν. Γερμανία	50	Τσούνη Βασιλική Γιάννινα	10
Γιαννούλης Παύλος Καναδάς	100	Γεωργιάδης Χαραλ. Γιάννινα	10
Μωυσίδης Χρ. Γερμανία	30	Τσιαλιαμάνης Βασ. Γιάννινα	15
Γαλατίου Δήμητρα Αθήνα	50	Βαλερά Ροδάνθη Γιάννινα	33
Κολοκοτρώνη Αναστ. Αθήνα	10	Ζήκας Αντ. Κορωπί Γιάννινα	7
Τσιατσιάς Βασ. Αθήνα	10	Μπάρμπας Σωτ. Άρτα	6
Χατζημελετιού Βασ. Αθήνα	20	Μπιμπίκα Μαρια Χαλκίδα	7
Λάμπρου Χρήστος Αθήνα	20	Ντάμας Παναγ. Κέρκυρα	30
Αθανασόπουλος Κων. Αθήνα	20	Πλατής Βασ. Αλεξάνδρεια	15
Κατσένης Νικολ. Αθήνα	30	Πλατής Κων. Αλεξάνδρειας	15
Ξάνθος Μιχ. Αθήνα	15	Πίσπας Κων. Νεραίδα	10
Παπανώτης Πέτρος Αθήνα	20	Τασούλα Παναγιώτα Τρίκαλα	10
Δούκας Κων. Αθήνα	14	Πίσπας Μιχ. Καβάλα	20
Παΐσιος Δημ. Αθήνα	7	Ράπτης Μίνως Καβάλα	10
Χαρισιάδης Κων. Αθήνα	7	Παπαζήκος Χαραλ. Σέρρες	7
Μπάρκης Δημ. Αθήνα	10	Τσιρώνης Αθαν. Πάτρα	15
Τσίμα Έλλη Αθήνα	7	Σταυρίδης Αθαν. Βέροια	28
Ζούκης Χρ. Αθήνα	7	Πλατής Θωμάς Αλεξάνδρεια	20
Μπιζος Δημ. Αθήνα	7	Αθανασίου Γεωργ. Καστοριά	10
Μπιζου Φρίντα Αθήνα	7	Βασιλόπουλος Αθαν. Κοζάνη	15
Πορφύρης Νικ. Αθήνα	10	Πηγαδά Χαρίκλεια Λαμία	8
Σέττα Δήμητρα Αθήνα	7	Φραγκιουδάκης Στ. Μέγαρο	7
Παπαδήμας Αλεξ. Αθήνα	10	Κολώκα Χρύσα Κομοτηνή	7
Κώστας Ανδρέας Αθήνα	10	Κολόκα Σοφία Λάρισα	7
Στράτος Μιχ. Αθήνα	10	Ανδρονιάδης Δημ. Καμερό	10
Πορφύρης Σπύρος Αθήνα	5	Βάτσικας Θεόδ. Αγρίνιο	7
Τσέρτος Αλεξ. Αθήνα	10	Παπαδημητρίου Γεωργ. Ζάκυνθος	30
Κιτσαντά Ελευθ. Αθήνα	7	Καβελίδης Χρ. Κόνιτσα	10
Παππιάς Παναγ. Αθήνα	7	Καραγιάννη Ελένη Κόνιτσα	7
Λασπονίκου Λουκία Αθήνα	10	Ζώτος Μάνθος Κόνιτσα	20
Κυρίτσης Σωτ. Αθήνα	10	Κήτας Βασ. Κόνιτσα	7
Σταύρου Αλεξ. Αθήνα	10	Βανδόλας Δημ. Κόνιτσα	15
Σδούκου Μαρία Αθήνα	10	Κορτσινόγλου Ιωαν. Κόνιτσα	7
Σδούκος Δημ. Αθήνα	10	Παπαχρήστου Ανδρ. Κόνιτσα	7
Κίτσιος Χριστοφ. Αθήνα	10	Εθνική Τράπεζα Κόνιτσα	88
Τσιαλιαμάνης Σπυρ. Αθήνα	15	Κουρτίνος Ιωαν. Κόνιτσα	15
Χατζή Ευαγγελία Αθήνα	10	Κατσάνου Παρασκευή Κόνιτσα	7
Κατσιμπαρης Γεωργ. Αθήνα	7	Σπανός Δ. Χαρ. Κόνιτσα	10
Κίτσιος Ανδρέας Αθήνα	10	Ράπτης Λάμπρος Κόνιτσα	20
Δάγκος Θωμάς Αθήνα	8	Νάκου - Χατζή Κυρ. Κόνιτσα	50
Οικονόμου Ελευθ. Αθήνα	10	Μαλάμης Ιωαν. Κόνιτσα	10
Γαλάτουλας Ιωαν. Πειραιάς	7	Εξάρχου Σοφία Κόνιτσα	10
Τσαλογιάννη Μαρία Γιάννινα	10	Κουκέσης Παντ. Κόνιτσα	7
Λωλίδης Δημ. Γιάννινα	7	Σπανός Πασχάλης Κόνιτσα	7
		Κήτας Θεοδ. Κόνιτσα	7
		Παπαφωτίκα Βάσω Κόνιτσα	10

Ματσής Γεωργ. Κόνιτσα	20	Δημητρούλης Δημ. Δροσοπηγή	7
Σέρρας Παύλος Κόνιτσα	10	Παπαβασιλείου Κων. Ρουψιά	20
Κύρκος Κων. Κόνιτσα	14	Στράτος Ιωαν. Καβάσιλα	10
Σκορδάς Σπύρος Κόνιτσα	21	Τσινός Θωμάς Πρωτόπαππα	7
Κυρολίβανος Δημ. Κόνιτσα	7	Κατσαούνης Νικ. Γανναδιό	20
Χαλιαμάνη Παρασκευή Κόνιτσα	15	Ιερ. Σδούκος Χρ. Κεφαλοχώρι	7
Πηγαδάς Αναστ. Κόνιτσα	7	Σίββας Κων. Κλειδωνιά	7
Μάλιακας Χρ. Κόνιτσα	10	Ζωγράφος Ευριπ. Χιονιάδες	10
Γαϊτανίδης Σπύρος Κόνιτσα	10	Γκουντούλης Κων. Κεράσοβο	10
Παπαθεμιστοκλέους Δημ. Κόνιτσα	30	Νικολάου Σωτ. Καβάσιλα	10
Κολόκας Παναγ. Κόνιτσα	7	Τσουμάνη Αμαλία Θεσ/νίκη	10
Νούτσος Σ. Γεωργ. Κόνιτσα	10	Χατζηνικολάου Νικ. Θεσ/νίκη	7
Δερδέκη Άννα Κόνιτσα	10	Σκίρτα Κυριακούλα Θεσ/νίκη	15
Χούσος Κώστας Κόνιτσα	7	Σκίρτα Νίκη	15
Ζδράβος Δημ. Κόνιτσα	10	Λύρας Δημ. Θεσ/νίκη	7
Χαλούλος Πέτρος Κόνιτσα	30	Σκούπρας Γιάννης Θεσ/νίκη	10
Χρησιτίδη Ειρήνη Αηδονοχώρι	20	Κεφάλας Πασχαλης Θεσ/νίκη	10
Σπανός Αθαν. Δίστρατο	20	Λώλου Ουρανία Θεσ/νίκη	15
Γώγος Ζ. Γεωργ. Δίστρατο	10	Νικόπουλος Αντ. Θεσ/νίκη	10
Μανώλης Πέτρος Λαγκάδα	10	Νικοπούλου Αριστούλα Θεσ/νίκη	10
Ξεινός Σπυρ. Γανναδιό	10	Κοτολούλης Γεωργ. Θεσ/νίκη	10
Στεργίου Κων. Καστανέα	14	Αδελφότητα Δροσοπηγής Θεσ/νίκη	10
Τσιλίφης Κων. Τράπεζα	7	Παπαγιάννη Μαρία Θεσ/νίκη	10
Λωλίδης Βασ. Τράπεζα	7	Κοντοδήμος Δήμος Κεράσοβο	15
Σκαλωμένος Δημ. Κεράσοβο	5	Πασχάλης Χαρίσης Καλλιθέα	7
Πολιτιστ. Σύλλογος Παλαιοσελλίου	10	Σπανού Πελαγία Πηγή	10
Τσίτσος Σωτ. Πληκάτι	10	Πορφύρης Χρ. Οξυά	10
Κόφας Ελευθ. Νικάνορας	15	Ριστάνης Αποστ. Μολυβδοσκεπάστη	20
Εξωρ. Σύλλογος Πηγής	30	Γκούντα Λευκοθέα Κλειδωνιά	10
Τσίμας Νικ. Οξυά	7	Μπαγκλής Δημ. Ελεύθερο	20
Κατσώτας Χρ. Λαγκάδα	10	Μάκκας Γεωργ. Αμάραντος	10
Ντασταμάνης Στ. Δίστρατο	10		

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 369 τ.μ. στην Άνω Κόνιτσα

Πληροφορίες: Τηλ. 01.06611423

Σπιλόγισσα

Βοκατινής & Λαϊκής Τέχνης

Γιάννης Σινάνης

Επταχώρι

Τηλ. 0467-84137 & 84127

ΙΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

ΕΙΟ: ΘΕΜΙΔΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΑΦΛΟΙΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΔΕΥΤ. - ΤΕΤ. - ΠΕΜΤ. 6-8 Μ.Μ.
ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 823
ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 940
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 021
ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 908
ΤΗΛ. ΚΙΝ. 091 392 273

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ

Πτυχ. Πανεπ. Αθηνών

Τηλ. 010-2759721 - 010-2691119
& 0974-491605 ΑΘΗΝΑ

ΑΣΤΑΜΑΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΚΗΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ
ΡΙΑ - ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΕΣ ΛΑΜΠΑΔΕΣ
ΠΩΛΗΣΗ ΧΟΝΤΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ

ΑΤΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ☎ Καταστ. 0655 24573
0974186455 Οικίας 06510 70282

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

- Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23288

Κόνιτσα

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΛΙΝΤΕΡΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ
Τ. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ

ST. MARIEN HOSPITAL - ΒΟΡΚΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 421 Α
ΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
90 019
5118 02

ΠΡΩΪ
"ΥΓΕΙΑ" ΤΗΛ. 68 27 940
ΟΙΚΙΑ : ΤΗΛ. 66 45 647

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ :
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΙΟΖΕΣ - ΦΟΡΤΩΤΕΣ ΓΡΑΠΗΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ - GRADAR - ΟΣΟΙΣΤΡΩΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚΕΙΤΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΟΣ

ΣΩΤ. ΛΩΤΟΣ & Β. ΧΑΙΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΩΝΗΣ 10 - ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 51 78315

Επιπλοτεχνική

ΕΝΤΟΙΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΚΟΥΖΙΝΕΣ

- ΕΠΙΠΛΑ ΜΠΑΝΙΟΥ
- ΝΤΟΥΛΑΠΕΣ

ΤΣΟΥΚΑΣ ΠΕΡΙΚΛΗΣ

26510 66827 - Fax.: 26510 66837 Κιν.: 0977904181
Κάτω Νεοχωρόπουλο - Ιωάννινα

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΡΕΝΤΖΟΣ

Χειρουργός Οδοντίατρος

ΩΡΑΡΕΙΟ ΙΑΤΡΕΙΟΥ:
ΠΡΩΪ 9 - 12.30
ΑΠΟΓΕΥΜΑ: Με ραντεβού

ΚΟΡΑΗ 8 ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ 26510 66153
ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 25610 39817 - 39618 ΚΙΝΗΤΟΥ 6945706770